

izdane 1.3 EUR

petak, 14. decembar 2012.

MONITOR

CRNOGORSKI NEZAVISNI

BROJ 1156 godina XXIII

familija zavodi red

100.000 RAZLOGA ZA OTPOR

svetozar marović
v.d. šefa dps-a

AVALA POMILOVALA ZAVALU

miodrag lekić

**KRADA IZBORA
NEĆE PROĆI BEZ POTRESA**

FOKUS	Svetozar Marović, v.d. šefa DPS-a: AVALA POMILOVALA ZAVALU (Branka Plamenac)	8
DANAS, SJUTRA	KONTRADIPLOMATIJA ZA NOBELA (Miodrag Rašović)	11
MONITORING	<i>Familija zavodi red:</i> STO HILJADA RAZLOGA ZA OTPOR (Milena Perović-Korać)	12
	<i>Poslije krađe:</i> DUBOKO ZAMRZNUTI (Miloš Bakić)	14
INTERVJU	Miodrag Lekić, lider Demokratskog fronta: PREKRAJANJE IZBORNE VOLJE NEĆE PROĆI BEZ POTRESA (Marko Milačić)	16
DRUŠTVO	Zanimanje režimski analitičar: NAUK ZA FOTELJU (Predrag Nikolić)	20
	Premijer i revizija privatizacije: PORODIČNO NASILJE (Zoran Radulović)	22
	Kako prošlost obilježava budućnost slovenskog juga: SVE NAŠE KRVAVE GODINE (Vladimir Jovanović)	25
INTERVJU	Dr Svetlana Slapšak: UMIJEĆE POBUNE (Nastasja Radović)	32
DUHANKESA	SOBARSKA KUGA (Ferid Muhić)	35
OKO NAS	Zakon na otpadu: JEDAN DIREKTOR, DVIJE DEPONIJE (Marko Milačić)	36
	Ulcinske privatizacije: ZONA SUMRAKA (Mustafa Canka)	38
	Bar - Herceg Novi-Lalovina, osam godina kasnije: DRŽAVNO DOBRO IZ RUKE U RUKU (Veseljko Koprivica)	40
	Beranska mljekara Zora - presuda Škotlandaninu Tomasu Hodžu: ZATVOR ZA MEĐUNARODNOG PREVARANTA (Tufik Softić)	42
REGION	Hapšenje desetorice u Srbiji: PAD IKONE KORUPCIJE (Tamara Kaliterna)	44
ŽIVOT	<i>Facebook politika:</i> KAD BI LAJKOVI BILI GLASOVI (Dragan Lučić)	48

FOKUS

Marović je iz sukoba u vrhu DPS-a izašao s utješnom nagradom rukovođenja strankom bez formalizovanja takve pozicije. Postoji naravno i mogućnost da ovaj angažman bude priprema za njegovu kandidaturu na predsjedničkim izborima. Na pitanje *Monitora* da li će se kandidovati za mjesto predsjednika Crne Gore, Marović je odgovorio kratko da o tome uopšte ne razmišlja

KRACI HOBOTNICE

Kakve sve povjere mora da prođe prosječan režimski analitičar. Šta analitičari daruju vlasti a kako im ona uzvraća

Strana 20

PORODIČNO NASILJE

Istinska revizija privatizacionih aranžmana kojima je unesrećena Crna Gora nije moguća dok taj posao treba da naruče i kontrolišu glavni akteri svih spornih poslova u ovih 15 godina

Strana 22

JEDAN DIREKTOR, DVIJE DEPONIJE

Monitor otkriva šta se krije iza misteriozne podgoričke firme *Ambiente d.o.o.* koja ima istog izvršnog direktora, Momčila Jankovića, istu djelatnost i istu adresu kao i *Deponija d.o.o.*

Strana 36

Izdavač:
"MONITOR" d.o.o.
Podgorica

Nedjeljnik MONITOR
Podgorica, Ul. Vuka Karadžića br.11.
<http://www.monitor.co.me>
E-mail: monitor@t-com.me
Prvi broj crnogorskog nezavisnog nedjeljnika "Monitor" izašao je u Titogradu, 19. oktobra 1990.
Utemeljivači nedjeljnika: dr Miodrag Perović i Stanislav Čano Koprivica

Predsjednik Odbora direktora:
dr Miodrag Perović

Izvršna direktorica:
Milka Tadić-Mijović

Glavni i odgovorni urednik:
Esad Kočan

Zamjenik glavnog i odgovornog urednika:
Veseljko Koprivica

Redakcija:

Zoran Radulović (ekonomija),
Marijana Bojanić, Mustafa Canka, Marija Čolpa, Tamara Kaliterna, Petar Komnenić, Dragan Lučić (dizajn i web), Milka Tadić-Mijović, Predrag Nikolić, Milena Perović-Korać, Branka Plamenac, Nastasja Radović, Radmila Stojanović,
Miodrag Vukmanović

Pomoćnik direktora:
mr Miodrag Rašović

Grafički urednik:
Saša Matović

Organizacija i distribucija:
Slobodan Dedić i Hazbija I. Skenderović

Telefon/Fax:
020/231-944, 231-955

Rukopise ne vraćamo
List izlazi petkom
List je registrovan kod Republičkog sekretarijata za informisanje Crne Gore pod brojem 64.

Pretplata za Crnu Goru:
šest mjeseci 39 €, godina 78 €.
Sva obavještenja o pretplati možete dobiti na telefone 231-944, 231-955.

Pretplata na račun broj:
510-2839-59 kod CKB Podgorica u korist nedjeljnika: "Monitor", Podgorica

Pretplata za inostranstvo na šest mjeseci
SAD..... USD 138
AUSTRALIJA..... AUD 230
EVROPA..... EUR 95
ŠVAJCARSKA..... SHF 161

Detaljnije informacije o pretplati na strani 64

Priprema:
Studio "MOUSE" - Podgorica

Štampa:
"Daily press" - Podgorica

Distribucija:
"S PRESS!"-Podgorica

Erste gotovinski krediti

Mali krediti za velike stvari.

A koja je Vaša banka?

- Maksimalan iznos kredita 25.000 €!
- Rok otplate do 120 mjeseci!

ERSTE **BANK**
Jer ste Vi na prvom mjestu.

Sporna ekspertiza

Ekspertski tim, na čijem čelu je bio **prof. dr Mihailo Burić**, predstavio je u srijedu elaborat o utvrđivanju valjanosti lokacije Vasove vode za izgradnju regionalne deponije u Beranama, prema kojem nema nikakvih prepreka da se na ovom mjestu gradi sanitarni objekat za četiri opštine.

Mještani Beransela koji su prisustvovali sastanku smatraju da su eksperti zanemarili neke bitne eliminatorne kriterijume, kao što je blizina poljoprivrednog zemljišta.

Mi ne priznajemo takozvane eksperte, a pokazalo se da su takozvani, kazao je *Vijestima* u srijedu američki državljani **Jovan Lončar**, dodajući da se problem deponije ne može ovako završiti.

„Vaša bliskost sa vlastima je previše očigledna“, rekao je mještani Beransela i odbornik u lokalnom parlamentu **Mladen Premović**.

Burić je odbacio bilo kakvu političku pozadinu i insistirao na profesionalnosti eksperata koji su radili elaborat.

Direktor NVO **Ozon Aleksandar Perović** rekao je *Vijestima* da je prema geodetama ispalo da je rijeka Lim od Berana udaljena tačno 500 metara.

„Oni su vidjeli da su pogriješili, pa su onda mijenjali projekat i tumačili pravilnike i zakone kako njima odgovara. Tako su naštelovali da udaljenost deponije od Lima bude petsto, nula-nula metara. Da budemo potpuno jasni. Ove eksperte plaća Opština i oni su odabrani da završe posao. Ja sam bez prava glasa upozoravao na mnoge stvari, ali niko nije htio da me čuje“, rekao je Perović.

Mještani Beransela će stav u vezi sa ovim pitanjem donijeti narednih dana. U međuvremenu, na ovom mjestu napravljena je najveća planina smeća na sjeveru Crne Gore, gdje je odloženo najmanje pola miliona tona otpada, uključujući i opasni medicinski koji, kako jasno stoji u zakonu, ako se pomiješa sa komunalnim, onda sav otpad postaje opasan.

OSNOVNI SUD U PODGORICI

Stankoviću dodijeljen advokat

Predsjednik Osnovnog suda u Podgorici **Zoran Radović** dodijelio je advokata penzionisanom policajcu **Goranu Stankoviću**, koji je zbog pretrpljenih duševnih bolova koje je preživio nakon svjedočenja o prebijanju i mučenju pokojnog Aleksandra Pejanovića, tužio Upravu policije i državu.

U ovom sporu zastupaće ga advokat iz Podgorice **Ivan Jelušić**. Početak postupka koji vodi sudija **Ljiljana Šoškić** zakazan je za 15. januar sljedeće godine.

Stanković od države i policije traži oko 185.000 eura za naknadu nematerijalne štete. Nakon prebijanja sada pokojnog Pejanovića u betonjerci, Stanković se sa još nekoliko kolega našao na optuženičkoj klupi. Nakon iznošenja odbrane, u kojoj je sve ukazivalo na odgovornost drugih službenika UP, Stanković je oslobođen.

MONTENEGRO AIRLINES

MISLI NA BUDUĆE LJETO REZERVISI RANIJE I UŠTEDI

EARLY BOOKING
 Prodaja: do 20. februara 2013.
 Putovanja: od 31. marta 2013. do 26. oktobra 2013.
 Broj karata ograničen.

www.montenegroairlines.com

POMILOVANJA OSUĐENIKA

Vujanović uvažava sve Markovićeve predloge

Predsjednik Crne Gore **Filip Vujanović** pomilovao je za četiri godine 328 osuđenih osoba, od čega šest osuđenih za organizovani kriminal i korupciju.

Vujanović je tokom ove godine pomilovao **Miljana Milića** koji je krajem 2010. pravosnažno osuđen za krivična djela zločinačko udruživanje i krijumčarenje. Milić je drugi član organizovane kriminalne grupe koja je 2006. i 2007. godine u Crnoj Gori i inostranstvu krijumčarila skupocjene automobile, a kome je Vujanović, na predlog ministra pravde **Duška Markovića**, ublažio kaznu.

Crnogorski predsjednik je, na predlog ministra Markovića, ranije potpisao pomilovanje i za carinika **Bora Jovanića**, koji je zbog primanja mita osuđen na godinu zatvora. Za njega je Vujanović potpisao pomilovanje prošle godine, nakon što je u zatvoru odslužio 14 mjeseci.

Tokom 2011. godine, ministar je od 178 molbi predložio pomilovanje za 91 osobu, što je uvaženo, a do 16. novembra ove godine ministar je predložio pomilovanje za 130 osoba, što je predsjednik Vujanović uvažio, navodi se u izvještaju Centra za građansko obrazovanje.

Pravo na pomilovanje osuđenika Predsjedniku države obezbjeđuje Ustav.

Prema pisanju *Vijesti* ranije je, između ostalih, pomilovan građevinski inspektor

POMILOVAO I OSOBE OSUĐENE ZA ORGANIZOVANI KRIMINAL: Filip Vujanović

Vladan Juretić koji je tako izbjegao dvije zatvorske kazne zbog nanošenja teških tjelesnih povreda i zloupotrebe položaja. Vujanović je amnestirao i šefa podgoričke građevinske inspekcije **Vlatka Vučinića** kome je zbog rušenja ograde KIPS-a zatvorska kazna od šest mjeseci zamijenjena uslovnom na pet godina. Crnogorski predsjednik je, između ostalih, potpisao pomilovanje i za policajca **Dejana Damjanovića**, koji je bio osuđen zbog prebijanja pritvorenika u podgoričkoj policiji.

POLICIJSKO NASILJE

Pritvorena dvojica policajaca

Sudija Osnovnog suda u Podgorici **Larisa Mijušković Stamatović** odredila je pritvor dvojici policajaca - **Dobrivoju Đuriću** i **Milanu Kljajeviću**, koji se sa kolegama **Ivicom Pejanovićem**, **Milankom Lekovićem** i **Bojanom Radunovićem** terete da su kao saizvršioци za sad nepoznatim osobama pomagali u prebijanju sada pokojnog Aleksandra Pejanovića.

Razlog sudijine odluke je to što Đurić i Kljajević nijesu došli u srijedu na suđenje, a o razlozima izostanka nijesu obavijestili sud, te je zbog toga suđenje odgođeno za 6. februar iduće godine.

Na prethodnom ročištu svjedok **Oliver Bošković**, bivši policajac, ispričao je šta se zapravo dogodilo Aleksandru Pejanoviću u novembru 2008. godine. On je saopštio da je više naoružanih momaka sa fantomkama ušlo u prostoriju zvanu betonjerka i prebili pritvorenika. Takođe je kazao da su njegove kolege znale za to, ali da su bili nemoćni da reaguju i spriječe nasilje.

Biramo zdravlje.

www.uniqa.me

Galenici million eura

Fond za zdravstveno osiguranje treba do kraja ovog mjeseca da farmaceutskoj kompaniji *Galenika Crna Gora* isplati nešto više od milion eura na ime izdatih, a neisplaćenih faktura u 2011. godini. To je zaključak sudskog poravnjanja, koji je ozvaničen nedavno i rješenjem u Privrednom sudu.

Farmaceutska kompanija *Galenika Crna Gora* podnijela je Privrednom sudu 7. novembra tužbu protiv države i Fonda za zdravstveno osiguranje. Sporna su potraživanja za lijekove koje su izdavali na recept građanima, pošto su prekoračili ugovorom predviđena sredstva od 1,6 miliona eura.

Zamjenik izvršnog direktora *Galenike Crna Gora* **Saša Šćepanović** izjavio je da je *Galenika* pristala na kompromis da joj se isplati milion eura, čime je na gubitku 600.00 eura. U njihovim apotekama građanima su na recept izdavani originalni lijekovi, a ne zamjene koje su jeftinije, zbog čega je došlo do razlike u cijeni.

Kako je najavljeno iz *Galenike* 14 apoteka trebalo bi da počnu rad tokom januara naredne godine.

Zarobljeni na grčkom brodu

Crnogorski pomorci **Merin Đukić**, **Boban Đurašić**, **Draško Petrović** i **Nenad Đuranović** zarobljeni su na grčkom brodu *Jonijan spirit* na jugu Italije u gradu Brijuni. Oni su od jula dobili samo jednu platu, a trenutno se svakom od njih duguje po oko 3.500 eura. Odlučili su da ne napuštaju brod dok ne dobiju zarađeni novac.

Merin Đukić se *Vijestima* javio telefonom i ispričao da je stanje na brodu „zabrinjavajuće“, da struju imaju samo dok jedu, da nema grijanja, a da su neko vrijeme i u besparici.

On je objasnio da su 5. jula ukršani na grčki brod i da četiri mjeseca nisu dobili ni centa. Kada su 5. oktobra tražili da im se ugovor ne produži, već da idu kućama sa zarađenim novcem, iz kompanije su odbili da ih isplate.

Crnogorski pomorci su na grčki brod kompanije *Agoudimos* upućeni

preko barske agencije *Montemaro*, kojoj su morali da uplate i avans od 400 eura da bi se našli na palubi.

Đukić je kazao da su se obraćali i crnogorskoj ambasadi u Italiji, ITF-u (Međunarodni sindikat transportnih radnika), kompaniji, ali da nijesu uspjeli

UMJESTO POMOĆI PRAZNA OBEĆANJA: Brod grčke kompanije

da dobiju novac. Dolazili su nam u pomoć, ali su samo ostala pusta obećanja, kazao je Đukić.

Nedavno je grupa od petnaest crnogorskih pomoraca bila zarobljena u albanskoj luci Drač, nakon što su odbili da idu kućama bez isplaćenih zarada.

NAJSTARIJI CRNOGORSKI FUDBALSKI KLUB NA IVICI EGZISTENCIJE

Lovćen još samo na papiru

„Fudbalski klub *Lovćen*, kao najstariji fudbalski kolektiv u Crnoj Gori, u godini proslave velikog jubileja, vijeka postojanja, doveden je na samu ivicu egzistencije“ - kaže se u saopštenju koje je NVO *Veterani Lovćena* dostavilo medijima.

„Jednostavno, imamo utisak da klub postoji još samo na papiru... Boli nas što vidimo da niko ne pokušava da spriječi propadanje. Naprotiv, kao da se svjesno radi na njegovom urušavanju“ - poručili su nekadašnji igrači *Lovćena*.

Želimo da znamo da li postoji način da se *Lovćen* konačno postavi na zdrave osnove, a odgovor nam može dati prije svih Prijestonica Cetinje kao osnivač - pitaju se veterani *Lovćena*.

Oni pozivaju državne organe, u prvom redu Vladu i Skupštinu Republike Crne Gore, da preduzmu konkretne korake na prevazilaženju teškog momenta najstarijeg kluba.

UDRUŽENJE LJUBITELJA GORICE i prirode počelo je akciju prikupljanja šest hiljada potpisa protiv gradnje tunela u park šumi. Peticiju će proslijediti Vladi, sa ciljem da projekat ne počne dok ga stručnjaci ne

odobre.

Predstavnici tog udruženja u novembru su za samo 12 sati prikupili oko 2,5 hiljade potpisa građana Podgorice, koji se protive gradnji tunela kroz Goricu. Predstavnik Udruženja **Zoran Bojović** podsjetio je da gradska uprava u taj projekat ulazi bez potrebnih dokumenata

On je najavio da će se potpisi skupljati u podgoričkim kvartovima i da je moguće potpisati i elektronsku peticiju na sajtu www.gorica.me.

Prema riječima doktorke sa Biotehničkog fakulteta **Danijele Stešević** na tom relativno malom prostoru raste 14 zakonom zaštićenih biljnih vrsta, od čega osam od međunarodnog značaja. Ona je kazala da je 1997. godine površina Gorice bila procijenjena na 144,24 hektara, a prošle godine na 120 hektara. „Strah me da pitam kolika je danas“.

PLUS

MIODRAG ŠČEPANOVIĆ, crnogorski vajar, osvojio je nagradu *Mišel Dimon* za skulpturu *Opasne sjenke* na Salonu francuskih umjetnika u Parizu. Pored nagrađene, pariska publika je u Grand paleu mogla da vidi i Ščepanovićeve skulpture *Neuzvraćeni pogled* i *Vidik*.

Ščepanović je *Vijestima* kazao da je na Salonu francuskih umjetnika bilo više izlagača nego na čuvenom Jesenjem salonu koji je održan prošlog mjeseca, na kojem Ščepanović izlaže već cijelu deceniju.

„Na Salonu francuskih umjetnika bilo je preko 2.000 izlagača, Gran pale je bio prepun djela. Posjetioci su satima ulazili i išli kroz izložbene prostore. Nisam toliko posjetilaca vidio još od proslave 100 godina Jesenjeg salona“, rekao je Ščepanović.

Vajar iz Kolašina, koji je u Francuskoj veoma cijenjen, imao je brojne ponude da proda nagrađene *Opasne sjenke*, skulpturu od kamena koja predstavlja glavu leoparda. Ščepanoviću je to bilo jubilarno - deseto učešće. Salon francuskih umjetnika je velika izložba na kojoj se uglavnom predstavljaju Francuzi, a rijetki su umjetnici iz drugih zemalja.

MEDIJSKI SAVJET ZA SAMOREGULACIJU

ocijenio je da su se crnogorski mediji u izbornoj kampanji ponašali izrazito neobjektivno i pristrasno, da je svako navijao za svoje. Negativne primjere, međutim, pronašli su samo u *Danu*, *Vijestima*, *Televiziji Vijesti* i u *Monitoru*.

Iako, kako su objasnili, Savjet nije pratio rad *Monitora* „zbog zanemarljivog tiraža te novine“, ocijenili su da je tekst objavljen u *Monitoru*, u kojem se DPS poistovjećuje sa mafijom „neprofesionalna fotomontaža koja krši etičke standarde, u stvari je izraz ekstremne političke obojenosti i više pripada sferi političke propagande nego novinarske profesije“.

Ocjenjujući rad portala, Medijski savjet za samoregulaciju je primijetio „neprofesionalan odnos i rad posmatranih online medija“. U Izvještaju se navodi da je u tome „ponovo izrazito prednjačio portal *Vijesti*, koji je u znatno većem broju

i češće objavljivao komentare uvredljivog sadržaja i govora mržnje“.

U *Pobjedi*, na TVCG i sličnima, regulatori nijesu primijetili ništa sporno. Tamo su, kako i treba, tekli med i mlijeko.

MINUS

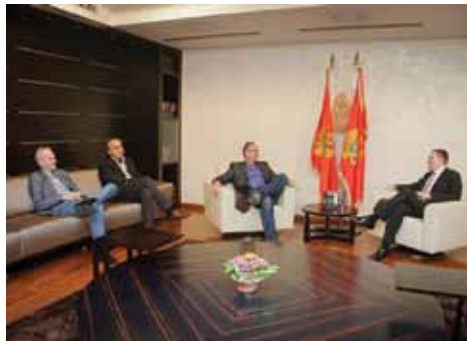
VOJIN ĐUKANOVIĆ

bivši ministar privrede, kazao je *Pobjedi* da je opozicija za predsjednika SO Nikšić predložila čovjeka koji ima ljekarsko uvjerenje, zvanično, da je neuračunljiv čovjek. Prethodno je *Pobjeda* ljetos takvu informaciju objavila.

Nije što Vojin Đukanović dijeli dijagnoze, nego što se poziva na moral.

„Neshvatljivo je poturiti čovjeka sa takvom ljekarskom dijagnozom za predsjednika parlamenta drugog grada po veličini u Crnoj Gori. Ma, to je, prosto, nevjerovatno. I umjesto da prestanu sa lakrdijom i prihvate kandidatkinju koja je legalno izabrana, oni dijele moralne lekcije. O kakvom moralu govore? Odakle im moral da kažu da taj izbor nije legitiman...“

Medicinski podaci ne smiju se davati na uvid javnosti. To je moralno dno. Kao olakšavajuća okolnost Đukanoviću jedino može poslužiti ako neuračunljivost razmatra kako bi se jednom na takvo stanje pozvao da objasni kako je reprogramirao KAP-ove dugove i davio Crnu Goru.

Avala pomilovala Zavalu

IZLAZAK IZ PLATONOVIH PEĆINA:
Svetozar Marović

Marović je iz sukoba u vrhu DPS–a izašao s utješnom nagradom rukovođenja strankom bez formalizovanja takve pozicije. Postoji naravno i mogućnost da ovaj angažman bude priprema za njegovu kandidaturu na predsjedničkim izborima. Na pitanje *Monitora* da li će se kandidovati za mjesto predsjednika Crne Gore, Marović je odgovorio kratko da o tome uopšte ne razmišlja

Decembar je mjesec od posebne važnosti u političkoj karijeri **Svetozara Marovića**, potpredsjednika Demokratske partije socijalista. Za samo dvije godine od nesretnog Badnjeg dana 2010. godine, Marović je prešao tegoban period od političkog, porodičnog i ličnog sloma do povratka u vrh crnogorske politike.

U raspodjeli uloga poslije oktobarskih parlamentarnih izbora Marović je dobio upravljanje vladajućom strankom, nakon što je njen lider **Milo Đukanović** po sedmi put u svojoj karijeri postao premijer Crne Gore.

U pitanju je pažnje vrijedan „come back“ otpisanog Budvanina, političara koji je obilježio političku scenu Crne Gore u posljednjih 20 godina.

Marović se vratio u paketu sa Đukanovićem sa kojim je i otišao u političku mirovinu krajem 2010. Novi start političkog dvojca na ključne funkcije u Vladi i partiji trebao bi da znači da su jučerašnja neprijateljstva i stranačke razmirice ostavili iza sebe ili za neka buduća vremena.

„Povratak Đukanovića na funkciju premijera označava put u budućnost Crne Gore“, ocijenio je nedavno Ma-

rović gostujući na Javnom servisu. Njegov govor izlaganje bilo je oda Đukanoviću, „rođenom“ i neprikosnovenom lideru koji mu je zbog zauzetosti, makar i neformalno, povjerio fotelju prvog čovjeka DPS. Ratne sjekire među političkim saborcima očigledno su pokopane, iako u bliskoj prošlosti nije bilo tako.

Uoči Božića 2011. godine Đukanović je podnio ostavku na premijersku funkciju koju je do tada obavljao i imenovao **Igora Lukšića** za svog nasljednika. Scenarij povlačenja sa državnih funkcija uključivao je i povlačenje Marovića,

tadašnjeg potpredsjednika Vlade, koji je ostavku podnio istog dana, 21. decembra, navodeći kako je to bila njegova lična odluka.

Formalni silazak sa vlasti Đukanović je nadomjestio angažmanom u vođenju stranke, dok je Maroviću tri dana kasnije poslat božićni „svilen gajtan“ u rodnu Budvu u vidu specijalnih trupa MUP-a sa dugim cijevima koji su po nalogu državnog tužioca u ranu zoru upali u kuću i na spavanju uhapsili njegovog brata **Dragana Marovića**, tadašnjeg potpredsjednika Opštine Budva, gradonačelnika **Rajka Kuljaču**, poslanika i odbornika **Đorđija Pinjatića** i nekoliko njihovih saradnika i poslovnih partnera, osumnjičenih za korupciju u aferi Zavala.

Šok i strah zavladali su Budvom. Činilo se da su lokalnom DPS-u sve lađe i sve investicije u njima zauvijek potonule. Mnogi istaknuti funkcioneri DPS-a strahovali su za svoju sudbinu jer su stizale vijesti da je VDT otvorilo niz istraga u brojnim finansijskim aferama koje su potresale ovaj grad.

Svoju političku moć i uticaj u stranci Marović osigurava u vodećoj turističkoj opštini u kojoj je dugi niz godina njegova volja neprikosnoven. Zato je pokretanje istraga baš u Budvi, iako sličnih afeta ima u svakom crnogorskom gradu, ocijenjeno kao slamanje političke snage Svetozara Marovića.

U svom prvom reagovanju Marović je kazao da je on politička meta udara na Budvu, na njegovog brata i najbliže mu saradnike i prijatelje. Okrivio je najprije **Ranka Krivokapića** i SDP da stoje iza tog političkog obračuna.

„DPS žele oslabiti neki sljedbenici **Slavka Parovića**, koji se, podržani kroz institucije sistema, bore protiv istaknutih članova partije“, kazao je Marović

Istaknuti članovi DPS-a koji su u latentnom sukobu sa Krivokapićem i

ŠTA ĆE REĆI SVETLANA VUJANOVIĆ

Dragan Marović osuđen je nepravosnažno na četiri godine zatvora, Rajko Kuljača na pet, dok je bivšem poslaniku Đorđiju Pinjatiću izrečena kazna od tri godine. Bivši Marovićev partner na Zavali Dragan Sekulić, vlasnik firme *Moninvest*, osuđen je na tri i po godine zatvora.

Zavala čeka epilog kod Apelacionog suda kojim predsjedava Svetlana Vujanović, supruga predsjednika Filipa Vujanovića. Ona nije pokazala milost pri odlučivanju po žalbi osuđenih Budvana u aferi Auto-moto, funkcionera stranke i prijatelja Marovića, kojima je izrečene zatvorske kazne povećala.

vrhom SDP svakako su **Miomir Mugoša** i **Filip Vujanović**, koji slovi za Marovićevog saveznika.

Objavljivao je potom nemušte ispovijesti o tome zašto ćuti i svojim „neprijateljima“ u državi i stranci ne uzvratiti na sličan način, kao svjedok ključnih dešavanja u bliskoj istoriji Crne Gore. Kako političkih tako i onih koji se odnose na pljačkašku privatiza-

porodice i da se pripremaju nova hapšenja njemu veoma bliskih osoba.

Bilo je i špekulacija da će Marović iskoristiti svoj uticaj i formirati novu političku stranku. Da li je pismo opomene o mogućem rascjepu DPS-a presudilo da slučaj marginalizacije Marovića doživi obrt nije razjašnjeno. Tek vjetrovi iz Podgorice počeli su da duvaju u drugačijem, povoljnijem smjeru za njega, pa i za

budvanske funkcionere kojima su iznad glave „vise“ brojne istrage tužilaštva za organizovani kriminal i korupciju.

Do smanjenja tenzija među saborcima najvjerovatnije je došlo zbog straha od otvaranja opasnijih tema, o korupciji i kriminalu daleko višeg ranga od onog koji se stavlja na teret Marovićevim Budvanima. Jedni o drugima znaju mnogo i to nikome nije odgovaralo. Položaj Marovića ojačan je pobjedom u Budvi koalicije *Za evropsku Budvu*. Tako su ovdje sačuvani interesi građevinske mafije, a Marović je imao sa čime pred gospodara koji je izbore izgubio

ciju privrede i bogaćenje malog broja ljudi bliskih vrhu vladajuće partije.

U ljeto 2011. Marović ipak piše Milu Đukanoviću bez čijeg blagoslova hapšenje budvanskih partijskih prvaka ne bi bilo moguće i u pismu nagovještava da će se povući iz partije i ući u otvoreni konflikt sa njim ukoliko ne prestane da ga ugrožava. Bila je to prema pisanju medija, otvorena prijetnja na koju se odlučio nakon što je došao do saznanja da agenti ANB prate članove njegove

Već narednu 2012. Novu godinu Marović dočekuje u slavljeničkoj atmosferi hotela *Palas* sa svojom i porodicama Mila Đukanovića, Filipa Vujanovića i drugih državnih i partijskih funkcionera.

Kako je Marović uspio da izađe iz Platonovih pećina kojima je u beznađu lutao i tražio odgovore zašto mu se sve to događa, nije objasnio.

Kao jedan od osnivača DPS-a koji je izgradio izvjesnu autonomnost u

partiji, Marović očigledno nije dopustio da postane žrtveno jagnje mlađeg stranačkog lobija u navodnoj borbi protiv korupcije na visokom nivou.

On nije obavljao značajne funkcije u Crnoj Gori, koje bi mu obezbjeđivale realnu moć. Bio je predsjednik parlamenta u vrijeme trijumvirata – Bulatović, Đukanović, Marović. Možda je tada bio i najuticajniji u svojoj karijeri. U svakom sudbonosnom trenutku za opstanak Đukanovića na vlasti odigrao je važnu ulogu. U sukobu sa **Momirom Bulatovićem** 1997. godine, sa kojim je Marović bio inače veoma blizak, kao i u kasnijem otklonu od **Slobodana Miloševića**, Đukanović je imao njegovu punu potporu. Kasnije je otišao u Beograd na mjesto predsjednika SRJ u raspadanju, ali nikada mu nije ponuđeno da bude crnogorski predsjednički kandidat, ili neka uticajna funkcija u Vladi. Pominjani, kratkotrajni status potpredsjednika vlade, može se tretirati više kao izlet sa kojeg se brzo vratio u Budvu.

Marovićeve stare zasluge ne mogu objasniti zašto ga je Đukanović opet primio uza se. Vjerovatnije je da je do smanjenja tenzija među saborcima došlo zbog straha od otvaranja opasnijih tema o korupciji i kriminalu daleko višeg ranga od onog koji je stavljen na teret Marovićevim Budvanima. Jedni o drugima znaju mnogo toga i nikome nije odgovaralo

U ljeto 2011. Marović je pisao Đukanoviću bez čijeg blagoslova hapšenje budvanskih partijskih prvaka ne bi bilo moguće i u pismu nagovijestio da će se povući iz partije i ući u otvoreni konflikt sa njim ukoliko ne prestane da ga ugrožava. Na to se, prema pisanju medija, odlučio nakon što je došao do saznanja da agenti ANB –a prate članove njegove porodice i da se pripremaju nova hapšenja njemu veoma bliskih osoba

otvaranje te Pandorine kutije. Sama po sebi afera *Zavala* gotovo je zanemarljiva pri ostalim korupcionaškim skandalima i pronevjeranim milionima u koje su involvirane daleko krupnije ajkule od onih budvanskih.

Položaj Marovića u stranci ojačan je uspjehom na izborima u Budvi na kojima je koalicija *Za evropsku Budvu* osvojila apsolutnu većinu. Iako tijesna, pobjeda je osvojena u sjenci tužilačkih istraga i sudskih presuda kojima je preko dvadeset istaknutih članova DPS-a, među kojima i rukovodstvo grada, osuđeno na kazne zatvora zbog korupcije i zloupotrebe službenog položaja.

Zadržavanjem vlasti DPS-a u Budvi sačuvani su interesi građevinske mafije i enormna ulaganja kapitala u izgradnju kula i solitera sa stanovima za tržište. Sa osvojenom Budvom Marović je imao sa čime pred gospodara koji je izbore izgubio.

Marović je iz sukoba izašao sa utješnom nagradom rukovođenja stran- kom bez formalizovanja takve pozicije. Postoji naravno i mogućnost da ovaj angažman bude priprema terena za njegovu kandidaturu na predsjedničkim izborima. Na pitanje *Monitora* da li će se kandidovati za mjesto predsjednika Crne Gore, Marović je kratko odgovorio da o tome uopšte ne razmišlja.

Đukanovića i Marovića pored partijskih povezuju i drugi interesi.

Obojica aktivno sudjeluju u nekontrolisanom građevinskom bumu na teritoriji Budve. Nisu odoljeli izazovu unosne gradnje stambenih i apartmanskog kompleksa po zelenim brdima i rtovima turističke prijestonice.

Dok se Marović neuspješno angažovao na izgradnji vila i stanova na opjevanoj Zavali, Đukanović planira gradnju stambeno-apartmanskog kompleksa u njegovom komšiluku, na strmini Košljun, brdu naspram Zavale.

Familija premijera Đukanovića vezuje se uz to i za privatizaciju hotela *Avala* čija je rekonstrukcija i izgradnja vršena nezakonito, bez građevinske dozvole. Đukanović je redovan gost tog budvanskog hotela. Dosije nelegalnih radnji na Avali, sa sve rušenjem državnog pečata o zabrani gradnje, sadržajniji je od onog na Zavali.

Razlika između ta dva projekta ogleda se u tome što je Avala „crna pa se ne vidi“, zbog čega je objektivna i savjesna VDT **Ranka Čarapić**, mogla procesuirati samo Zavalu.

Avala i *Zavala* koje okružuju budvanski zaliv postale su simboli bespravne gradnje, političkih igara i selektivnih istraga u takozvanoj borbi protiv korupcije. Zasad je u slučaju postavljenja Marovića za v.d. šefa DPS –a, možda najprikladnije reći: *Avala* je pomilovala *Zavalu*.

OVAKO SU POČELI: Milo Đukanović, Momir Bulatović i Svetozar Marović

Branka PLAMENAC

Kontradiplomacija za Nobela

Bivši američki predsjednik D. Ajzenhauer je opisao profesiju diplomatije kao vještinu govora kad se nema što reći i ćutanja kad se ima što reći. Znači li to da diplomate imaju pravo da ćute o zlu? Međunarodna saradnja gubi svoj smisao onog trena kada pristanak na ćutanje i saučesništvo postane praksa.

A zla na balkanskom komadu zemlje nije falilo proteklih decenija. Većina se direktno susrela sa ratovima, zločinima, sankcijama, siromaštvom, bombardovanjem. Kao sjenka pratili su ih masovni kriminal i korupcija. Pravo mjesto za susret sa vragom, i pravi izazov za strane diplomate koji ovdje borave.

Što se ovdje odćutalo, godinama? Saučesništvo sa Miloševićem, zločini. Sve sudske presude kažu jedno: niko nije odgovoran. Ćutalo se o švercu cigareta. O kriminalnim, poslovnim, političkim vezama sa Šarićima, Kalićima, Kalaćima, Mićunovićima. Našem premijeru se moglo sve.

Sloboda medijima, kako to lijepo zvuči u zemlji u kojoj premijerova sestra tuži medije. Afera *Telekom* je poseban test za sve njene aktere jer ima internacionalni značaj. I Podgorica i Berlin i Brisel znaju sve do u detalj. Je li grijeh očekivati od razvijenih demokratija da pomognu u razmršavanju klupka međunarodne korupcije?

Na red su došli još jedni izbori. Sva inostrana diplomatija je savršeno znala da Đukanović ima veliku prednost u sili i moći u odnosu na opoziciju, i da će je bez zazora iskoristiti. Pravili su se da ne vide. Progutali su manipulaciju izborne volje građana. Prvi put sa priznanjem da je postojao dogovor o kaoliciji sa Bošnjačkom strankom prije izbora. Onda je uslijedila pljačka u Nikšiću. I diplomatski muk.

Red ćutanja pa red direktne javne diplomatske pomoći premijeru Đukanoviću. Liniju je pregazio zamjenik pomoćnika državnog sekretara SAD Filip Riker. Na konstataciju da je Milo Đukanović njegov prijatelj otvara se logično pitanje - da li ga poznaje iz vremena rušenja Dubrovnika, Morinja, Štrbaca, ili Bukovice. I duvanskih puteva.

Brojni su slični primjeri. Poslanik Evropskog parlamenta Jelko Kacin je bio direktno umiješan u izbornu kampanju, na strani nesmjernjive vlasti. Nakon izbora vjeruje da kao društvo treba da nastavimo, kao i do sada, borbu protiv sistemske korupcije i organizovanog kriminala.

Njegov zemljak ambasador Slovenije je presrećan zbog Đukanovićevog povratka. Hvalio se mnogim bliskim poznanstvima u Sloveniji koje Đukanović ima,

pogotovo u Mariboru. Smatra da je dobro imati u prijateljskoj zemlji premijera koji zna vašu zemlju. U međuvremenu su Đukanovićevog mariborskog prijatelja demonstranti natjerali da ode. Ambasadora da začuti.

Što da ne mogu Slovenci kad se može Austrijanci? Kad se vjerovao da se Đukanović povukao iz političkog života štitio ga je austrijski ambasador u Crnoj Gori Martin Pamer. Biće zabilježena kulturna izjava: *Mislím da ljudi u Crnoj Gori ne žele da Đukanovića stave u zatvor, već je važno da se ekonomija razvija i da se povećavaju plate. Čisto vizionarstvo.*

S Dalekog istoka pred same izbore stigla je praktična podrška. Kineska ambasada je donirala sjeveru Crne Gore 1500 računara. Hvala. Pomoć koju su raspoređivali direktori škola izabrani po partijskom ključu, znali su iskoristiti, za domaće svrhe, kako treba. Do dolaska novog šefa EU delegacije, imali smo praktikovanje privatno-poslovnog modela njegovog prethodnika sa stanodavcem gradonačelnikom Miomirom Mugošom. I nikome to nije smetalo.

Onda je na krilima podrške, novi premijer krenuo u akciju. Nikšić, činovničke bjanko ostavke, tužbe medijima. Demonstracija nedodirljivosti. Ne može se šutjeti o ovome a ne biti saučesnik, bilo koju odoru neko da nosi. Stranu ili domaću.

Naravno, ne radi se ni o kakvoj međunarodnoj zavjeri. Oni koji hoće drugačiju Crnu Goru obavezni su tražiti saveznike. Opozicioni lideri naročito su dužni da preračunaju kolika je i njihova zasluga za ovakve poglede stranaca. Stranci ne smiju postati izgovor. Paula Petričević najbolje kaže: *Vjerujemo da se naši saveznici mogu roditi na drugom kraju svijeta ili u svijetu nakon nas, a da im lepet naših krila može dati snagu uragana.*

Piše: Miodrag RAŠOVIĆ

Na krilima podrške nekih stranih diplomata, novi premijer je krenuo u akciju. Nikšić, činovničke bjanko ostavke, tužbe medijima. Demonstracija nedodirljivosti. Ne može se ćutati o ovome a ne biti saučesnik, bilo koja odora da se nosi. Strana ili domaća

NE DOPADA JOJ SE PROFIL FAMILIJE
U MONITORU: Ana Kolarević

Sto hiljada razloga za otpor

Opet isto: aferu koja vodi do Mila Đukanovića i njegovih spremaju za novu deceniju u ladicama crnogorskog tužilaštva. Tako je bilo u slučaju deportacija, ali i u brojnim drugim aferama koje se tiču *familije*. A kažnjavaju se oni koji svjedoče. Sto hiljada eura koje Ana Kolarević traži od *Monitora* jer je pisao o aferama u koje su umiješani ona i njena moćna braća način je da se svjedoci učutkaju

Sredinom januara sljedeće godine znaće se da li će *afera Telekom* dobiti sudski epilog u Njujorku ili će se tamošnji federalni sud proglasiti nenadležnim i odustati od slučaja.

Ukoliko se njujorški sud proglasi nenadležnim sve su prilike da će i *afera Telekom*, kao i druge koje vode do samog vrha, do **Mila Đukanovića** i njegovih, završiti u slijepoj ulici: u ladicama crnogorskog tužilaštva koje je tu aferu pokopalo još 2007, kada je **Vesna Medenica**, tada državna tužiteljica, ustvrdila da korupcije prilikom privatizacije *Telekoma* nije bilo.

Istim putem nastavila je i tužiteljica **Ranka Čarapić**. Ima godina otkako tužilaštvo navodno čeka spise američ-

kih kolega koji ne samo da tvrde da su crnogorski zvaničnici primili mito *Mađar Telekoma* prilikom privatizacije državne telekomunikacione kompanije, već i znaju kome je mito otišao. To je nedavno saopštila njujorška Komisija za hartije od vrijednosti (SEC) koja je utvrdila korupciju. Tužilaštvo je prošlog mjeseca, javili su mediji, dobilo spise od Mađara, u kojima „nijesu našli dokaze za korupciju”. Zašto su dokaze tražili u Mađarskoj umjesto u Njujorku gdje je korupcija utvrđena, nijesu pojasnili.

I kao u svakoj priči o sumnjivim poslovima familije, opet će biti kažnjeni mediji, kritičari i svjedoci, oni koji ne pokrivaju oči pred očiglednim.

Familija zavodi red. Kazna neće čekati da sudija **Ričard Salivan** 17.

januara sljedeće godine razmotri argumente SEC koja smatra da je njujorški sud nadležan i zbog toga što je koruptivno ponašanje *Mađar Telekoma* oštetilo američke investitore.

Prethodne sedmice je na adresu *Monitora* stigla tužba **Ane Kolarević**, Đukanovićeve sestre, čije se ime prepoznaje među onima koji su, kako tvrde Amerikanci, primili mito prilikom privatizacije *Telekoma*. Ona je nešto ranije, a tek što je Đukanović po sedmi put postao novi premijer, tužbe adresirala i na *Vijesti* i *Dan*, jer su izvještavali o aferi *Telekom*. Advokatica od sva tri medija traži po 100 hiljada eura. Visoki iznos je u maniru vladajuće familije, još jedan pokušaj da se finansijski unište mediji koje ne kontrolišu.

SEC, poznato je, trojicu bivših rukovodilaca *Mađar Telekom*a tereti da su sa 7,3 miliona eura podmitili crnogorske zvaničnike, sestru jednog visokog funkcionera (čitaj Ana Kolarević) i menadžere *Telekoma* kako bi Mađari nakon kupovine državnog, većinskog paketa akcija *Telekoma*, došli i do paketa manjinskih akcija crnogorske telekomunikacione kompanije. To im je jedino mogao omogućiti Đukanović.

SEC u posljednjem obrazloženju upućenom njujorškom sudu navodi da su trojica optuženih „znali ili vjerovali da će čitav ili dio novca biti uplaćen crnogorskim državnim zvaničnicima”. *Monitor* je više puta pisao da je najveći dio novca od 7,3 miliona eura otišao na račune dvije of-šor kompanije koje su povezane sa Đukanovićevim prijateljem, crnogorskim tajkunom **Duškom Kneževićem**. Manji dio novca legao je na račun kompanije *Sigma inter corp*, odnosno na račun advokatske kancelarije Ane Kolarević.

Zabrinutost zbog tužbi Ane Kolarević protiv medija izrazio je ove sedmice i Evropski parlament. Tužbe opravdano privlače pažnju domaće i strane javnosti, ocijenila je za *Monitor* **Tea Gorjanc Prelević**, direktorica Akcije za ljudska prava. „Nesporno je opravdan javni interes koji prati slučaj korupcije crnogorskih zvaničnika u privatizaciji *Telekoma*, jer je davalac mita tu korupciju priznao i pristao da zbog toga plati ogromnu kaznu”, ocijenila je ona.

„Ostaje da sudovi pažljivo provjere tekstove i utvrde da li je napisano

Tea Gorjanc Prelević:

„Tužbe Ane Kolarević protiv medija opravdano privlače pažnju domaće i strane javnosti. Nesporno je opravdan javni interes koji prati slučaj korupcije crnogorskih zvaničnika u privatizaciji *Telekoma*, jer je davalac mita tu korupciju priznao i pristao da zbog toga plati ogromnu kaznu. Možda bi trebalo razmisliti o predlogu da djelo korupcije ne zastarijeva”

nešto bez opravdanog razloga, na način protivan dužnoj novinarskoj pažnji. Problem je što standard dužne novinarske pažnje iz prakse Evropskog suda za ljudska prava nije definisan u crnogorskim zakonima, pa čak ni u Kodeksu crnogorskih novinara pa će zbog toga biti neophodno da sudije neposredno primijene praksu suda u Strazburu”, kaže direktorica Akcije za ljudska prava. Ona smata da bi trebalo ozbiljno razmotriti predlog da krivično djelo korupcije ne zastarijeva, kako bi neki budući policajci i tužioci mogli da se jednog dana pozabave slučajevima za koje nije pronađeno dokaza.

No, Ana Kolarević *Monitor* ne tuži samo zbog toga što je svjedočio o aferi *Telekom*. Ona naš nedjeljnik tuži i zbog tekstova koji se odnose na druge sumnjive poslove, i njene i braćine. Ona je tako tužila naš nedjeljnik između ostalog i zbog teksta

Dejan Milovac: „Dok su za istragu slučajeva koji uključuju sam vrh vlasti potrebne godine, privatne tužbe protiv medija i nevladinih organizacija se procesuiraju po hitnom postupku i u suprotnosti sa praksom Evropskog suda za ljudska prava”

MONITORING

o ocjeni Amerikanaca da je Crna Gora mafijaška država. Prosto, ne dopada joj se porodični profil porodice Đukanović u našem nedjeljniku.

Slučaj *Telekom* nije jedini slučaj koji vodi do Đukanovića a koji ovdašnje pravosuđe nije rasvijetlilo i kaznilo odgovorne, a u kom su kažnjeni svjedoci. I ovdje, kao i u slučaju deportacija bosanskih izbjeglica 1993, zločin postoji ali krivaca nema. Crnogorsko pravosuđe krajem prošlog mjeseca oslobodilo je devetoricu pripadnika policije koji su bili optuženi za taj zločin. O tome da je slučaj deportacija od početak guran pod tepih, iz samo jednog razloga – abolicije Mila Đukanovića, *Monitor* je već pisao.

Zbog tekstova da je Đukanović jedan od najodgovornijih za taj zločin, državna *Pobjeda* je u kontinuitetu pisala najprljavije tekstove o novinarima, direktorima i urednicima *Monitora*. U tim tekstovima osnovni tužilac nije našao ništa sporno. A svjedok tog zločina **Slobodan Pejović**, penzionisani policajac koji je prvi progovorio o tom zločinu, pretrpio je razne pritiske: od uništavanja imovine, preko sudskih procesa za klevetu do filma u kom je ovaj hrabri policajac predstavljen kao zločinac.

Dejan Milovac, zamjenik izvršnog direktora MANS-a, za *Monitor* podsjeća da su brojni primjeri dokazanih afera i da je samo MANS prethodne sedmice javnosti prezentovao dokazni materijal za skoro 500 krivičnih prijava koje je

podnio u posljednjih pet godina.

„Brojni slučajevi, počev od gradonačelnika, ministara, kontraverznih biznismena poput **Veska Barovića**, **Dragana Brkovića** i **Aca Đukanovića**, pa sve do individua poput **Šarića**, **Kalića**, **Kelj-mendija** i **Brana Mićunovića** koje je MANS istraživao, još uvijek skupljaju prašinu u fiokama Ranke Čarapić”, kaže Milovac. Većina tih prijava, ne samo da nije procesuirana, kaže on, nego je MANS došao pod udar sistema i onih koje taj sistem štiti upravo zbog toga što je uspijevao da razobliči brojne korupcionaške poslove.

On podsjeća da tužilaštvo umjesto da procesuirati afere istražuje odakle MANS-u podaci i kako su mediji o tome izvještavali. „To je očigledno podstrek za one koji se povezuju sa takvim aferama da pred crnogorskim sudovima podnose tužbe zbog navodnih duševnih bolova. MANS je proteklih godina bio predmet brojnih sudskih sporova za naknadu štete, koji su imali za cilj da nas zastraše i obeshrabre u daljoj borbu protiv korupcije. I dok su za istragu slučajeva koji uključuju sam vrh vlasti potrebne godine, privatne tužbe protiv medija i nevladinih organizacija se procesuiraju po hitnom postupku i u suprotnosti sa praksom Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu”, kaže Milovac.

On ne vjeruje da u crnogorskom tužilaštvu postoji neko „ko se ne bi ‘libio’ da udari na Prvog brata ili Prvu sestru”.

To tužilaštvo utvrđuje je li bilo političke korupcije u Nikšiću, dirigovane od strane DPS-a i njihovog šefa Mila Đukanovića.

Ima li iko ko vjeruje da će ako u Njujorku zatvore slučaj istina o tome biti raspletena ovdje?

Ima li iko ko vjeruje da je Ana Kolarević nevina žrtva medija koji su krivi jer nijesu čitali? Kazne od sto hiljada eura služe da bi ih učutkali. Da bi profil porodice Đukanović u javnom albumu bio poput onog u *Pobjedi*. To je sto hiljada razloga za otpor nedodirljivima.

Milena PEROVIĆ-KORAĆ

POSILIJE KRAĐE

Duboko zamrznuti

Izvještaji koji bilježe koliki je snijeg pao u Nikšiću i je li očišćen, polako zamjenjuju vijesti o tome je li formirana nikšićka vlast i hoće li. Snijeg je poslala najviša instanca, o ostalom brinu institucije sistema. Tu su, dakle i snjegovi i šaš, u tišini su pokriveni građani ove zemlje.

Njihova volja luta bespućima opozicionih mudrosti, pluta morima DPS-ovih pokvarenosti, lebdi praznim prostorima ovdašnjih zakona. Biće već nešto, samo se izvjesno, građani neće pobuniti zato što su pokradeni.

Još jedan pokušaj opozicije da organizuje zasjedanje Skupštine opštine Nikšić je propao. Nijesu došli predstavnici DPSDP koalicije, od milja zvani Evropska Crna Gora, kao ni odbjegli odbornik Pozitivne **Drago Đurović**.

Pozitivna Crna Gora predala je nikšićkoj policiji materijale za koje u toj partiji smatraju da mogu poslužiti kao dokaz da je njihov bivši odbornik Drago Đurović počinio više krivičnih djela. Iz Pozitivne su poručili da će pratiti taj pravni proces i, u slučaju da to od njih bude traženo, dodatno argumentovati indicije iz krivične prijave.

Zamisao Pozitivne kako će ovdje odjednom sve početi da funkcioniše zato što će oni sprovesti odgovarajuću proceduru, podnijeti ispravnu prijavu, argumentovano objasniti ili ljubazno zamoliti je nemoguća misija. Baš su se u tužilaštvu smrzli jer će Pozitivna pratiti proces.

Kad je Milošević 1996. pokrao lokalne izbore, građanski protesti su trajali 88, studentski više od 117 dana. Završilo se donošenjem lex specijalisa kojim je priznata pobjeda opozicije. Građani Maribora ovih dana su otjerali korumpiranog i bahatog gradonačelnika. Događaji liče na naše, posljedice su drastično različite. Ovdje ih, naime, nema

Pozitivna je začuđena i stavom predsjednika Crne Gore **Filipa Vujanovića** da je očigledno da je lokalna samouprava u Nikšiću već gotovo dva mjeseca u paralizi i da je to na štetu građana. „Od njega, kao prvog među jednakima, kao predsjednika svih građana, očekivalo se konkretno činjenje i akcija u zaustavljanju nezakonitih i nedemokratskih metoda rada vladajuće partije”, ocijenili su iz Pozitivne. Ako to da rezultate, pod hitno neko treba da apeluje na vukove da ove zime ne diraju ovce. Prirodi uprkos.

OVO SMO MI: Nikšić poslije krađe čuti kao da je okovan lanjskim snijegom

Optimista je i lider SNP-a **Srđan Milić**. Ubijeden je da će opozicija formirati vlast u Nikšiću. Za TVCG je rekao da ne optužuje bivšeg odbornika Pozitivne Crne Gore Draga Đurovića, jer će isti imati priliku da se pojavi sljedeće sedmice na sjednici parlamenta i objasni šta je mislio. „Očekujem da se Đurović pojavi na narednoj sjednici, jer je potpisao zahtjev za ponovno glasanje”, kazao je Milić. Neki za koji dan očekuju i smak svijeta. Neki Deda Mraza.

Predsjedništvo DPS-a predložilo je raspisivanje novih lokalnih izbora u Nikšiću i Andrijevici. „DPS je spreman da, nakon verifikacije izbora **Sonje Nikčević** za mjesto predsjednice SO Nikšić, podrži zakazivanje druge sjednice lokalnog parlamenta na kojoj bi se skratio mandat odbornicima i stekli se uslovi za održavanje novih izbora”.

Razmatrali su i situaciju u Andrijevici. Upravni sud je u tom gradu, na osnovu žalbe SNP-a, u julu poništio odluku o izboru DPS-ovih kandidata za predsjednika Opštine i Skupštine opštine.

Sad je DPS spreman za izbore „u cilju afirmacije pravne države”.

Gradonačelnika Podgorice **dr Miomira Mugošu** nijesu pominjali. On Podgoricom vlada mimo volje građana od 2010. I prije toga je nekoliko puta pribavljao sebi odbornike potrebne za opstanak na vlasti. Nakon posljednjih lokalnih izbora na kojima je DPS osvojio 43.372, SDP – 8.758, a opoziciona koalicija Bolja Podgorica – Bolja Crna Gora 37.279 glasova, izgledalo je da

o gradonačelniku odlučuje SDP, koji je začuđujuće jasno kazao da Mugošu neće. **Slaviša Guberinić**, iz Narodne stranke, **Dragan Ostojić** iz DSS-a uz podršku svojih partija i **Boban Vujačić** iz Nove kao dobrovoljac omogućili su Mugoši da još jednom ostane na vlasti. U tom trenutku, za oko 2.600 bilo je više građana koji nijesu željeli Mugošu na čelu Podgorice od onih koji su glasali za njega. Pobjedili su Mugošini ciljevi i sredstva.

Na oktobarskim izborima u Podgorici su Front, Pozitivna i SNP osvojili 50.784, Evropska Crna Gora 47.642 glasa. Važno je da su Guberinić, Ostojić, Vujačić i dabome, Mugoša, ostali de su.

Najzanimljivije i najporaznije je, ipak, to što su i građani Crne Gore ostali na istom mjestu.

Kad je u Srbiji 1996. Miloševićeva vlast pokrala lokalne izbore protesti su trajali od novembra te godine do februara naredne. Građanski protesti trajali su 88, studentski više

od 117 dana. Iako su najpoznatiji oni u Beogradu, protesti su zapravo počeli u Nišu, industrijskom gradu sa velikim brojem zatvorenih fabrika. Završeni su donošenjem *lex specijalisa* kojim je priznata pobjeda opozicije na lokalnim izborima. Nije **Milošević** bio ljubazniji vladar od **Mila Đukanovića**, nijesu srpski gradovi zimi prijatniji za šetnju

od crnogorskih. Samo je svijet ovdje pokorniji, opozicija, NVO sektor i intelektualci - pitomiji

Ovih dana još jedna od zemalja sa kojom nas je nekad vezivalo bratstvo i jedinstvo proživljava dane koji po mnogo čemu liče na naše i koji se temeljno razlikuju samo po reakciji građana.

U svome drugom mandatu, mariborski gradonačelnik **Franc Kangler**, čije su verbalne gluposti već dugo poznate kao „kanglice”, morao je poslije građanskih protesta otići. U posljednje dvije godine Kangler, inače poznat kao ljubitelj lika i djela Mila Đukanovića, je optužen u 12 sudskih procesa, uglavnom za različite oblike

korupcije. Između ostalog, dodijelio je opštinski stan profesionalnoj pro-ročici... Podgorica od svog gradonačelnika još nije uspjela da iskamči kome je i kako dijelio stanove.

In dalekom svijetu svakakvih čuda. U Egiptu je novi predsjednik **Muhamed Morsi** ispoljio skromne ambicije da se kandiduje za faraona.

Tahrir skver je gromko poručio da je još tu. Morsi je morao arhivirati svoj naum.

Događaji liče na naše, posljedice su drastično različite. Ovdje ih, naime, nema. Sem jeden: Crna Gora je vječna i duboko zamrznuta.

Miloš BAKIĆ

Korišćeni metodi DPS-a u Nikšiću daju do znanja da je vrh vlasti spreman na sve ukoliko bude gubio pozicije na državnom nivou. To je jedna od opasnih poruka aktuelne političke ujdurme

Prekrajanje izborne volje neće proći bez potresa

MONITOR: *Narodna volja u Nikšiću grubo je preokrojena nakon izbora. Šta namjeravate da učinite kako bi povratili ono što vam je oduzeto?*

LEKIĆ: Predstoji borba svim legalnim sredstvima da se vrati mandat stranci koja ga je dobila na izborima. Na posljednjim izborima je dvije hiljade građana više glasalo za promjenu vlasti u Nikšiću. U članu 2 Ustava piše: „Ne može se uspostaviti niti priznati vlast koja ne proističe iz slobodno izražene volje građana na demokratskim izborima”.

Ne radi se samo o odbrani volje građana Nikšića, nego i o odbrani Ustava. A kršenje Ustava se smatra jednim od najtežih krivičnih djela. Vrh vlasti se vara da će njihov naum da mijenjaju izbornu volju proći bez ozbiljnijih potresa na političkoj sceni. Tražićemo i adekvatan odnos međunarodnih činilaca prema ovome.

MONITOR: *Lider Pokreta za promjene Nebojša Medojević kazao je da su novi izbori u Nikšiću sve izvjesniji, te da treba razmišljati o zajedničkom nastupu opozicije. Namjerava li DF da izađe na izbore u*

ovakvim okolnostima?

LEKIĆ: Radi se o pojedinačnom političkom razmišljanju. Demokratski front u ovom trenutku zastupa stav da je neophodno vraćanje otegot odborničkog mandata Pozitivnoj CG. Činjenica da je DF spreman i za izbore ne mijenja naš principijelan stav da najprije treba do kraja razotkriti sve elemente političke korupcije u ovom slučaju.

MONITOR: *Da li, nakon svega, ozbiljnije razmišljate o bojkotu?*

LEKIĆ: Bojkot jeste jedan od mogućih oblika političke borbe i njega ne treba isključiti. Treba se opredijeliti za one oblike političkog djelovanja koji će voditi ostvarivanju legitimnih ciljeva.

MONITOR: *Taman kada je opozicija, nakon dugog i mučnog pregovaranja pronašla zajednički jezik i stala iza Janka Vučinića, dogodio se*

Drago Đurović. Kako komentarišete sposobnost vlasti da uvijek nađe nekog novog „Đurovića“?

LEKIĆ: Ovdje je nekoliko karakterističnih momenata. Prvo, ova politička uzurpacija u formi provincijske predstave aktivirana je na dan kada je trebalo da se objavi postignuti koalicioni sporazum, a time konstituisanje i početak funkcionisanja nove vlasti u Nikšiću.

Drugo – nestali odbornik još nije, bar ne jasno, saopštio svoju poziciju, motive i političke poglede. Izašao je sa odobrnica DPS-a kada je sasvim legitimno trebalo ponoviti glasanje. Rekao je otprilike da ni on neće ni sa vlašću ni sa opozicijom, pa ni sa Pozitivnom, ali i da je glasao za opozicionog kandidata za predsjednika Skupštine, konačno da se više neće pojavljivati na sjednicama. Ova konfuzija govori i o drami čovjeka koji je možda pokleknuo pod teškim pritiscima. Ali, govori i o neugodnosti u kojoj se nalazi zbog ogromne osude koja se sručila na njega, vjerovatno i na njegovu porodicu, imajući u vidu crnogorske prilike.

Ovdje dolazimo do bitnog momenta. Umjesto nestalog odbornika, političko-etički smisao njegovih sumnjivih poteza javno objašnjavaju Đukanović u Skupštini i Marović u TV emisiji. Oni, bolje od nestalog odbornika, znaju motive za njegove poteze, pa advokatski, bajkovitim atributima objašnjavaju i pravdaju ono što odbornik još nije ni saopštio. Uzgred, Đukanović i Marović upozoravaju Pozitivnu da se ne igra sa principima, huškajući je protiv drugih u opoziciji.

Treće – korišćeni metodi DPS-a u Nikšiću daju do znanja da je vrh vlasti spreman na sve ukoliko budu gubili pozicije na državnom nivou. To je jedna od opasnih poruka aktuelne političke ujdurme u Nikšiću.

MONITOR: *Opozicija je tokom pregovora pokazala brojne slabosti. Koliko je sve to uticalo na njen kredibilitet?*

LEKIĆ: Nemoguće je negirati da je nametnuti metod, sadržaj, odugovlačenje pregovora, sve to zajedno, naškodilo opoziciji. Naš predlog je bio da odmah, već prvih dana postignemo sporazum i konstituišemo vlast u Nikšiću.

DALJE DEMONIZOVANJE PROTIVNIKA

MONITOR: *Šta očekujete od „nove“ Vlade i „novog“ premijera?*

LEKIĆ: Sasvim sigurno, ne očekujem doprinos izgrađivanju odgovornog, zrelog društva na bazi pravila građanske demokratije i pravne države. Ne očekujem konkretnu borbu protiv kriminala i korupcije, inače, osnovne i sistemske bolesti crnogorskog društva. Još manje očekujem kompetentnu inicijativu za oporavak ekonomije koja se prividno održava samo novim zaduživanjima.

Očekujem nastavak statusa van pravnog poretka pojedinaca i grupa. Očekujem skretanje pažnje javnosti sa suštinskih problema društva na tzv. identitetska pitanja koja će se stalno renovirati u formama ideološkog kiča, sve to opet sa ciljem podsticanja podjela u crnogorskom društvu. Očekujem dalje demonizovanje protivnika - kasnije javno ofiranim lažima - što je Đukanović demonstrirao, i to na besprizoran način, tokom izborne kampanje.

Očekujem da će sve slabosti društva biti prikrivane isticanjem tzv. evro-atlanskog puta Crne Gore i misionarskom ulogom šefa režima na istom putu. Biće

proglašeni antidržavnim i antievropskim elementima svi oni koji budu smatrali da su korupcija i kriminal s jedne strane i evropski put s druge nespojivi, da se time zapravo ukrštaju vatra i voda. Ali, kada smo kod te teme, biće zanimljivo što će o tome misliti u Briselu.

ću. Da zamrznemo razlike oko nesusštinskih pitanja, i da se koncentrišemo na ona suštinska, a to je kako povratiti dostojanstvo gradu koji je godinama sistematski uništavan i pljačkan. Prevladao je drugi scenario, nametanje i iscrpljujućih pregovora o temama koje nisu u vezi sa Nikšićem.

MONITOR: *Lider Pozitivne Crne Gore nedavno je kazao da je sa vama imao dobru komunikaciju ali da se dogovor nije mogao postići zbog potpredsjednika Demokratskog fronta Nebojše Medojevića i Andrije Mandića koje je nazvao „prevarantima i nacionalistima“. Vaš komentar?*

LEKIĆ: Izjave koje su išle u oba pravaca, a u uslovima povećane tenzije zbog odugovlačenja pregovora, ne bih komentarisao. Znam da u DF nema prevaranata i nacionalista, jer u protivnom ne bih ni bio u tom savezu.

Neko se i ne mora saglasiti sa svim političkim stavovima Medojevića i Mandića ali im teško može negirati nekorumpiranost i dosljednu hrabru javnu borbu protiv korupcije i kriminala u Crnoj Gori. Zato su u dužem periodu predmet anatemisanja vlasti, posebno njenih specijalnih medijskih i drugih punktova.

MONITOR: *Neki tvrde da je i DF povodom državnih simbola mogao biti fleksibilniji.*

LEKIĆ: Pogledajmo činjenice. Veći dio DF sasvim uvažava državne simbole. Tokom nedavne sjednice

Skupštine CG više je bilo članova DF koji su ustajanjem slušali himnu nego članova Pozitivne u istoj sali. Tačno je i to da postoje komponente DF-a koje od tri zakonom propisana državna simbola, poštuju sasvim dva, dakle zastavu i grb, i polovinu trećeg simbola, himne. Zbog autorstva dva posljednja stiha, koje je i po tvrdnjama predsjednika države napisao ratni zločinac, neke komponente DF-a ne žele da ih slušaju. Time ne poštuju Crnu Goru? Neko bi mogao zaključiti da se neprihvatanjem stihova ratnog zločinca izražava upravo respekt prema Crnoj Gori, ponosnoj zemlji, a na to Crna Gora svojom istorijom može pretendovati i ne čini joj na čast činjenica da je autor dijela himne ratni zločinac.

MONITOR: *Na proljeće su predsjednički izbori. Vi imate najveće povjerenje birača među opozicionim liderima. Imajući u vidu probleme u opozicionim redovima, kakav nastup opozicije na predsjedničkim izborima smatrate najboljim?*

LEKIĆ: Predsjednički izbori su značajan datum u političkom kalendaru zemlje. Nakon ispoljenje većinske volje građana na posljednjim izborima u korist opozicije u većim gradovima kao što su Nikšić, Podgorica, Bar - pobjeda predsjedničkog kandidata iz, u širem smislu, opoziciono - građanskog dijela crnogorskog društva, označio bi novu etapu nužnih, progresivnih promjena u crnogorskom društvu. Crna Gora ne poznaje pravu podjelu vlasti, jer njeni glavni izvršni, zakonodavni i sudski segmenti uglavnom funkcionišu prema volji vrha vladajuće partije. Zato bi moguća kohabitacija opozicionog predsjednika države sa ostalim institucijama faktički jedne vlasti bio značajan demokratski iskorak zemlje. Crna Gora je zaslužila da konačno ima u pravom smislu riječi autonomnog predsjednika spremnog da se javno konfrontira sa drugim segmentima vlasti kada je u pitanju zaštita pravne države i principa građanske demokratije.

MONITOR: *Ana Kolarević je proslavila bratov povratak na vlast tužbama protiv Monitora, Vijesti i Dana isporučujući ogromne odštetne zahtjeve. Milo Đukanović od Vladinih*

NE TREBA ISKLJUČITI RAĐANJE ŠIREG OTPORA

MONITOR: *Egipćani, Grci, ali i komšije Slovenci se ne mire sa nepravdom. U Crnoj Gori vlada tišina. Da li opozicija ima plan povezivanja sa sindikatima, nevladinim sektorom, slobodnim segmentima društva radi uspostavljanja demokratije u zemlji?*

LEKIĆ: Između demokratizacije zemlje putem uspona zrele javnosti, individualne građanske svijesti i hrabrosti s jedne strane i jakih revolucionarnih organizacija masa s druge strane – ja bih, priznajem, radije izabrao ovaj prvi put. Pretpostavljam da vi mislite na organizovanje širih uličnih protesta. Naravno, ni te forme ne treba isključiti, jer su legitimne u demokratskim društvima. Konačno, na tom planu postoje određena iskustva u Crnoj Gori.

Politička korupcija u Nikšiću i otvoren pokušaj vrha vlasti na čelu sa predsjednikom vlade i predsjednikom države da se konstituiše, navodno privremeno, vlast DPS i SDP nakon njihovog izbornog poraza, zahtijeva reakciju. Ovdje se radi o javnom pokušaju legalizovanja pravnog i moralnog sloma Crne Gore. Ovim povodom ne treba isključiti rađanje šireg društvenog otpora porukom da javna amoralnost neće proći, da Crna Gora nije izvršila moralno samoubistvo.

namještenika tražio je kovertiranje straha. Da li su to najave brutalnijeg odnosa višestrukog povratnika prema slijedbenicima i prema kritičarima?

LEKIĆ: Ako pravosudne institucije nisu u stanju da rasvijetle ni jednu aferu koja se vezuje za članove porodice Đukanović onda nije neočekivano da oni računaju na baš takav pravosudni sistem koji će ih prikazati žrtvama i boricima za pravdu. Ove posljednje tužbe kojima se teži gašenje slobodnih medija jeste novi ispit, ne samo za domaće sudove, već i za briselske institucije koje prate tzv. euroatlanski put Crne Gore. Da bi bile stvari jasnije, da bi građani imali manje iluzija, treba pratiti unutrašnje i

međunarodne dimenzije ovog slučaja.

MONITOR: *Da li opozicija ima strategiju da se suprotstavi novom talasu nasilja prema neistomišljenicima?*

LEKIĆ: Opozicije je, uz sve svoje slabosti, bila u dužem periodu jedna od glavnih žrtva nasilja vlasti. U tim operacijama vlast je imala dosta poma-gaća i van njenih formalnih struktura. Sada treba izgrađivati širu zajedničku strategiju otpora nasilju prema neistomišljenicima, ali i otpora nasilju prema elementarnim civilizovanim i demokratskim normama.

Marko MILAČIĆ

Iza zatvorenih vrata

Službeno je predloženo: nedozvoljeno javno komentarisanje sudskih odluka, prije donošenja pravosnažnih, treba proglasiti krivičnim djelom. Čast da obznani takav predlog, tokom predstavljanja radne verzije Zakona o izmjenama krivičnog zakonika, pripala je predsjednici udruženja sudija Crne Gore **Hasniji Simonović**.

Gotovo istovremeno, srpski ministar pravde **Nikola Selaković** najavio je da će iz Krivičnog zakonika Srbije biti brisan član 336a kojim se zabranjuje komentarisanje sudskih postupaka prije pravosnažnosti presude. Propisivao je: „Ko za vreme trajanja postupka pred sudom, a pre donošenja pravosnažne sudske odluke, u nameri da povredi pretpostavku nevinosti i nezavisnosti suda, daje javne izjave u sredstvima javnog informisanja, kazniće se zatvorom do šest meseci i novčanom kaznom”.

Mediji u Srbiji ocjenjivali su da takav propis ometa slobodno izvještavanje, advokati su tvrdili da je riječ o političkom sprječavanju kritike suda.

Stav da se sudske presude ne smiju komentarisati već dugo se u crnogorskoj javnosti pokušava predstaviti kao pravilo. Isticala se, kako i priliči, predsjednica Vrhovnog suda **Vesna Medenica**. „Sudije imaju grešaka, ali te greške ne mogu da komentarišu novine, novinari, ‘nekompetentni’ advokati i kvazi-pravnici. Te greške može da komentariše samo sud i sudske instance”, odbrusila je jednom novinarima.

Policijska pohvata izbjeglice u jednoj zemlji i izruči ih jednoj od zaraćenih strana u susjednoj zemlji u kojoj buktu rat. Sud, dvije decenije

Dok u susjedstvu ukidaju zabranu komentarisanja presuda, a svijet razmatra mogu li se suđenja direktno prenositi, crnogorske sudije traže da ko zucne o presudi – ide u zatvor

kasnije ustanovi da nije bilo ratnog zločina jer nije, bilo rata, nije bilo nacionalne diskriminacije jer nijesu izručeni pripadnici samo jedne nacije. Nije se moglo ni sanjati da će **Karadžićevi** ratnici pobiti Bošnjake koji im dođu pod nož. Sud treba tako da sudi, javnost treba da čuti, zamisao je ovdašnjih djelilaca pravde.

Kriminalci ubiju policijskog inspektora. Sud u presudi pozaboravlja imena optuženih, pobrka krivična djela. Nikad se ne sazna gdje je izvor zločina. I na to treba čutati.

„Analiza i kritika partijskih ‘presuda’, pravosnažnih ili nepravosnažnih, svejedno, nije samo pravo, nego i obaveza. I to najveća”, ocijenio je povodom prve oslobađajuće presude za deportaciju profesor **Milan Popović**. „Pozivanje na samostalnost suda, podjelu vlasti i vladavinu prava, ima smisla, samo u sistemima gde ovi principi zaista postoje.”

Sud je javna institucija i potpuno je legitimno da se kritikuje. Pravo na pravično i javno suđenje jedno je od temeljnih ljudskih prava. Član 120 Ustava Crne Gore propisuje da je rasprava pred sudom javna i da se presude izriču javno, te da izuzetno sud može isključiti javnost sa rasprave ili njenog dijela.

Javno suđenje nije samo riječ. Da bi imala povjerenje u privrženost sudija pravdi, javnost mora znati ko i kako sudi. Sudije nijesu bogovi, mogu biti i, recimo, korumpirani. Suđenje o kojem javnost ne smije da zucne nije javno suđenje. Bez javnog suđenja, širom su otvorena vrata korupciji i zalupljena kapija vladavini prava.

U svijetu se vode pravne rasprave o tome da li treba dozvoliti kamere u sudnicama, koje bi bile posljedice korišćenja interneta za direktne prenose iz sudnica. Stručna lica tvrde da bi to doprinijelo borbi protiv korupcije u pravosuđu, čuvalo čuvare pravde. Naši se čuvaju bedemima.

M. BAKIĆ

Kraci hobotnice

Šta režimski analitičari daruju vlasti a kako im ona uzvraća

Niz studija, napisanih tokom posljednjih nekoliko decenija, pokazuje da postoje brojni negativni efekti dugoročne nezaposlenosti na ljude (rast stope smrtnosti, stres, dijabetes, depresija,...). Svi navedeni negativni efekti biće manji, ukoliko bude više radnih mjesta. A radnih mjesta biće više, ukoliko je više investitora", jedna je od tipičnih analiza doktora ekonomskih nauka **Predraga Ivanovića**.

Ovaj vrsni analitičar crnogorske ekonomske zbilje muka se namučio da neznavenoj javnosti objasni savremena neoliberalna kretanja u zemlji, regionu, a i šire. Za trud je dobio nagradu – postao je ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Đukanovićev bivši glavni ekonomski savjetnik i neoliberalni saborac **Veselina Vukotića**, ponekad bi i omašio u analizama, kao onda kada je tvrdio da će kriza zaobići Crnu Goru, ali samo zlonamjerni mogu sumnjati da će Ivanovićovo ekonomsko iskustvo sada da *eksplodira* u domenu rurala i poljoprivrede. Tome se nadaju i poljoprivrednici, koje su mediji kontaktirali, pa kažu: „Čula sam za Ivanovića da je moćan čovjek i da će nas usmjeriti na pravi put”.

Ivanovićev razvojni put je samo jedan od primjera šta sve režimski analitičar mora da prođe da bi zasjeo u pristojnu fotelju. Šta reći o opozicionaru, ministru, direktoru, bankaru, čovjeku za sve - **Predragu Drecunu**.

SVIJETLI PUT OD ANALITIČARA DO AMBASADORA: **Srđan Darmanović**

Drecun je kao funkcioner Narodne stranke devedesetih sa trgova **Đukanoviću** poručivao da prekine pljačku i vrati pare. Da li zbog sklonosti ka dubljoj analizi situacije, kada su pare u pitanju, tek kasnije je bio ministar u **Đukanović**voj vladi, pa bi dogurao i do mjesta direktora režimske *Republike* i napokon *Prve banke*. Trenutno je direktor *First Financial banke*, a ne buni se kada ga predstave kao analitičara. Pa kaže: „Po mom mišljenju radnici dovoljno ne ulaze u problem sami da ga riješe već suviše očekuju od države.”

To što je svojevremeno ocijenio da „crnogorski referendum ne može biti održan, jer ne postoje garancije da bi Crnu Goru kao nezavisnu priznala međunarodna zajednica”, nema veze. Iskupi se za sve kada u sveobuhvatnoj analizi dođe do zaključka: „Vlada nije kriva za postojeće stanje u Crnoj Gori, već kriza u svijetu”.

Pojedini ovdašnji prekaljeni analitičari već su, o državnom trošku, poslali u svijet. Možda da utvrde koliko je ta svjetska kriza duboka. Analitika koju je **Srđan Darmanović** promovisao preko CEDEM-a, posebno u predizborno vrijeme, bila je presudna da se domogne ambasadorske fotelje od svih ostalih funkcija.

Prije odlaska za ambasadora u SAD **Darmanović** je u intervjuu *Pobjedi* bio jasan - **Milo Đukanović** ima harizmu, opozicija je nesposobna, a jedan od najvećih društvenih problema su privatni mediji.

Trudio se **Darmanović** i na ostalim poljima. Tako je kao dekan Fakulteta političkih nauka dospio na Sud časti Univerziteta Crne Gore (UCG). Razlog - profesor **Filip Kovačević** tužio je **Darmanovića** zbog političke diskriminacije, odnosno zbog toga što mu je ukinuo pet predmeta zbog javnog angažmana i političkih stavova koje zastupa.

Prije par mjeseci, **Darmanović** je tražio pomoć od 15.000 eura od UCG za rješavanje stambenog pitanja. U imovinskom kartonu sa zakašnjenjem je prijavio platu od 4.791 euro i 60.000 uštedevine i dva stana u Podgorici i Hercegu Novom.

Darmanović je na mjesto ambasadora u Vašingtonu zamijenio **Miodraga Vlahovića**, bivšeg ministra inostranih poslova, SDP analitičara. I Vlahović se prije polaska u Ameriku obračunavao sa nezavisnim medijima.

Da li podučen svijetlim primjerima, analitičar **Srđan Vukadinović** ne izbija sa državnih medija i naslovne strane *Pobjede*. Tolika količina analize ponekad dovede do toga da TVCG objavi da je „analitičar Srđan Vukadinović uvjeren da će opozicija u Nikšiću uspjeti da formira vlast“, a *Pobjeda* samo par nedjelja kasnije da politički analitičar Srđan Vukadinović od početka tvrdi da opozicija u Nikšiću ne može doći do dogovora.

Sušтина Vukadinovićevih analiza sumirana je u njegovoj procjeni: „Na novim izborima DPS ubjedljivo pobjeđuje“.

Vukadinović je preko analitičkog angažmana uspio da obezbijedi mjesto v.d. direktora vladine Javne ustanove Centar za istraživanje i razvoj kulture Crne Gore. Podobne analize donose i druge benefite. Vukadinović je protivzakonito stalno zaposlen na dva fakulteta - Filozofskom fakultetu u Nikšiću ali i na Akademiji dramskih umjetnosti u Tuzli. Kako Vukadinović uspijeva da ispuni puno radno vrijeme na dva fakulteta u dvije zemlje nije zvanično utvrđeno.

Nevladine organizacije su izračunale da je ovakvim nelegalnim angažmanom UCG godišnje oštećen između 25 000 -30 000 eura. Toliko iznosi razlika plate stalno zaposlenog profesora i nadoknade koja bi se dobijala na bazi

Srđan Vukadinović

je kao analitičar uspio da obezbijedi mjesto v.d. direktora vladine Javne ustanove Centar za istraživanje i razvoj kulture Crne Gore. Stalno je protivzakonito zaposlen na dva fakulteta - Filozofskom fakultetu u Nikšiću, ali i na Akademiji dramskih umjetnosti u Tuzli

honorarnog angažmana.

Poput Vukadinovića, i **Miloš Bešić** protivzakonito predaje na Fakultetu političkih nauka u Podgorici i Beogradu. Čak ni Bešićeve naučne metode ne mogu da objasne kako jedan čovjek može da potpiše dva ugovora u dvije zemlje za stalno zapošljenje „u punom radnom vremenu, pet dana, odnosno 40 sati nedjeljno“.

Darmanović je Bešiću u amanet ostavio CEDEM. Ljubomorni valjda što CEDEM zna rezultate izbora prije početka brojanja glasova, Bešića su optuživali da, pored toga što je dobio službeni stan na korišćenje, UCG plaća i avionske karte kao da je gostujući, a ne domaći profesor.

Nakon oktobarskih izbora Demokratski front je optužio Bešića da je za DPS namjenska istraživanje javnog mnjenja dobio stan. Mjesec dana nakon izbora Upravni odbor UCG donio je odluku da Bešić vrati stan koji je od Univerziteta dobio na korišćenje u

Predrag Drecun je kao opozicionar Đukanoviću poručivao da vrati opljačkane pare. Da li zbog sklonosti ka dubljoj analizi situacije, kada su pare u pitanju, kasnije je bio ministar u Đukanovićevoj vladi, pa je dogurao do mjesta direktora režimske *Republike* pa *Prve banke*. Kao analitičar sada voli da kaže: „Po mom mišljenju radnici ne ulaze u problem sami da ga riješe već suviše očekuju od države“

profesorskoj zgradi. „Ako je tako odlučeno, nema ništa sporno. Moram da vidim o čemu se radi, stan sam dobio na korišćenje i u ugovoru nigdje ne piše da treba da plaćam“, kazao je Bešić. Čuš, analitičar pa još da plaća.

Ekonomske izazove često tumači i doskorašnji predsjednik vladinog Investiciono-razvojnog fonda **Dragan Lajović**. Inspekcija rada je 23. oktobra prosljedila Univerzitetu rješenje kojim je utvrđeno da je Lajović nezakonito zaposlen na UCG 2009. godine jer je u to vrijeme imao stalni radni odnos u Investiciono-razvojnog fondu. Univerzitet je to primio k znaju i 1. novembra izabrao Lajovića za dekana Ekonomskog fakulteta u Podgorici. Dekan Lajović sada poručuje - problem zemalja u tranziciji jeste gubitak etičkih vrijednosti u društvu.

Javnost bi ostala uskraćena za pogled na stvarnost koji dolazi iz ovog režimskog trusta mozgov, da nije državnih medija. **Srđan Kusovac, Rade Vojvodić, Draško Đuranović, Darko Šuković** su tu da analizama daju medijski prostor ali i da ih prodube.

Sve čime je vlast darovala svoje analitičare - malo je. Analitička mreža je važan krak režimske hobotnice. Preko udarnih analitičkih grupa, vlast kontroliše crnogorsko društvo, mnogo efektnije nego preko specijalnih policijskih jedinica.

Predrag NIKOLIĆ

Porodično nasilje

Istinska revizija privatizacionih aranžmana kojima je unesrećena Crna Gora nije moguća dok taj posao treba da naruče i kontrolišu glavni akteri svih spornih poslova u ovih 15 godina

U skladu sa dvodecenijskom praksom **Milo Đukanović**, premijer u sedmom mandatu, najavio je prošle nedjelje u parlamentu još jednu nemoguću misiju.

„Trebamo da pažljivo analiziramo svaki od privatizacionih aranžmana i kritički provjerimo odgovornost partnera prema ugovorenim obavezama”, predočio je premijer nudeći ujedno i priželjkivani zaključak buduće revizije: „Sve privatizacije koje su vođene od strane Vlade Crne Gore obavljene su na zakonit i javan način, identično procedurama po kojim su ti postupci vođeni u drugim tranzicionim državama.“

Svježa presuda iz Zagreba, kojom je bivši hrvatski premijer **Ivo Sanader** osuđen na višegodišnju robiju zbog uzimanja mita od 10 miliona eura kako bi mađarskom MOL-u obezbijedio upravljačka prava u INA, pokazuje sav rizik Đukanovićeve paralele o „identičnim procedurama“.

Poput Hrvatske, i Crna Gora ima mađarsku privatizacionu priču.

Petogodišnja istraga u SAD utvrdila je da je *Telekom Crne Gore* 2005. prodat uz koruptivnu isplatu od 7,35 miliona eura. Novac je, tvrde Amerikanci, podijelilo više vladinih predstavnika i „sestra bivšeg visokog predstavnika

Vlade koja se bavi advokaturom”. Ako ne znate ko je sestra - pogledajte naslovnu stranu *Monitora*.

Tužba protiv *Dojče* i *MađarTelekoma* u SAD zaključena je krajem prošle godine sporazumom o poravnanju. Nije, dakle, pitanje da li je korupcije bilo već šta su kupci *Telekoma* dobili zauzvrat, za novac koji je, uz probrano društvo, dobila i **Ana Kolarević**. Da li nam Milo Đukanović može ponuditi traženi odgovor?

Iste 2005. godine premijerov brat **Aco Đukanović** kupio je prvi paket od 14 odsto akcija bivše *Nikšićke*, sada *Prve banke*. Godinu kasnije *Monte Nova Aca* Đukanovića je od Vlade kupila još 42 odsto akcija banke. Tako je Aco postao većinski vlasnik *Prve*, kojom je bez neophodne saglasnosti CBCG upravljao sve do pred kraj 2008. godine. Potrebno odobrenje pribavio je tek pošto je sunovratio banku, da bi ispunio formalni uslov za dobijanje državne pozajmice od 44 miliona eura.

Može li Milo Đukanović, kao jedan od suvlasnika banke zahvaljujući akcijama do kojih je došao kao privilegovani kupac, zaista preispitivati privatizaciju

MAJSTORI PRIVATIZACIJE: Đukanović i saradnici na sjednici Vlade

u kojoj je glavni akter njegov rođeni brat? Ako se, ipak, odluči na taj potez premijer sve detalje može dobiti u svom kabinetu, gdje danas sjede glavni akteri aranžmana *Prva banka* – Vlada Crne Gore: potpredsjednik Vlade **Igor Lukšić** i ministar finansija **Radoje Žugić**.

Tu nije stavljena tačka na poslovne aranžmane države kako bi se pomogla *Prva banka*. Nekadašnji ministar ekonomije **Branko Vujović**, danas direktor Agencije za nadzor osiguranja, odobrio je u julu 2009. godine, vlasnicima *Željezare* da 25 miliona namijenjenih za investicije i modernizaciju nikšićke kompanije potroše vraćajući dugove Acu i bracu. Novac kojim je MNSS garantovala izvršenje ugovorenih investicija u *Željezari* već je bio deponovan u *Prvoj banci*.

Možda je zanimljivo: Ugovor između države i MNSS-a potpisali su, u septembru 2006, Branko Vujović i suvlasnik MNSS **Radomir Vukčević**. Prvi je bio i ostao čovjek od povjerenja Mila Đukanovića. Drugoga danas javnost, uglavnom, prepoznaje kao životnog saputnika Milove sestra Ane. **Oleg Obradović**, prvi čovjek *Telekoma* u vrijeme njegove privatizacije i jedan od potpisnika spornih *koruptivnih* ugovora, takođe je prošao kroz *Željezaru* kao član upravnog odbora firme kupca. Tu se našao, objašnjavao je, „zahvaljujući određenim privatnim vezama iz prošlosti...“. Sada je Obradović predsjednik borda *Prve banke*.

Ako ne želi da krene iz *Željezare*, Milo Đukanović u posao revizije crnogorskih privatizacija može ući preko dokapitalizacije i djelimične privatizacije EPCG. Potpredsjednik Vlade **Vujica Lazović** bio je zadužen, kao predsjednik Tenderske komisije, da operacionalizuje dogovor koji su prethodno postigli Milo Đukanović i **Silvio Berlusconi**.

Pošto *cilj ne bira sredstva*, Lazović je crnogorsku javnost pokušao ubijediti da su italijanskih 8,4 (toliko je nudila A2A) više od grčkih 11 eura po akciji. I posao je sklopljen. Sve što smo dobili od A2A je 50-ak hiljada novih brojala od kojih crnogorski potrošači nemaju

ZNAJU SE PRIORITETI: Branko Vujović i Aco Đukanović

nikakve vajde. Milo Đukanović je, međutim, na korišćenje dobio između 50 i 70 miliona eura koji na računima EPCG leže u porodičnoj *Prvoj banci* i održavaju njenu likvidnost. Uz to,

KAP, *Željezara*, *Telekom*, *Jugopetrol*, *Elektroprivreda*, *Prva banka*... skoro pa da nema problematične privatizacije o kojoj se premijer Milo Đukanović ne može informisati tokom porodičnog ručka. O detaljima, sa akterima, može razgovarati i na sjednicama Vlade

EPCG je i pod patronatom A2A nastavila da učestvuje u dokapitalizacijama *Prve*. Na taj način je potrošeno 20 miliona eura koji su se mogli iskoristiti za, recimo, poboljšanje kvaliteta i sigurnosti distributivne mreže.

U novoj Vladi sjedi još jedan *krunski svjedok*. Ministar **Branimir Gvozdenović** je potpisnik ugovora o prodaji *Kombinata aluminijuma* sredinom 2005. godine. Prethodno, pošto je tender za prodaju KAP-a faktički propao, Milo Đukanović i **Oleg Deripaska**, ruski tajkun pod patronatom **Vladimira Putina**, su u četiri oka napravili dil koji su njihovi izvršitelji pretočili u kupoprodajni ugovor.

Potom su novi vlasnici KAP-a tužili prodavce za 350 miliona eura. Pa je Vlada pripremila protivtužbu u visini od 200 miliona eura. Konačno, jedni i drugi su se složili da je najbolje ceh prebaciti na račun građana Crne Gore. Zasada znamo da će nas taj posao, ako budemo imali sreće, koštati 130 miliona (ne računajući neplaćenu struju, plate, poreze, doprinose, otpremnine koje je umjesto vlasnika isplatila država...). Od pomenutih 130 miliona garantovanih kredita država je povjeriocima već isplatila 30. Pitanje je dana kada će ostatak doći na naplatu.

Da li će Đukanović, kada se bude ispitivala zakonitost ovog aranžmana, za svjedoke pozvati i prijatelje – **Milana Ročena** i **Zorana Bećirovića** (bivšeg suvlasnika preduzeća koje je pravo da kupi budvanski hotel *Avala* dobilo od tadašnje sutkinje Vrhovnog suda Ane Kolarević)? Ili će glavnu riječ u tom poslu, kao suštinski kreator modela crnogorske pri(h)vatizacije, imati **Veselin Vukotić**, dugogodišnji predsjednik Savjeta za privatizaciju i poslovni partner Mila Đukanovića iz posla sa UDG-om?

I „bočni“ svjedoci bi mogli biti iz *ministarskih kuća*. Branimir Gvozdenović je sina zaposlio u A2A. Za finansijskog savjetnika tokom privatizacije *Telekoma* Savjet za privatizaciju odabrao je (bez tendera) austrijski *Rajfajzen investment*. Mediji su registrovali: **Milena Vukotić**, ćerka potpredsjednika Savjeta Veselina Vukotića, radila je u

ČUVARI TAJNI: Ranka Čarapić i Vesna Medenica

Svi detalji privatizacija koji, navodno, interesuju premijera već su, uglavnom, pohranjeni u fiokama državne tužiteljice **Ranke Čarapić**. Dobar dio njih pod ključ je stavila još njena prethodnica **Vesna Medenica**

to vrijeme u beogradskoj kancelariji *Rajfajzen investimenta*.

Koju godinu ranije je po istom principu izabran i savjetnik u privatizaciji kotorskog *Jugopetrola*. Tada su Vukotić i društvo odlučili da savjetnički posao povjere *Advokatskoj kancelariji Harison*, koju je vodio Vukotićev saradnik iz vremena masovne vaučerske privatizacije **Mark Harison**. Tenderskoj komisiji nije smetalo ni to što (potvrđeno na sudu) je posao dobila advokatska kancelarija koja nije postojala ni na naznačenoj beogradskoj adresi ni u registru Advokatske komore Srbije. Harison je za obavljeni posao dobio 2,8 miliona eura a jedina obaveza novog vlasnika *Jugopetrola* svela se na to da jednom u dvije nedjelje ozvaniči nove cijene goriva (po pravilu – najskuplje u regionu). A o zaštiti

njihovih interesa brinula je i pravna zastupnica Ana Kolarević.

Ovo je samo dio nepravilnosti koje su pratile tzv. *velike*, tenderske privatizacije. Ono što se za to vrijeme dešavalo pod okriljem Savjeta za privatizaciju i Privrednog suda (privatizacije na berzi ili kroz stečaj) zavrjeđuje poseban osvrt. I traži mnogo više prostora. Osnovne informacije o tim aranžmanima Đukanović može dobiti od prijatelja i kumova: **Dragana Brkovića, Veselina Barovića, Dejana Bana, Tomislava Čelebića**. Zanimaju li ga detalji – svi su, manje više, odavno pohranjeni u fiokama državne tužiteljice **Ranke Čarapić**. Dobar dio njih pod ključ je stavila još njena prethodnica **Vesna Medenica**. Viši interesi su u pitanju.

Zoran RADULOVIĆ

BANKARSKI POJMOVNIK

KREDITNI REJTING

Kreditni rejting je skup svojstava tražioca kredita, kao što su položaj, imovina, poslovi i perspektiva, na osnovu koje je moguće donijeti ocjenu o njegovoj kreditnoj sposobnosti, koja se dalje može posmatrati sa formalne i materijalne strane.

Formalna kreditna sposobnost odgovara pojmu poslovne sposobnosti iz građanskog i trgovačkog prava, a materijalna kreditna sposobnost procjenjuje se prema objektivnim mogućnostima da se ispunje preuzete obaveze. Zbog vlastite sigurnosti, svaka banka koja odobrava kredit pažljivo će ispitati kreditnu sposobnost svojih komitenata, odnosno partnera. Kreditno sposobnim tražiocem kredita smatra se onaj ko osigurava vraćanje kredita u roku, ko ima ažurno i uredno knjigovodstvo, ko iskazuje svoju imovinu i obaveze po stvarnoj vrijednosti i ko ima sredeno finansijsko poslovanje, te odgovara uredno svojim obavezama. Ovo je posebno važno ako je riječ o poslovima kreditiranja u međunarodnoj razmjeni jer su i rizici mnogo veći. Da bi se oni maksimalno otklonili, banke i preduzeća u uslovima nedovoljno dostupnih podataka koriste usluge banaka, komora i specijalizovanih agencija koje obavljaju posebnu službu kreditnih informacija.

KREDITNI POTENCIJAL

Kreditni potencijal je maksimalni iznos kredita koji može odobriti banka a da pri tome bude likvidna. To sa jedne strane zavisi od visine fondova banke, prikupljenih depozita i međubankarskih kredita i drugih izvora, a sa druge strane, od visine stope minimalne likvidnosti, obvezne rezerve likvidnosti, visine svih drugih obaveznih plasmana banke koje joj određuje centralna banka. Kreditni potencijal se može posmatrati kao statička kategorija (bez vremenske varijable) i kao dinamička kategorija (prisutna vremenska varijabla), zatim na nivou jedne banke i na nivou svih banaka.

KREDITNA SPOSOBNOST

Kreditna sposobnost je karakteristika dužnika prema kojima kreditor procjenjuje hoće li mu odobreni kredit biti oplaćen u skladu s ugovorom. Do ocjene kreditne sposobnosti klijenta, banke dolaze na osnovu posebne analize prethodnih kreditnih odnosa banke i zajmotražioca, kao i na bazi svih informacija o tražiocu kredita. Pri emisiji dužničkih vrijednosnih papira emitenti (zajmotražioc) obično sami pružaju dokaze vlastite kreditne sposobnosti jer je to element konkurentne prednosti, i utiče na uspjeh emisije. Kreditnu sposobnost pojedine zemlje procjenjuju i javno objavljuju međunarodne finansijske organizacije, banke i organizacije specijalizovane za analize i informacije o kreditnoj sposobnosti.

PROŠLOST OBILJEŽAVA BUDUĆNOST SLOVENSKOG JUGA

Sve naše krvave godine

Stvari se mogu i jednostavno formulisati: Činjenica da je *Oluja* sa stanovišta međunarodnog prava bila legalna, ne umanjuje odgovornost hrvatske države za zločine nad Srbima

Odnosi dvije najveće države i najbrojnijih naroda regiona su u krizi: vojno-policijska operacija *Oluja* od 4. do 8. avgusta 1995. za Srbe je zločin i „najveće etničko čišćenje na evropskom tlu od Drugog svjetskog rata”, dok je za Hrvate „majka svih bitaka” kojom je uglavnom okončana okupacija njihove države.

„Nijesam ljut na Hrvatsku što je Haški sud (ICTY) oslobodio **Anta Gotovinu**”, kazao je srpski premijer **Ivica Dačić**, „ali sam ljut na Hrvatsku što slavi jedan zločin”.

Dačić je za vrijeme *Oluje* bio portparol Socijalističke partije **Slobodana Miloševića**, koji je na Vrhovnom savjetu odbrane 14. avgusta 1995, prema transkriptima koje je objavio ICTY, kazao za Srbe iz samoproglašene Republike Srpske Krajine (RSK)

KAKO PAMTITI: Vukovar 1991, Oluja 1995.

da su „utekli kao zečevi”.

„Molim vas, šest hiljada Hrvata je branilo Vukovar pola godine, napadala je cela 1. armija, vazduhoplovstvo, čudo, sva sila koju je imala JNA, a Knin nisu mogli braniti ni 12 sati!”, rekao je Milošević. „Oni ga nisu branili, jer po svim izveštajima koje smo dobili, čim je prestala artiljerijska priprema u sedam uveče, oni su naredili bežaniju!”

Osim cinizmom, Milošević je baratao i približno tačnim podacima. Aludirao je na svog bivšeg pulena **Milana Martića**, tadašnjeg predsjednika RSK-a, koji je 4. avgusta 1995. u 16:45 sati naredio „da se pristupi planskoj evakuaciji svog za borbu nesposobnog stanovništva iz opština Knin, Benkovac, Obrovac, Drniš i Gračac” prema Srbu i Lapcu, uz samu granicu sa BiH. No, kolone

DRUŠTVO

civila su krenule i iz drugih oblasti Krajine, osim iz Istočne Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema koje se kasnije bez rata reintegriralo u Hrvatsku.

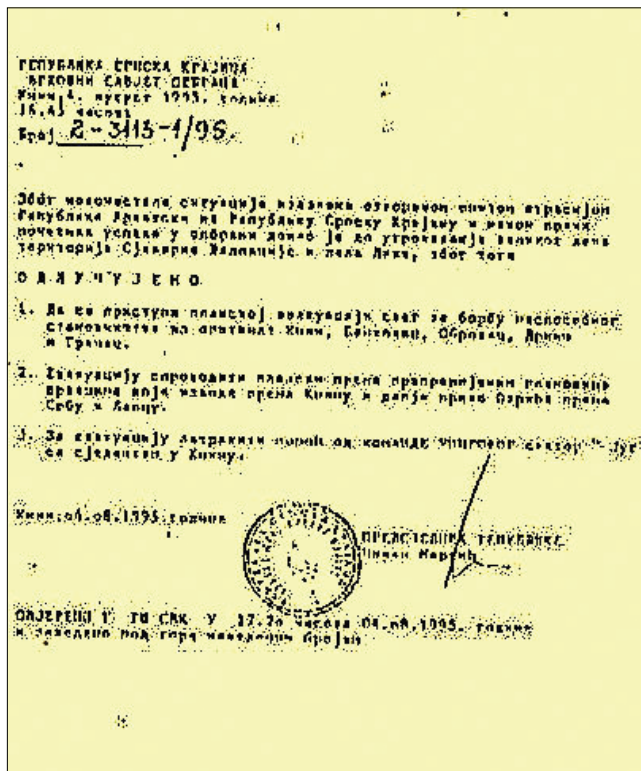
Činjenica da je *Oluja* sa stanovišta međunarodnog prava bila legalna, ne umanjuje odgovornost hrvatske države za zločine nad Srbima. Predsjednik **Ivo Josipović** je za TV B92 kazao da su tek sada „u fazi u kojoj nastojimo, koliko je to moguće, sve zločine tretirati na jednak način”.

Prema njegovoj evidenciji, protiv 104 osobe iz hrvatskog vojnog i političkog miljea su pokrenuti postupci zbog zločina nad srpskim stanovništvom. „Osuđeno je njih 30 do sada, od toga tri generala na dugogodišnje kazne zatvora, protiv 49 osoba se vodi sudski postupak, a još traje veći broj istraga”, naveo je Josipović.

Nijesu, kako Josipović tvrdi osuđena trojica generala Hrvatske vojske (HV), već dvojica – **Mirko Norac** i **Branimir Glavaš**. Njihove „dugogodišnje robije” su ukupno 23 godine. Norac je dobio 12 zbog masovnih ubistava Srba 1991. iz Gospića i Karlobaga, te još sedam zbog zločina u operaciji *Medački džep*. Izrečena mu je jedinstvena kazna od 15 godina. Nakon mekog režima robijanja – tokom kojeg je sagradio kuću i oženio se – u jesen 2011. je pušten na uslovnu slobodu.

Glavaš je osuđen na osam godina zbog ubistava Srba 1991. u Osijeku. Nakon bjekstva u BiH, kaznu izdržava u Mostaru. Premda je zločinac, Glavaš uživa veliku popularnost u Osijeku i okolini: ekstremistička HDSSB, stranka koju je utemeljio, krajem prošle godine je opet izborila parlamentarni status.

Postupci bez osuđujućih presuda su vođeni protiv druge dvojice general-bojnika: **Đura Bordarca** i **Rahima Ademija**. Osumnjičen za ubistva i nestanke u Sisku najmanje 25 Srba i zlostavljanja njih još 42, Brodarac je sredinom 2011. preminuo u osječkom pritvoru. Ademi je terećen za *Medački*

SLOBODAN MILOŠEVIĆ TVRDIO DA SU KRAJINSKI SRBI „POBJEGLI KAO ZEČEVI”: Faksimil akta Milana Martića o evakuaciji civila

džep, ali je pravosnažno oslobođen.

Iako su se svjedočenja učesnika pokolja i mučenja u Pakračkoj poljani i objektu *Zagrebačkog velesajma* još 1997. pojavila u hrvatskim medijima, tek je 8. juna 2011. optužen **Tomislav Merčep**, bivši savjetnik ministra policije i šef re-

zervne jedinice MUP-a. Tereti se za smaknuća najmanje 43 Srba, te za nestanak tri i zlostavljanje još šest. Merčep je pretrpio dva moždana udara, pa je to razlog sudske odluke da se brani sa slobode. Troškove odbrane plaća mu MUP Hrvatske.

I zločin kod Karlovca star dvije decenije čeka epilog. Optužnica protiv pripadnika Specijalne policije **Mihajla Hrastova** za ubistva 13 rezervista JNA i ranjavanje još dvojice koji su se bili predali je podignuta 25. maja 1992, ali je tek šestom presudom nepravosnažno osuđen na četiri godine. Ostao je, međutim, na slobodi a njegov branilac se nada oslobađajućoj presudi.

Desetak godina traju procesi protiv **Enesa Viteškića**. Za ubistva 18 srpskih civila i jednog Mađara u Paulin Dvoru kod Osijeka proljetos je nepravosnažno osuđen na 11 godina. Za isti zločin na 15 godina je osuđen **Nikola Ivanković**. Obojica su bili pripadnici 130. brigade HV.

No, što je sa zločinima koji su se odigrali za vrijeme i nakon *Oluje*? Tamošnje Tužilaštvo (DORH) je evidentiralo 47 žrtava ratnih zločina i ubistava. Zbog toga su procesuirane 33 osobe, dok za 26 žrtava nemaju podatke o ubicama. U svakom slučaju, nema presuda protiv pripadnika HV i hrvatske policije: DORH za ubijenih 11 osoba tereti njih 10.

Jedan od tih postupaka sada se vodi pred Županijskim sudom u Zagrebu: protiv **Frana Drlje** i **Boža Krajine**, pripadnika Specijalne policije. **Igor Beneta** je takođe bio optuženik, ali je navodno počinio samoubistvo.

Drlja i Krajina se terete da su 25. avgusta 1995. u akciji pretrage terena pod nazivom *Oluja obruč* u Gruborima kod Knina strijeljali, zaklali i-ili zapalili srpske civile: **Mariju Grubor** rođenu 1905. i njenog sina **Jova** (starog 65 godina), zatim **Jovana Grubora** (73), **Miloša Grubora** (80), **Milicu Grubor** (51) i **Đura Karanovića** (45).

BROJEVI

Ivo Josipović je za TV B92 kazao da se u Hrvatsku nakon *Oluje* vratilo 94.000 Srba.

Na popisu 1991. u Hrvatskoj je živjelo 582.000 Srba, među njima i brojni pripadnici JNA i njihove porodice. Od tog broja na prostoru nekadašnje RSK je bilo 244.000 Srba.

Vlasti RSK su 1991-1995. najveći broj tamo nastanjenih 168.000 Hrvata i 56.000 ljudi drugih nacionalnosti proćerali u ostatak Hrvatske; jedan dio su masakrirali u čitavom nizu zločina.

Nakon *Oluje* u neka naselja bivše RSK su doseljeni Hrvati iz BiH i Kosova.

Ukupan broj Srba u Hrvatskoj u odnosu na 1991. sada je manji skoro za dvije trećine.

ICTY je i zbog zločina u Gruborima nepravosnažno osudio Mladena Markača, ratnog zapovjednika Specijalne policije, no presuda mu je nedavno ukinuta. Haškom presudom je oslobođen za zataškavanje tog zločina i general-pukovnik HV **Ivan Čermak**. Posmatrač UN-a **Edward Flini** je na pretresu u ICTY-u svjedočio da mu je, par dana nakon pokolja, Čermak kao zapovjednik Zbornog mjesta HV-a u Kninu rekao da su srpski civili „ubijeni u borbenim djelovanjima, jer su Grubori četničko uporište”!

Aktuelni glavni državni tužilac Hrvatske **Mladen Bajić** je avgusta 1995. bio zamjenik vojnog tužioca u Splitu, sa nadležnostima nad Kninom i okolinom. U Hagu je 2009. kao svjedok odbrane generala Gotovine, na pitanje zašto se 14 godina nakon *Oluje* ne zna ko je pobio Srbe u Gruborima, kao i obližnjim Varivodima, kazao: „Veliki dio zločina su počinili civili, odjeveni u uniforme HV”.

Ostaje otvoreno pitanje ukupnog broja srpskih civilnih žrtava u periodu *Oluje* i nakon nje? Predsjednik Josipović je izašao s procenom da se radi o 200-300 osoba. Predstojnik Ureda **Franja Tuđmana** je svojevrmeno izjavio da je u operaciji ubijeno 950 srpskih vojnika. Civile nije pominjao. Uz to, ni jedan srpski ranjenik onomad nije registrovan u bolnicama koje gravitiraju Krajini. Nikada nije objavljeno koliko je „srpskih odmetnika”, građana Hrvatske, likvidirano u postolujnim „čišćenjima terena”.

Uprava za zatočene i nestale Ministarstva obitelji i branitelja je popisala 679 ekshumiranih osoba, dok 563 vodi kao nestale, ali nije objavila podatke o njihovoj nacionalnosti, niti posebno klasifikovala žrtve rata i žrtve ratnih zločina. DORH je saopštio da je na osnovu prijave policije i istraživanja u evidencije unio podatke za 214 osoba „koje su stradale bilo kao žrtve krivičnog djela ubistva, bilo kao žrtve ratnih zločina”.

Jedan od referentnijih izvora za srpske civilne žrtve je *Vojna operacija Oluja i poslije - Izveštaj Hrvatskog helsinškog odbora za ljudska prava*

NIKOLIĆ I GOTOVINA

Predsjednik Srbije **Tomislav Nikolić** u osvrtnu na poziv Anta Gotovine Srbima iz Hrvatske da se vrate svojim ognjištima je kazao: „Šta hoće – da se okupe i da ih još jednom protera i pobije, da završi taj posao?”

Iako je Nikolić učesnik rata u Hrvatskoj – bio je u sastavu srpske jedinice koja se nalazila u okolini Vinkovaca, a dobio je kasnije i titulu *četničkog vojvode* – nijesu mu poznate ili ignoriše okolnosti da je Gotovina, mimo Glavnog stožera HV-a, nakon što je izjutra 5. avgusta 1995. ušao u Knin, naredio svom Zbornom području (ZP) Split dvodnevni prekid gonjenja. Srpske jedinice sa teškim naoružanjem iz sastava 7. sjevernodalmatinskog i 15. ličkog korpusa u haotičnom povlačenju ka sjeveru, pomiješane sa civilnim kolonama, zagušile su uske sabračajnice na hrvatsko-bosanskoj granici i bile su lake mete za totalno uništenje.

Iz kojih je motiva Gotovina to naredio? Nije pouzdano utvrđeno. Hrvatski vojni istoričar **Davor Marijan** navodi mišljenja po kojima je „operativna pauza u djelovanju ZP Split oko Knina napravljena iz sigurnosnih razloga, zbog priprema za dolazak predsjednika Tuđmana 6. avgusta u Knin”, ali da su time u svakom slučaju „izbjegnute žrtve među civilima, jer bi došlo do natiskivanja HV-a sa njima” (*Oluja*, 2007).

Gotovina je zbog toga pretrpio oštru kritiku tadašnjeg načelnika Glavnog stožera HV-a **Zvonimira Červenka**, koji u *Izvešću o provedenoj operaciji Oluja* Tuđmanu 21. avgusta 1995. piše: „Snage ZP Split, koje su mogle prijeći čak i u gonjenje, zbog neuslovljenog i zaustavljenog napada glavnih snaga u trajanju od dva dana, te neistinitog izveštavanja o dostignutoj crti, nijesu izvršile pravovremeno odsijecanje komunikacija čime je neprijatelj uspio izvući znatan dio borbene tehnike”.

KO JE KOGA UBIJAO: Promocija Tomislava Nikolića u četničkog vojvodu

(HHO) iz 2001, urednik **dr Žarko Puhovski**. Knjiga nema razdvojene žrtve rata od žrtava ratnih zločina. Navodi se njihov ukupan broj – 677 osoba, od čega 410 civila, bezmalo su svi Srbi.

Raspravno vijeće ICTY-a, koje je 2011. osudilo Gotovinu i Markača, publikaciju HHO-a nije prihvatilo kao relevantan izvor, jer je, piše u presudi, „tokom ispitivanja

Puhovskog u sudnici postalo jasno da u knjizi ima grešaka” (dovostrukog unosa istih imena ili se kao žrtve navode žive osobe, itd). Puhovski je 2009. kao svjedok haškog tužilaštva, nastojao opovrgnuti tezu odbrane da su mnogi popisani zapravo srpski vojnici, jer se „nije moglo po uniformi zaključiti radi li se o vojniku ili civilu”.

Vladimir JOVANOVIĆ

HIT NEDJELJE

„Severina je gostovala na našoj manifestaciji i vrijedi 15.000 eura, odnosno to je razumna cijena za njen nastup“.

Skender Šarkinović, predsjednik Opštine Plav, povodom nalaza Državne revizorske institucije da je pjevačici iz Hrvatske uplaćen honorar bez ugovora za nastup na Danima borovnice

Boris Begović

Profesor Pravnog fakulteta u Beogradu:

- U političkom pogledu Srbija je blizu dna, ne znam koliko daleko i koliko ima do njega, ali oseća se da je blizu.

(B92)

Branko Vukšić

Potpredsjednik Hrvatskih laburista:

- U Hrvatskoj je građanima drugoga reda, a to su svi oni koji nemaju veza, novca ili utjecaja, pravda teško dostupna. Još uvijek se uz pomoć sudova i sudaca otimaju zemljišta, nekretnine i ostala imovina. Još uvijek se u Hrvatskoj radi, a da se ne prima plaća, a da zato poslodavci ne snose nikakvu odgovornost, a kamoli krivicu.

(Jutarnji list)

Goran Marković

Reditelj:

-Svet bez levice, ili makar ravnoteže između desnih i levih, nije svet za normalan život. Ali verujem da će se kad-tad pojaviti otpor toj negativnoj orvelovskoj utopiji. Mora. Ne može se ovako živeti.

(Večernje novosti)

Rade Bojović

Predsjednik Izvršnog odbora Političkog kluba Pravedna Crna Gora:

- Često se u Crnoj Gori ne zna ko su veći demagozi, ovi iz Brisela ili ovi iz DPS-a.

(RFE)

Dušan Gajić

Dopisnik RTS-a iz Brisela:

- I za naše poljoprivrednike je važno što Hrvatska ulazi u EU, jer će tada njihov poljoprivredni sektor dobiti evropske subvencije, pa će biti u boljoj situaciji nego seljaci u regionu. Milion je sličnih tema i žao mi je što se i njima ne bavimo. Uvek je veći interes kad dođe Dačić da se vidi sa Tačijem.

(Večernje novosti)

Nenad Čanak

Lider Lige socijaldemokrata Vojvodine:

- Sada smo došli u poziciju da pitanje Vojvodine, koje je gurano pod tepih više decenija, moramo da vratimo na sto da bi već jednom raspravili da li ova zemlja hoće da ima Vojvodinu u svom sastavu ili neće, da li ova zemlja hoće da ima demokratiju ili neće, da li će crkva, vojska i država da se stope u jedno. Vojvodini su izbili zube zadnjih 20 godina, ali ozubatiće, verujte.

(Danas)

Žarko Puhovski

Politički analitičar
povodom vijesti da je hrvatski
ministar poljoprivrede u
konfliktu interesa:

– To što je Jakovina
možda nešto napravio, ali je
to zaboravio prijaviti nema
nikakve veze. I mene policajac kazni kad zaboravim u autu
staviti pojas.

(Večernji list)

Vaclav Klaus

Češki predsjednik,
povodom odbijanja da
prisustvuje uručanju
Nobelove nagrade za
mir Evropskoj uniji:

- Da se time ne
igraju mediji, u Oslu
ne bi niko primetio. Ne smatram da je to što Češka
ne prisustvuje neka bitna stvar koja bi uopšte bila
vredna rasprave.

(Blic)

Miro Gavran

O trendovima u književnosti:

- Sa ovakvim zbivanjima u zemlji
kao što je Hrvatska, glupo je
slijediti neku svjetsku modu
jer kada je počneš slijediti, već
je gotova. Napiši ono za svoju
dušu i ako vjeruješ u to, i ako se
nađe još neko ko još više u to
povjeruje, divno. A ako ne, nisi sebe prevario.

(Slobodna Evropa)

Slobodan Franović

Predsjednik Crnogorskog
helsinškog komiteta:

- Slučaj Rumija je po meni
gori od onoga što su uradili
ekstremni Talibani u Avganistanu.

(MINA)

VANJA ČALOVIĆ

Direktorica
MANS-a,
objašnjavajući
da je ta
organizacija u
posljednjih pet
godina podnijela
oko 500 krivičnih
prijava:

- Da je
vrhovni državni tužilac procesuirao ove prijave u
skladu sa zakonom ja mislim da Vlada ne bi mogla
da ima kvorum.

(Vijesti)

MARIJA KARAN

Glumica na
pitanje da li ljudi u
SAD kad kaže da je
iz Srbije znaju gdje
je to:

- Neki znaju, ali
kada im kažete da
dolazite iz zemlje
Novaka Đokovića,
svi znaju odakle
ste.

(Večernji list)

SNEŽANA JONICA

Poslanica SNP-a:

- Dok u
biračkom tijelu
Crne Gore ima više
od 50 odsto žena,
a na mjestima
odlučivanja njih
tri do četiri puta
manje, ne može
se govoriti o
jednakosti šansi.

(MINA)

HIPOTEKARNA BANKA Vama POSVEĆENA!

„AKTIVIRAJ SITNIŠ“ je Vaša štednja, koju ostvarujete korišćenjem debitnih platnih kartica.

Pri svakoj kupovini karticom, iznos sa računa koji plaćate karticom, zaokružuje se na prvi veći iznos i to na:

♦ 0.50 €, 1,00 €, 2.00 € ili 5,00 € - po Vašem izboru.

Razlika između iznosa na računu i zaokruženog iznosa, automatski se uplaćuje na Vaš štedni račun i još se vremenom uvećava za kamatu.

„AKTIVIRAJ SITNIŠ“ je još jedan razlog više da koristite debitne kartice Hipotekarne banke: VISA Electron, Premium ili Premium Plus.

Call Centar **19905**
www.hb.co.me

Koliko su „domaći” njemački koncerni

Hrvatska nipošto nije jedina bivša socijalistička zemlja čiji stanovnici misle kako je njihova država „rasprodala” najvrednije tvrtke strancima. Doduše, čak i nobelovac i bivši glavni ekonomist Svjetske banke **Joseph E. Stiglitz** u svojoj knjizi *Sjenka globalizacije* prigovara i toj instituciji i sestrinskom MMF-u kako se previše kruto držala takozvanog *Konsenzusa iz Washingtona* koji je 1990. za zemlje bivšeg socijalizma propisao načela nacionalnog gospodarenja: među njima je i liberalizacija domaćih tržišta da bi u njih mogli ući strani investitori, zaštita njihovog vlasništva i postupna privatizacija područja koja su do tada bila pod državnim monopolom.

Deutsche Bank već godinama nije njemačka: po izvještaju iz 2010. je 47% dioničara imalo sjedište u Njemačkoj, ostalo su bili „stranci”

S druge strane, iako barem dio Njemačke nikada nije okusio razdoblje socijalizma i oduzimanje vlasništva, tek u nekolicini njemačkih koncerna osnivačke obitelji još uvijek imaju većinu vlasništva. *Porsche*, *BMW*, *ThyssenKrupp*... Sve su to tvrtke u kojima obitelji osnivača ili zaklade koje su osnovale doduše imaju još važnu ulogu, ali u ukupnim razmjerima tek slikovito pokazuju kako još jedva postoji nekakav „domaći” koncern.

Na primjer, u metaloprerađivačkom gigantu *ThyssenKrupp* *Zaklada Alfred Krupp von Bohlen und Halbach* posjeduje 25,33% dionica. Ali tek uz takvu zakladu i činjenicom da je *ThyssenKrupp AG* u proteklom razdoblju sam otkupio 9,74% svojih dionica (po izvještaju iz rujna 2010), ispada da više od polovice vlasnika *ThyssenKrupp AG* ima sjedište u Njemačkoj. Najviše ih je u ostalim zemljama Europe – Velikoj Britaniji i Irskoj te u Sjevernoj Americi.

Tko su oni točno - teško je reći, jer obzirom na vrijednost njemačkih koncerna, čak i među institucionalnim investitorima se rijetko nađe neki koji prijede zakonsku granicu od 3% nakon čega mora prijaviti svoje sudjelovanje u vlasništvu. Tako je to i kod *Deutsche Bank* gdje ciriški *Credit Suisse Group* posjeduje 3,86% najveće njemačke novčarske institucije, a *BlackRock Inc.* iz New Yorka 5,14%. Tri četvrtine vlasnika *Deutsche*

Bank su institucionalni investitori - banke, fondovi i ostale novčarske kuće, a samo jedna četvrtina od oko 641 tisuća dioničara *Deutsche Bank* su privatni ulagači. I tako - barem po matematičkoj strukturi vlasništva, *Deutsche Bank* već godinama nije njemačka: po izvještaju iz 2010. je 47% dioničara imalo sjedište u Njemačkoj, ostalo su bili „stranci”.

Najspektakularnije strukture vlasništva su svakako u automobilskoj industriji: tako je u koncernu *Daimler*, čak i nakon kraja avanture s *Chryslerom*, jedva 28,2% dionica u vlasništvu Nijemaca. Najveće investitore u proizvođaču *Mercedesa* treba tražiti na Arapskom poluotoku: to su *Aabar Investments* iz Ujedinjenih Arapskih Emirata koji posjeduje 9,1% dionica *Daimlera* i Kuvajt koji nadzire 6,9% dionica. Samo još *Renault/Nissan* ima još više od 3% - točnije 3,1% dionica *Daimlera AG*, a sve ostalo je raspršeno doslovce po čitavom svijetu.

Ali i usprkos ovim konkretnim podacima tipičnim za globalni svijet u kojem svi živimo, naravno da će kod građana uvijek ostati trunak taštine i ponosa nad „domaćim” tvrtkama - mada se to redovito može mjeriti tek u postotcima.

Mnogi Nijemci jedva da mogu razdvojiti uspomene na svoje poratno „gospodarsko čudo” od *Volkswagenove Bube* (VW: 50,74% *Porsche Automobil Holding Stuttgart*, 2,37 *Porsche GmbH Salzburg*, 20% pokrajina Donja Saska, 17% zaklada Katar, 9,89% ostali vlasnici) koju su redovito napajali gorivo na postajama s plavim romboidom koncerna *Aral*. Od 2002. još postoji brand *Aral* - ali vlasnik najpoznatije i najraširenije mreže postaja u Njemačkoj su stranci: koncern BP.

A tko je vlasnik BP-a? Opet i kao kod *Deutsche Bank* - *BlackRock* iz New Yorka posjeduje 5,93%, londonska *Legal and General Group Plc* 4,18%, a na slobodnom tržištu je gotovo 90% dionica. Jer barem kada je riječ o strukturi vlasništva međunarodnih koncerna, ona se u načelu najbolje može usporediti s *najsovjetskijim* suvenirom - Babuškama gdje u svakoj lutki postoji još jedna.

DW.DE

Umijeće pobune

Nezadovoljan građanin je lak plijen: obrazovan, inventivan, hrabar građanin je mnogo teži. Ne pristati na postojeće kalupe političkog ponašanja, biti nepredvidljiv za vlast: „demokratska duhovitost” je ono što nam treba a ne isušena „demokratizacija”. Za to su zgodne tajne škole, neinstitucionalni prenos znanja, subkulture

Manje-više samoorganizovani građani traže izlaz iz krize u koju ih je bacila zavisnost političkih elita od slobodnog finansijskog kapitala. Gdje smo mi u svemu tome, razgovarali smo sa dr Svetlanom Slapšak, profesorkom Antropologije antičkog svijeta i Antropologije roda Institutum studiorum humanitatis, Fakulteta za postdiplomske studije u Ljubljani i direktorkom srpskog kulturnog centra *Danilo Kiš*.

MONITOR: *Sa prenošenjem finansijsko-ekonomske krize sa SAD na EU pojavilo se dosta građansko-političkih inicijativa koje su uglavnom procijenjene kao lijevo i ultra-lijevo inspirisane. Donose li one neka djelatna rješenja sem citiranja „mla-*

dog Marksa “i pozivanja na Vikiliks revoluciju?”

SLAPŠAK: Marksovo delo je pouzdano, dosada najpotpunija kritika istorijskog kapitalizma: neophodno da se sistematizuje mišljenje, ali nedovoljno da se misli današnjica. Od neodgovornih „zvezda” međunarodne misli pa do uglavnom temeljno neobaveštenih mladih levičara, „levo” je danas nepouzdan marker, jedna od onih maglovitih odrednica koje se više poklapaju sa potrošačkim praznoverjem i banalizovanim i površnim diskursom popularnih medija, nego sa promišljenim stavom. Možda krizni trenutak zaista nije najpogodniji - ali koji onda jeste - da se studira, uči, neguje preciznost mišljenja i izražava-

vanja. Nijedan pokret za oslobađanje i poboljšavanje položaja čoveka u društvu nije bio uspešan bez velikog intelektualnog rada. „Curenje” ili ventili koje predstavlja Vikiliks omogućava produbljenu analizu politike, ali iz toga, sem senzacionalizma, nije još izašlo nešto bolje.

MONITOR: *U Sloveniji su protekli masovni, u Srbiji se tek povremeno pojavi neki radnički protest. Da li slovenački događaji pokazuju da političko-partijska ponuda ne može da riješi probleme građana, a u Srbiji je rješenje traženo kroz promjenu vlasti koja je, po nekima, srpsku politiku vratila unazad?*

SLAPŠAK: I u Sloveniji i Srbiji, ali manje-više u svim državama Evrope i sveta, potpuna odvojenost političke kaste izaziva slične reakcije ljudstva. Povlašćeni će nastaviti svoj privilegovani život sve dok budu imali materijalne i ljudske resurse (stečene rezerve i prednosti, jeftin ili besplatan rad), a to može trajati dugo. Održanje vrste nikada nije bilo jasnije povezano sa bogatstvom i privilegijama: nasuprot progresivnoj i humanoj društvenoj zamisli od 18. veka pa do danas, jedino bogatstvo garantuje preživljavanje. Penzijski sistem se programski svodi na istrebljivanje staraca; zdravstvena zaštita se ukida siromašnima; školstvo je uveliko namenjeno samo bogatim. Razlike nestaju od države do države, i „tranzicija” jasno u regionu pokazuje realne rezultate.

MONITOR: *Šta da se radi?*

SLAPŠAK: Jedina prava promena vlasti bila bi potpuna zamena političke kaste uz promenu društvenog sistema: neposredna demokratija, kao što je to pokazao islandski eksperiment, itetako ima smisla, uz novo raspoređivanje dobara i socijalnu državu. U našem regionalnom slučaju,

EU je učinila ogromne napore i uložila ogromna sredstva da za demokratiju „prevaspita” čitavu državu. Rezultat su samo potisnuti agresivni nacionalizam, koji pokulja i iz najmanje rupe, dogovorna meritokratija i korupcija ugrađena u svakodnevno ponašanje i viđenje sveta. Da li je to samo zato što smo kao materijal „loši”: ne, dobar deo razloga leži u kolonijalnoj bezobzirnosti i opet - u nedovoljnom znanju. Evropski parlament drže u većini seljačko-populističko-desne partije, nesklone nauci, humanistici, misli, kritici. Birokratski aparat neverovatno mnogo košta. Promena u centru bi imala smisla! Slovenačka

Povlašćeni će nastaviti privilegovani život sve dok budu imali materijalne i ljudske resurse, a to može trajati dugo. Jedina prava promjena vlasti bila bi potpuna zamjena političke kaste uz promjenu društvenog sistema: neposredna demokratija, kao što je pokazao islandski eksperiment, itetako ima smisla, uz novo raspoređivanje dobara i socijalnu državu

pobuna pokazuje neke nove elemente - municipalnu povezanost, zahtev za iskazivanjem nepoverenja naroda celokupnoj političkoj strukturi. Skinuti pokvarenog gradonačelnika je podjednako važno kao skinuti vladu. Pitanje je da li će male promene u šminki, kakve već predlažu neki političari, biti dovoljne.

MONITOR: *Kako ocjenjujete rezultate izbora u Crnoj Gori?*

SLAPŠAK: Naučili smo se da rezultati izbora nemaju ponekad neposredne veze sa funkcionalnošću ili nefunkcionalnošću vlasti, jer je demokratsko ustrojstvo slabo, bez tradicije u glavama građana, i uz to duboko korumpirano. Politička kasta je daleko od okoštalosti, naprotiv, elastičnija je nego ikad, spremna na najluđe metode da se očuva, i pre svega spremna da žrtvuje građane. Nezadovoljan građanin je lak plen: obrazovan, inventivan, hrabar građanin je mnogo teži. Nezadovoljstvo bi se moralo artikulirati, interiorizovati, preraditi u mislene sisteme. Ne pristati na postojeće kalupe političkog ponašanja, biti nepredvidljiv za vlast: „demokratska duhovitost” je ono što nam treba, ne „demokratizacija”, isušena i bez pravog značenja. Za to su zgodne tajne škole, neinstitucionalni prenos znanja, subkulture.

MONITOR: *Lideri demokratije danas lako padaju na nacionalistički „šarm” dominantne varijante populizma u svojim državama?*

SLAPŠAK: Evropska super-kontrola ništa nije doprinela raspršivanju nacionalističke napasti - naprotiv, mnoštvo malih, međusobno lagano posvađanih i nacionalno definisanih (na račun manjina, drugih i suseda) je upravo ono što je EU podupirala. Zato danas „evropskije” države imaju isti problem sa neonacizmima kao i manje evropske, recimo Mađarska. Nacionali-

zam u 21. veku nužno vodi u neki oblik nacizma: nema ni korisnog, ni lepog, ni umerenog nacionalizma. Neodgovornost prema iskustvima 20. veka i prema nedavnim ratovima vodi direktno u nove ratove. Nije nešto "zversko" u čoveku što navodi na istrebljenje drugoga: jugoslovenski rat je pokazao da je zločin oportunistički i uvek banalan, sa ličnim frustracijama koje se umotaju u važniji tekst, tekst zamišljenog kolektiva. U osnovi cinično jugoslovensko socijalističko društvo, zasnovano na dvoličnosti (uspešnog) pojedinca i sistemskoj laži, obećavalo je zločine, čim budu „dopušteni” - socijalno, kulturno-ideološki. Zato sam danas još više uverena da su za pripremu rata u velikoj meri krivi „nacionalni” intelektualci, oni koji su tu dopuštenost propovedali pojednostavljuvanjem i manipulisanjem prošlosti, i zamenom ljudskih prava istorijskim pravima, po pravilu izmišljenim.

MONITOR: *Jednom žrtve, drugi put mogu biti inspiratori i počinioci zlodjela. Kako izaći iz modela žrtve kao političkog sredstva?*

SLAPŠAK: Popisom i dokumentacijom o žrtvama, kao što to radi REKOM. Kada imate imena, brojeve, dejstva, datume, postaje jasno da nijedan narod nije žrtva, već nesrećni, nereprezentativni pojedinci. Etabilirani status žrtve, koji kao osnova izraelskog zvaničnog političkog diskursa, služi nasilju nad drugim ne bi nas smeo omesti ni u upornom prisećanju na holokaust, niti u upornom zahtevanju mira i građanskih prava za Palestine. Drugim rečima, samo sledite izraelske i palestinske mirovnjake.

MONITOR: *Kako ocenjujete način na koji se građani Grčke odnose prema zahtjevima EU?*

SLAPŠAK: Grci imaju zastrašujuća iskustva u novijoj istoriji - dakle u sećanju još živih ljudi - nedoživljene socijalističke revolucije posle pobeđe nad nacizmom, agresivne političke i

ekonomske kolonizacije prvo Britanaca pa onda Amerikanaca, uključujući i eksperimente sa diktaturama, masovne progone, pučeve i sl. U sramotnoj istoriji Nobelove nagrade za mir, nije li Kisindžer dobio Nobelovu nagradu, pošto je pokušao da produži život vojne diktature u Grčkoj pučem na Kipru, i time zapečatio ne samo sud-

Danas „evropskije” države imaju isti problem sa neonacizmima kao i manje evropske, recimo Mađarska. Nacionalizam u 21. vijeku nužno vodi u neki oblik nacizma: nema ni korisnog, ni lijepog, ni umjerenog nacionalizma. Neodgovornost prema iskustvima 20. vijeka i prema nedavnim ratovima vodi direktno u nove ratove

binu ostrva, nego i celog Mediterana? Na mikro-nivou, Grci dobro poznaju trikove snalaženja, posebno u EU. Na makro-nivou, jasno im je da „pomoć” uglavnom teče nazad u nemačke i druge banke, da se mnogo novca još daje za oružje, uglavnom Nemačkoj, i da su žrtve strašne globalne medijske manipulacije u kojoj se govori jezikom 19. veka, o lenjosti, kažnjavanju, i sl.

Medijski „infantilizovani” Grci,

među kojima je kultura demokratske misli u svakodnevici visoka, mogu još samo da se šale, prikazujući Merkelovu u roza nacističkoj uniformi. Za razliku od nekadašnjeg jugoslovenskog folklora, u Grčkoj se i danas neguje samostalnost pojedinca i skladnost života sa idejom, dakle spremnost da se živi u teškim uslovima, ali da se sačuva integritet. Odsustvo dobrog javnog školstva međutim vodi u ignoranciju, koja sa očajanjem omogućava rast nacističke stranke, kao što je Zlatna zora. Uverena sam da bi u tom slučaju odluka vlasti o izbacivanju te stranke iz parlamenta imala ogroman psihološki efekat.

MONITOR: *Sa jedne strane multikulturalnost a sa druge samodovoljnost kulture zapada – to je donekle „šizofrena” evropska kulturna matrica koju je nametala i EU. Treba li ona da se redefiniše?*

SLAPŠAK: Mnogo je „šizofrenog” u EU, počev od ustava, koji započinje konzervativnim nebulozama o antici i hrišćanstvu, i koji nije ni izglasan ni važeći, pa do Barozovog proglašenja federacije - u trenutku kad tri evropske regije pripremaju otcepljenje i nezavisnost (Katalonija, Škotska, Flamanska); sastav parlamenta je beznadežan, EU nema svoje medije, u kojima bismo možda primetili da postoje i neki drugi poslanici, na međusobnom upoznavanju članica i obrazovanju građana se ne radi ništa, projektantska politika otvoreno privileguje velike ustanove (univerzitete) i kulture. A bilo bi potrebno relativno malo i relativno jeftino: EU TV (ne samo poneki sportski prenos i naci-fešta Evrosonga), EU elitni časopis, evropeizirani školski programi (svi se uče o svima), gostoljubivost za begunce umesto proganjanja, stvarno negovanje mnogojezičnosti. Sve ostalo bi moglo biti pozitivna posledica ovih mera.

Nastasja RADOVIĆ

Sobarska kuga

Više nema velikih pojedinaca. Satrla ih je sobarska kuga. Opasnost koju sobari predstavljaju za velike ličnosti, jasno je sagledao Hegel. Kada je doznao da ga njegov sobar ogovara zbog nekih privatnih navika, veliki filozof je formulisao svoj čuveni aforizam: „Iz perspektive sobara, veliki ljudi jednostavno ne postoje!“ Ako je Georg Vilhelm Fridrih Hegel tada i dobio bitku protiv svog sobara, danas su sobari potpuno zagospodarili ovim bojnim poljem. *Perspektiva sobara (Kammeredienner perspektive)* suvereno vlada i potpuno određuje aksiološku svijest savremene epohe. Sobari haraju opustjelim bojištem, tražeći posljednje preživjele protivnike da bi ih dotukli.

U decembru 1999. godine, u vodećem pariskom nedjeljniku jedna veoma stručna komisija *sobara*, sastavila je listu od osamnaest najznačajnijih genija XX vijeka. Na njoj nema ni jednog filozofa, ni jednog pjesnika, ni jednog romansijera, ni jednog dramaturga, ni jednog kompozitora, ali zato su tu dva šnajdera (Koko Šanel i Iv Sen Loran), jedna pjevačica, tri biznismena, dok je od filmadžija svoje mjesto našao samo Stenli Kjubrik, što znači da su otpali i Sergej Ajzenštajn, i Čarli Čaplin, Ingmar Bergamn, Federiko Felini...

Milan Kundera opisuje katastrofalni ishod svoje želje da se upozna sa tajnama književnog stvaralaštva Bertolta Brehta, što je obećavala jedna „epohalna i najobimnija ikada napisana studija posvećena ovom velikom piscu“. Pokazalo se da je autor ove studije od preko 800 stranica, najavljen kao profesor komparativne književnosti na Univerzitetu Merilend, zapravo autentični sobar, jer je totalno uništio sve tragove veličine ne samo Bertoltove odavno upokojene duše, nego i njegovog isto tako davno sahranjenog tijela. Ovaj profesor/sobar najprije je, na nekoliko stotina stranica, denuncirao autora *Majke Hrabrosti; Kavkaskog kruga kredom; Dobrog čovjeka iz Sečuana*...kao „prikrivenog homoseksualca, erotomana, nezahvalnog ljubavnika, plagijatora koji je bezočno krao inspiraciju za svoje prohitlerovske ambicije, lažljivca, proračunatog i hladnog egoistu“, da bi se zatim obrušio na *užasni miris*

njegovog tijela.

Tvrđnju da je veliki dramaturg zapravo bio obična ništarija koji uz to još i odvratno

zaudara, pisac profesor/sobar, argumentirao je navodeći da mu je ovaj podatak lično dala neka laborantica iz fotolaboratorije Berliner ansambla, i to tačno 5. juna 1985. godine. Užasnut ovim primitivizmom, Kundera gorkim sarkazmom (šta mu je drugo preostalo!?) podvlači da je pisac obimne studije ovu olfaktornu „informaciju“... dobio od vjerne saradnice Bertolta Brehta *trideset godina nakon što je smrdljivo bio položen u kovčeg*. Zatim je, kao pravi *naučnik/sobar*, taj podatak, *prethodno intenziviran modernim metodima univerzitetskih laboratorija, poslao u naš milenijum*.

Sva sreća što se (zasada!) ne zna da li je Platon smrdio na znoj ispod pazuha, ni čime je Aristotel brisao sline iz svog nosa! Inače bi i njih odavno zatukli njihovi sobari.

Priča mi jedan prijatelj: „Kao intelektualca sa određenim društvenim rejtingom, početkom devedesetih, iz vlade su me pozivali gotovo na sve susrete sa stranim emisarima. Ti ljudi većinom nisu imali nikakvo poznavanje lokalne situacije, ni impresivne diplomatske reference a njihov CV zapravo se sastojao samo od imena i funkcije. Jednom prilikom, na pitanje s kim sam od stranih emisara do sada razgovarao, rekao sam da su preostali još samo sobari nekog isluženog političara. Od tada, mene više ne pozivaju na važne razgovore, ali sobari i dalje dolaze i vode glavnu riječ.“

Ipak, svoju potajnu želju da sami sebe promoviraju u velike ličnosti, sobari nisu ostvarili. Jer, kao što sobari ne mogu da vide veličinu nijednog velikog čovjeka, tako niko ne može u sobarima prepoznati velike ljude!

Nesrećna je zemlja koja treba heroje. Od nje je gori samo svijet kom su dovoljni i sobari!

Piše: Ferid MUHIĆ

Nesrećna je zemlja koja treba heroje. Od nje je gori samo svijet kom su dovoljni i sobari

Jedan direktor, dvije deponije

ZA ŠTA SVE SLUŽI:
Deponija kod
Vrela ribničkih u
Podgorici

Monitor otkriva šta se krije iza misteriozne podgoričke firme *Ambiente d.o.o.* koja ima istog izvršnog direktora Momčila Jankovića, istu djelatnost i istu adresu kao i *Deponija d.o.o.*

Podgorička javna preduzeća ne privlače naročitu pažnju medija. Međutim, na tim nivoima sistema vladajuće partije, često se kriju sumnjivi izvori prihoda za namještenike koji po principu feuda kontrolišu svoje lokalne ustanove. Unosno, a u sjenci. Tu se vrti živa para. Tu stanuje keš.

Deponije. *Monitor* je došao do podataka koji neminovno navode na sumnju u legalnost poslovanja te Javne ustanove. Izvršni direktor *Deponija d.o.o.* **Momčilo Janković** petu godinu zaredom, od kako je na toj funkciji (*Deponija* je osnovana 2007) Komisiji za utvrđivanje konflikta interesa ne predaje podatke o svom drugom

radnom angažmanu. Time krši Zakon o sprječavanju konflikta interesa koji, u članovima 19 i 20 propisuje: „Javni funkcioner jednom godišnje podnosi izvještaj koji sadrži podatke u vezi javne funkcije koju vrši; članstvu u

U teoriji, školski primjer pranja novca jeste kada formirate firmu koja se bavi istim poslom kako bi preko nje vršili određene uplate. Ne želim nikoga da optužujem, ali to je tako svuda u svijetu, kaže izvor *Monitora*

organima upravljanja i nadzornim organima javnih preduzeća, javnih ustanova ili drugih pravnih lica sa učešćem kapitala čiji je vlasnik država, odnosno opština...“ Janković, zapisano je u Centralnom registru privrednih subjekata, istovremeno je i izvršni direktor firme *Ambiente d.o.o.* iz Podgorice.

Zbog čega prvi čovjek *Deponija* prikriva svoj paralelni angažman? Klica odgovora vjerovatno se krije u opisu narečene firme. *Ambiente* je prvi put registrovana 31. oktobra 2002. Dvije godine kasnije naziv djelatnosti promijenjen je u „čišćenje životne sredine i druge aktivnosti u vezi sa upravljanjem

otpadom" (šifra djelatnosti: 3900). Potpuno ista djelatnost i šifra kao u slučaju firme *Deponije*. Ne samo to. *Ambiente* je, piše u registru Privrednog suda, zavedena na adresi Oktobarske revolucije 100. Tu su i prostorije *Deponija*. Dvije različite firme, istih djelatnosti, sa istim izvršnim direktorom, na istoj adresi!

Monitorov izvor koji je insistirao na anonimnosti kaže da je *Ambiente* oformljena „kao zajednički projekat sa italijanskom firmom sa ciljem da se kasnije dođe do realizacije projekta *Deponija*. Neka vrsta prelaznog rješenja u svrhu osposobljavanja." Kapaciteti su osposobljeni, *Deponije* formirane i prvi put zavedene u registar privrednih subjekata 2. aprila 2007. Međutim, i danas, više od pet godina nakon toga, *Ambiente* je aktivna. Podatak dostupan u Centralnom privrednom registru Crne Gore.

Koja je svrha *Ambiente*a, toliko godina nakon osnivanja *Deponija*, pita se naš izvor sumnjajući u nelegalne poslove.

„Kako je moguće da ta firma i dalje postoji kada *Deponije* uveliko posluju? Zbog čega se o tome čuti? U teoriji, školski primjer pranja novca jeste kada formirate firmu koja se bavi istim poslom kako bi preko nje vršili određene uplate. Ne želim nikoga da optužujem, ali to je tako svuda u svijetu.”

Riječ je, po svemu sudeći, o fiktivnoj firmi. Novinar *Monitora* telefonom je kontaktirao preduzeće *Deponije* gdje se, prema zvaničnim podacima, nalazi i *Ambiente*, međutim, službenica je kazala da se nikakav *Ambiente* tu ne nalazi. Na zvaničnom sajtu *Deponija* piše: „*Deponija d.o.o.* koristi poslovne prostorije u ul. Oktobarske revolucije br. 100, površine 140 m², gdje je sjedište Društva i u kojima su smješteni Služba za pravne i

Predsjednik Upravnog odbora podgoričke firme *Ambiente d.o.o.* **Otelo Vincenceti**, saznaje *Monitor*, marta 2007. godine bio je pod istragom italijanskog tužilaštva

opšte poslove i Služba za ekonomsko finansijske poslove, kao i poslovni objekat na deponiji *Livade* površine 580 m² opremljen za potrebe Sektora za tehničko operativne poslove.” Ni slova o *Ambienteu*. Uz to, firma nema internet sajt. Nema prijavljen ni telefonski broj.

Ko stoji iza *Ambiente*a?

Prema zvaničnoj evidenciji privrednih društava osnivači narečene firme su Javno komunalno preduzeće Podgorica i *Tower Multi Utilities d.o.o.* registrovana takođe u Podgorici, čija je djelatnost - skupljanje, prečišćavanje i distribucija vode. *Monitor* nije mogao doći do podataka o procentu vlasničkog udjela firme *Ambiente*. Zakon o sprječavanju konflikta interesa ne dozvoljava

javnom funkcioneru (u ovom slučaju Momčilu Jankoviću) da obavlja upravljačku funkciju u firmi u kojoj država (Opština) posjeduje manje od 25 odsto vlasništva. Uz to, iako se i dalje vodi kao osnivač, Javno komunalno preduzeće više ne postoji! Podijeljeno je (2007. godine) na pet društava.

Dalje, izvršni direktor i ovlašćeni zastupnik *Tower Multi Utilities*, zabilježeno je u Registru, je **Martina Hauser**, bivša supruga bivšeg ministra unutrašnjih poslova **Andrije**

Jovićevića. Osnivači: *Cispel Export Societa Consortile A Respo*, *Idros S.R.L.*, *Consorzio Gorgovivo*, *Azienda Multiservizi Igiene Urbana Geonova*, *Ama International S.P.A.*, *Sogliano Ambiente S.P.A.* i *IT.O.S.SP.ZO.O.* iz Varšave. Firme koje se, prema na internetu dostupnim, i, na momente veoma konfužnim podacima, bave otpadom, reciklažom, kontrolom zagađivanja, skladištenjem goriva, prečišćavanjem vode...

Kao što smo rekli, izvršni direktor, ali i ovlašćeni zastupnik *Ambiente*a je

RAZOTKRIO ZNAČAJ UPRAVLJANJA OTPADOM U ITALIJANSKIM MAFIJAŠKIM ORGANIZACIJAMA:

Roberto Saviano

prvi čovjek *Deponija* Momčilo Janković. U Registru piše: „Predsjednici Upravnog odbora su: lider podgoričkog DPS-a i zamjenik gradonačelnika **Miomira Mugoše - Vladan Vučelić**; bivši glavni vodoprivredni inspektor, kasnije član Savjeta za državne vode **Nikola Spahić** i izvjesni **Otelo Vincenceti** (Otello Vincenzetti).

Vincenceti je, saznaje *Monitor*, marta 2007. godine (dok je uveliko bio predsjednik upravnog odbora firme *Ambiente*), bio pod istragom italijanskog tužilaštva zbog otpada u mjestu Ca'Asperte! Italijanski dnevnik *Quotidiano* (izdavač nacionalnog dnevnika *Il Giorno*, Milano), objavio je tekst pod naslovom *Velika istraga deponije*.

Roberto Damiani piše: „Direktor deponije u Ca'Asperte **Renato Testalunga** zajedno sa tadašnjim generalnim direktorom Otelom Vincencetijem, bio je

PARALELNI ANGAŽMAN: Momčilo Janković

pod istragom zamjenika državnog tužioca **Masima di Patrije**, jer su tokom tih mjeseci svjesno omogućili odlaganje opasnog otpada sa sjevera zemlje. Tokom perioda prisluškivanja telefonskih razgovora, na vidjelo su uglavnom izašli tajni dogovori između kontrolora i kontrolisanih, odnosno firmi koje odlažu otpad koristeći lažne pečate i javnih preduzeća koja bi trebalo da vrše inspekcije utvrđujući o kakvom se tipu otpada radi. Nakon onemogućenog odlaganja otpada za firmu *Eco* kako u Fanu i Pesaru, tako u Barchi-ju, zbog blokade od strane planinske zajednice, nastala je nova firma *Ecofoglia* iz Pesara. Iste osobe čine upravni odbor kao i u prethodnoj firmi, uključujući advokata **Adriano Blasija**, koji sada kaže: „Mislio sam da se radi o ozbiljnoj stvari, ozbiljnoj firmi za reciklažu otpada, ali nakon godinu dana sam otišao.” Ali kakve Vi imate veze s otpadom? „Kada se o tome radi, ja sam član osam upravnih odbora.” Sada advokat brani direktora tog „neozbiljnog” privrednog društva, **Stefano Ferrija**, koji se trenutno nalazi u kućnom pritvoru.”

Italijanski novinar **Roberto Saviano** u svojoj planetarno popularnoj knjizi *Gomora* iscrpno piše o vezama mafije i unosnog posla upravljanja otpadom. Navodi da se otpad sa sjevera najčešće prebacuje na jug. „Ne postoji nijedna zapadna zemlja u koju je nezakonito istovareno više otpada, podjednako otrovnog i neotrovnog. Zahvaljujući ovom biznisu, zarada koju su klanovi i njihovi posrednici stavili sebi u džep dostigla je za četiri godine četrdeset četiri milijarde eura. Ovo tržište je posljednjih godina doživjelo skok od 29.8 odsto, što se može uporediti jedino s ekspanzijom tržišta kokaina.”

Saviano navodi znakovit detalj. Italijanska istraga *Kralj Mida* iz 2003. godine nazvana je tako po izjavi jednog od umiješanih švercera otpada: „Čim dotaknemo đubre, ono se pretvara u zlato”.

Izgleda da su to shvatili i naši.

Marko MILAČIĆ

ULCINJSKE PRIVATIZACIJE

Zona sumraka

Pljačkom kroz proces privatizacije Ulcinj je postao jedini nerazvijen grad na Crnogorskom primorju. Će bi mu tek bio kraj da su uspjele i sve druge najavljene rasprodaje i tenderi

Računicu je lako izvesti: da su se samo poštovali potpisani privatizacioni ugovori o obnovi pet hotela na ulcinjskoj rivijeri, u tom gradu bi sada bilo oko tri hiljade kreveta u objektima najviše kategorije i barem hiljadu Ulcinjana bi imali stalno zapošljenje. Nažalost, ništa od onog što je najavljeno i potpisano nije ispoštovano, pa je danas ovaj grad na izdisaju. Činjenica da će se u 2012. godini projektovani opštinski budžet od 7,3 miliona eura realizovati tek oko 50 odsto, dovoljno govori o opštoj privrednoj klimi u Ulcinju.

Iz ulcinjskih nevladinih organizacija prema Podgorici svih proteklih godina išla je jednostavna poruka: naćerajte vaše strateške partnere da poštuju potpisano i sve će biti u najboljem redu! Samo ako ti ugovori budu ispoštovani, može početi procvat ulcinjskog turizma. Sa tri hiljade kvalitetnih kreveta, Ulcinj bi se mogao naći u katalogima svih važnijih evropskih turoperatora.

To se, prije svega, odnosilo na obnovu hotela *Galeb*, koji je nakon izgradnje 1982. godine bio najbolji hotel na Crnogorskom primorju. Prije šest godina hotel je kupila podgorička kompanija *Rokšped*, a nedugo potom

ga srušila. Po odredbama kupoprodajnog ugovora, do kraja 2008. godine u hotel se moralo investirati više od 15 miliona eura. Ali, crnogorska Vlada imala je razumijevanje za kašnjenje investitora. Tadašnji ministar turizma **Predrag Nenezić** rekao je da je prostorno-planska dokumentacija u Ulcinju bila limitirana i da zbog toga navedena kompanija nije bila u mogućnosti da na vrijeme realizuje ugovorom preuzetu obavezu.

Tek na poslaničko pitanje **Genci Nimanbegua** iz Nove demokratske snage FORCA, ministar je upoznao javnost da je u junu 2008. godine došlo do izmjene prvobitnog ugovora, koji umjesto rekonstrukcije starog podrazumijeva izgradnju novog hotela sa pet zvjezdica, te odbio da obznani aneks ugovora. Konstatovao je takođe da se „apsolutno poštuju sve odredbe iz tog ugovora”, dodajući da je „zbog toga Vlada pokrenula izradu prostornog plana opštine Ulcinj kako bi bili stvoreni uslovi za izgradnju novog *Galeba*”. Isto je tvrdio njegov nasljednik **Predrag Sekulić**, optužujući lokalnu vlast u Ulcinju da kasni s davanjem saglasnosti za obnovu *Galeba* i „investiciju od 50 miliona eura”. Takvu odluku Skupština opštine

KREATIVNE RUŠEVINE: Tu su nekad bili hoteli Jadran i Galeb

Ulcinj će, kako se očekuje, donijeti na sjednici koja je najavljena za narednu sedmicu. Mogao bi to biti novi početak za ruinirani ulcinjski turizam. Dok se to zaista ne desi, ostaće ogromna rupa u prostoru i otvorena rana u dušama hiljada Ulcinjana.

Tone razbacanog šuta na mjestu nekadašnjeg hotela *Jadran* moglo bi dobronamjernima značiti da će konačno početi radovi na obnovi i tog nekadašnjeg simbola Ulcinja. Jer, nakon što je u zemljotresu od 15. aprila 1979. godine pretrpio teška razaranja, čeka se da na rtu Suka (Ratislava), tačno iznad Pristana, nikne luksuzni objekat. Najave o početku gradnje u pravilnim vremenskim intervalima već 13 godina daje zakupac tog prostora, njemačko-crnogorska firma *Montenegrostar*. Sada se nezvanično navodi da će to biti početkom naredne godine. Evo prave prilike da se vidi odlučnost premijera i njegovog novog ministra turizma **Branimira Gvozdenovića**, jer se, izgleda, oko budućeg hotela već sve zna: imaće pet zvjezdica, 114 soba i pet rezidencijalnih vila, s ukupno 150 kreveta, kongresne sale, bazene, kino, fitnes centar i zapošljavaće 180 radnika, od kojih će „90 odsto biti iz Ulcinja“, a koštaće oko 50 miliona eura. Koristiće prirodne resurse za grijanje i hlađenje na principu razmjene temperature s

morskom vodom, dok će struju proizvoditi foto naponske ćelije. Ostaje, dakle, samo da dosadašnji zakupac nađe pare ili da se ugovor poništi. Na potezu su predsjednik Vlade i lokalna vlast. Dosta je onih koji bi gradili

Ulcinj *ska rivijera* početkom 2004. gurnuta je u stečaj zbog duga za struju od 231 hiljadu eura, kako bi se prigrabila njena imovina, vrijedna više od 40 miliona eura, a grad bacio na koljena. I u tome se uspjelo. Sada u ostacima te firme radi šest puta manje radnika nego prije dvije i po decenije. Ulcinj je tada ostvarivao oko dvije petine turističkog prometa Crne Gore, a danas pet puta manje

hotel na lokaciji koja je, prema riječima doskorašnjeg ministra turizma, neponovljiva na Jadranu!

U Ulcinju podsjećaju da već 25 godina praktično ništa nije uloženo ni u hotel *Albatros*, koji je istina kupljen na berzi, i koji takođe ima prekrasnu lokaciju.

Sličan se scenario odvijao na početku Velike plaže, gdje se nekada nalazilo

pet hotela u sastavu hotelskog preduzeća *Ulcinj* *ska rivijera* (*Otrant, Olimpik, Lido, Lido bungalovi i Belvi*). Taj je gigant početkom 2004. godine gurnut u stečaj zbog duga Elektro distribuciji od 231 hiljadu eura kako bi se prigrabila njegova imovina vrijedna više od 40 miliona eura, a grad bacio na koljena. I u tome se uspjelo. Firma koja je sagradila moderni Ulcinj, uz Solanu koja je predata tajkunu **Veselinu Baroviću** za manje od milion eura, preživljavala je u posljednjih osam godina pravu golgotu. Sada u ostacima ostataka te firme radi manje od 200 radnika ili šest puta manje nego prije dvije i po decenije! Da se ne govori o tome da je sezonskih radnika bilo još oko 800 i da su mnogi od njih radili od maja do oktobra. Ulcinj je tada ostvarivao oko dvije petine turističkog prometa Crne Gore, a danas zvanično pet puta manje! To je najbolji dokaz uspjeha procesa privatizacije, koji je cio jedan grad doveo u stečaj. A da bi mu tek bio kraj da su uspjele i sve druge najavljene preprodaje i dugoročni zakupi? Ostala bi samo spržena zemlja i kompjuterske animacije.

Ovako su, vanrednim naporima civilnog sektora, medija i pojedinih političkih struktura, bar djelimično očuvani najvrijedniji resursi.

Mustafa CANKA

Državno dobro iz ruke u ruku

Monitor je prije osam godina pisao kako je mahinacijama, uz pomoć državnih službenika, zemljišni kompleks *Lalovina* u Meljinama, inače imovina države Crne Gore, po *bagatelnoj* cijeni dospio u vlasništvo beogradskog biznismena **Mirka Tice**, rodom iz BiH. U međuvremenu, u julu 2007. godine, *Lalovinu* je Tica prodao firmi *Čanj* iz Bara za basnoslovnih 18 miliona eura. Ovlašćeni posrednik za prodaju bila je i podgorička firma *New step*, specijalizovana za statusne promjene kompanija, a bavi se i posredovanjem u prometu nepokretnosti.

Posumnjavši da se radi o pranju novca i zloupotrebi službenog položaja odgovornih u matičnim bankama barske firme, tokom marta 2009. godine Upravi za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma i Vrhovnom državnom tužilaštvu, uz bogatu dokumentaciju, *New step* podnosi prijavu za kontrolu novčanih tokova na račune *Čanja* i radi detaljnog istraživanja ovog slučaja, koji može biti scenario za triler. Iako će se od podnošenja prijave za koji mjesec navršiti četiri godine, tužilaštvo i dalje, kršeći zakon, odugovlači da se pozabavi akterima koji su po raznim osnovama umiješani u kupoprodaju *Lalovine* što je, sudeći

SPORNA KUPOVINA: *Lalovina*

Zašto Vrhovno državno tužilaštvo godinama krši zakon povodom prijave da je strana firma novcem sumnjivog porijekla kupila zemljišni kompleks u Meljinama, koji je vlasništvo države

po dokumentima, krivično djelo zabrinjavajućih razmjera.

Lalovina je u prvoj polovini prošlog vijeka bilo vlasništvo bogate porodice **Šimrak**. Prostire se od tunela na ulazu u Meljine, pa uz more, do centra Meljina. **Jovo Šimrak** je 1932. poklanjajući sarajevskom hirurгу **Dinku Cvitanoviću**, uz amanet da

na njoj podigne sanatorijum. Hirurg nije ispunio amanet, jer ga je vohor Drugog svjetskog rata odnio čak u Etiopiju.

Od tada su pravo na Lalovinu zvančno sticali razni kupci. Njen vlasnik na sumnjiv način 1967. godine postaje bivša mještanka **Draginja Lazarević**. Odjeljenje za opštu upravu hercegnovske Skupštine opštine pokušalo je kod Opštinskog suda u Kotoru da izdjestvuje ukidanje presude, ali uzaludno.

Priča o *Lalovini* se, pune tri i po decenije od poklanjanja sarajevskom ljekaru Cvitanoviću, vraća u grad na Miljacki. Lazarevićeva 1967. prodaje zemlju preduzeću *Krivaja* iz Zavidovića. *Krivaja* dvije i po decenije kasnije *Lalovinu* prodaje Mirku Tici. Kupovina je ozvaničena krajem 2002. godine u hercegrovskom Osnovnom sudu. Uz saglasnost Ministarstva ekonomije Crne Gore i Direkcije za nekretnine - Odjeljenje Herceg Novi, zemlju je uknjižio na svoje ime, iako je ona mnogo ranije postala državno dobro. Tica je metar kvadratni plaćao po deset eura, iako se tada prodavao i petnaestak puta skuplje.

Negdje u vrijeme dok je Mirko Tica knjižio zemlju na svoje ime, interveniše državni tužilac Crne Gore. Tužilac je utvrdio: nije bilo zakonskog osnova da *Krivaja* uknjiži pravo svojine nad *Lalovinom*, pošto su te parcele „postale državna svojina”. Državni tužilac odlučuje da se *Lalovina* uknjiži kao državna svojina, s tim da *Krivaja* ima pravo da je koristi.

Nakon toga interveniše Vrhovni sud Crne Gore. Krajem marta 2003. godine poništava rješenje Ministarstva ekonomije kojim je *Krivaji* odobrena prodaja *Lalovine* Mirku Tici. Devet mjeseci kasnije, Ministarstvo ekonomije se predomisli. Ukida sopstvenu saglasnost datu *Krivaji* da *Lalovinu* može prodati beogradskom biznismenu.

Beogradski biznismen Mirko Tica prodao je *Lalovinu* za basnoslovnih 18 miliona eura firmi *Čanj* iz Bara, čiji je izvršni direktor bio Victor Stolyarshuk, ruski državljani

Branislav Perović: Kompanija *Eemeline group limited*, registrovana na Britanskim Djevičanskim ostrvima, po osnovu simuliranog Ugovora o zajmu uplaćivala je novac firmi *Čanj*, kojim je kupljena *Lalovina*

Ko ne zna - na *Lalovini* se nalaze dva tunela, kroz nju prolazi lokalni put, a dijelom ona je i zona Morskog dobra. Sve to zajedno, kao javno dobro, po zakonu pripada državi Crnoj Gori i nikako ne bi moglo biti privatno vlasništvo. Sada je to javno dobro vlasništvo - strane kompanije.

Slijedi novo poglavlje priče. Kako je u početku navedeno, Tica u ljeto 2007. prodaje 39.230 m² zemljišta zvanog *Lalovina* firmi *Čanj* iz Bara čiji je jedan od osnivača i izvršni direktor bio **Victor Stolyarshuk**, ruski državljani. Ugovor o kupoprodaji ovjeren je opet u hercegrovskom Osnovnom sudu. U ime kupca potpisan je od strane *neovlašćene Victorije Kovtun*, ukrajinske državljanke, koja se legitimisala sudu potvrdom o registraciji firme *Čanj* kod Privred-

nog suda u Podgorici, ali iz vremena kada je bila izvršni direktor i ovlašćeni zastupnik.

Od tada paralelno teče nekoliko procesa: finansijski (nezakonite transakcije novca), statusne (vlasničke) promjene u firmi *Čanj*, niz urgencija Vrhovnom državnom tužiocu za postupanje po prijavama, pritužbe na rad Tužilaštva od strane *New step*... Svaki čudan na svoj način i prilično komplikovan, a poneki i sumnjiv!

Pokušaćemo da ono najbitnije rekonstruišemo na osnovu obimne dokumentacije i kazivanja **Branislava Perovića**, diplomiranog pravnika, inače vlasnika i izvršnog direktora firme *New step*.

Kako naš sagovornik ističe, sve promjene osnivača barske firme *Čanj*, sada formalnog vlasnika *Lalovine*, imale su za cilj da sakriju suštinskog vlasnika *Lalovine* i kako bi Mirko Tica po prethodno datom punomoćju firmi *New step* izbjegao obavezu isplate posredničke provizije po osnovu njegovog povezivanja sa kupcem. Provizija nije beznačajna, a time je oštećena i država Crna Gora za PDV.

Perović kaže da je strana kompanija *Eemeline group limited*, koja je registrovana na Britanskim Djevičanskim ostrvima, po osnovu simuliranog Ugovora o zajmu uplaćivala novac na račun firme *Čanj* kod njene matične banke, kojim je kupljena *Lalovina*.

Nezakonite transakcije novca sumnjivog porijekla i zloupotreba službenog položaja odgovornih u matičnoj banci firme *Čanj*, bili su *New stepu* osnov za podnošenje krivičnih prijava da bi legalno, posredstvom nadležnih institucija Crne Gore došao do podataka o osnivačima strane kompanije, jer postoje indicije da je jedan od njih povezan sa bivšim vlasnikom *Lalovine*.

New step u prijavi od 26. marta 2009. godine i dopuni iz januara 2011. predlaže Vrhovnoj državnoj tužiteljki **Ranki Čarapić**, odnosno specijalnom tužiocu, da „što hitnije podnesu Osnovnom sudu u Herceg Novom predlog za donošenje rješenja

o zabrani raspolaganja i otuđenja nepokretnosti u svojini Čanj d.o.o Bar, odnosno kompleksa *Lalovina*”. I ovog puta bezuspješno. Da li zbog nekog i nečijeg „višeg interesa”?

Prema *Pravilniku o unutrašnjem poslovanju Državnog tužilaštva*, državni tužilac je dužan da najkasnije u roku od 15 dana odgovori na pritužbu. Državni tužilac ili njegov zamjenik kojem je predmet dodijeljen dužan je da donese odluku najkasnije za tri mjeseca od dana prijema predmeta, izuzetno u roku od šest mjeseci.

VDT Ranka Čarapić te je rokove višestruko probila. U ovoj drugoj, da kažemo tolerantnijoj varijanti, sedam puta! I ko zna koliko će još razmišljati da li da krene u rasvjetljavanje slučaja *Lalovina*.

Prilikom brojnih pisanih zahtjeva specijalnom tužiocu za prijem na razgovor u svojstvu podnosioca prijave, Peroviću je najzad u septembru prošle godine upriličen prijem kod njegovog zamjenika. Tada mu je priređena klasična administrativna „sačekuša” u režiji policijskog inspektora. Inspektor je u formi službene zabilješke, koju je, kako kaže Perović, zasnovao na izrežiranim neistinama, pokušao da ga *uplaši* kao podnosioca prijave kojom ukazuje na počinioce krivičnog djela.

„Radi se o opstrukciji Državnog tužilaštva da procesuiru krivičnu prijavu iz marta 2009. godine, odnosno da je odbaci kao neosnovanu. To ukazuje na osnovanu sumnju da je ovo korupcija na višem nivou, pa bi dobro bilo da se međusobno preispitaju izvršni i zakonodavni organi o ovom pitanju, jer i nad popom ima pop”, kaže Perović.

Svi su izgledi, a to je, pored ostalog, pokazala i intervencija Vrhovnog suda prije devet godina, da se ovdje radi o kontinuitetu nezakonite promjene vlasništva nad državnim dobrom *Lalovina*. Zašto se tužilaštvo ne zainteresuje kako je u Crnu Goru ušlo i iz nje izneseno osamnaest miliona eura vjerovatno pravi razlog znaju na toj visokoj državnoj adresi.

Veseljko KOPRIVICA

BERANSKA MLJEKARA ZORA: PRESUDA
ŠKOTLANĐANINU TOMASU HODŽU

Zatvor za međunarodnog prevaranta

Primjer Tomasa Hodža pokazao je da su sa stranim donacijama i projektima stigli kod nas i strani prevaranti, kao da nam nije bilo dosta domaćih. Hodž je iz mljekare *Zora* izmuzao više miliona eura. Presuda mu je pravosnažna, ali slaba je nada da će kaznu služiti u Crnoj Gori

NIKAD NA ZELENU GRANU: Mljekara Zora u Beranama

Škotlanđanin **Tomas Hodž**, direktor mljekare *Zora*, iz vremena kada su se u ovu fabriku slivale milionske strane donacije, osuđen je pravosnažno na godinu dana zatvora zbog pljačke i korupcije, saznaje *Monitor*. To ne znači da će Hodž kaznu izdržavati u Crnoj Gori, jer se odavno obestracao i za njim jure mnoge policije u svijetu.

„Mi smo najprije preko međunarodne potjernice pokušali da obezbijedimo njegovo prisustvo na suđenju, što je bila primjedba na prvu presudu, kojom je takođe bio osuđen na godinu zatvora. U trag mu se nije ušlo, ali smo pronašli nove svjedoke koji su otkrili neoborive činjenice iz njegovog poslovanja. Presuda je ovog puta potvrđena i postala pravosnažna, ali ne znamo da li će on ikada biti dostupan našoj državi“, kazala je za *Monitor* sutkinja **Dubravka Popović**.

Ona je napomenula da je ponovljeno suđenje potvrdilo niz malverzacija koje je ovaj stranac napravio u Beranama. „Taj čovjek je napravio dar-mar u mljekari“, kazala je Dubravka Popović. Hodž je prvi stranac koji je u Crnoj Gori dugo uživao diplomatske privilegije, imao punu podršku visokih državnih zvaničnika, osuđen za pljačku, korupciju i prevaru.

Mljekara *Zora* donirana je od članica Evropske unije, i trebalo je da zapošljava crnogorske građane koji su u to vrijeme deportovani iz Luksemburga. U to vrijeme projekte u oblasti poljoprivrede koji su uživali donacije, krasile su nerealne procjene na kojima su bili zasnovani, upozoravali su i tada stručnjaci i poznavaooci prilika na terenu.

Kada je građena mljekara *Zora*, trebalo je prikazati što više krava, kako bi se izvukla što veća donacija. Te godine je ispalo da samo na području beranske opštine ima jedanaest hiljada krava. Ušli se prepričavalo kako su popisivači išli noću od sela do sela sa kliještima, i za uva goveda heftali po tri naušnice. Nema boljeg objašnjenja za brojku od jedanaest hiljada. Ozbiljne računice govore da u beranskoj opštini ni tada, kao ni danas, nije bilo više od četiri do pet hiljada krava.

Ti parametri bitno su uticali na to da luksemburška vlada razvije projekat

Tomas Hodž je prvi stranac koji je u Crnoj Gori dugo uživao diplomatske privilegije, imao punu podršku visokih državnih zvaničnika, osuđen za pljačku, korupciju i prevaru

MEDNEM – razvoj mljekarstva na sjeveroistoku Crne Gore, u startu vrijedan, kako je zvanično saopšteno, sedam miliona eura. Kasnije su pridodata još tri-četiri miliona. Okosnicu projekta činila je mljekara *Zora*. Polovna i remontovana, sa šest otkupnih centara. I s ukupnim dnevnim kapacitetom od skoro pedeset hiljada litara mlijeka. Ili sedam-osam hiljada litara na sat.

Skoro da je i laicima bilo jasno da je fabrika s tim kapacitetima u Beranama osuđena na neuspjeh, ali je svako ko je u tom trenutku to naglas rekao, proglašavan za „nedobronamjernog“. I kada se to i praktično pokazalo već u prvim godinama rada kompanije, kada je, u najvećem obimu, fabrika prikupljala i prerađivala samo 16 hiljada litara dnevno, tek trećinu kapaciteta, tadašnji ministar **Milutin Simović** grmio je na neprijatelje.

„Ja sam se uvjerio da je u *Zori* sve u najboljem redu. To su zlonamjerne dezinformacije. Oni koji ih plasiraju ne žele dobro, i ne žele da svane ni Crnoj Gori ni Beranama“. Ministar kasnije nije našao za shodno da se izvini ni stočarima ni novinarima.

Poenta priče o *Zori* je da je jedina fabrika dugotrajnog mlijeka u državi,

radila s minimalnim kapacitetima, a da je početkom 2010. godine proizvodnja zbog velikih gubitaka i dugovanja novca seljacima za mlijeko, morala stati. Pokušaj prve privatizacije nije uspio, da bi krajem ovog ljeta bila prodana za dvjesto pedeset hiljada eura preduzeću *Šimšić Lazine*. Vlada je toliko prodala svoj paket akcija od 99,5 procenata, a istovremeno preuzela da vrati dug fabrike od preko osamsto pedeset hiljada eura, sve preko leđa poreskih obveznika.

Još manje koristi stanovništvo sjevera vidjelo je od projekta FODEMO, ako se neko toga još sjeća. Kroz taj projekat luksemburška vlada je, prema zvaničnim izjavama, donirala blizu deset miliona eura u revitalizaciju crnogorske drvne industrije i šumarstva. Pomoć je usmjeravana samo preko bivših državnih preduzeća. Nekako istovremeno i slučajno, Vlada je promijenila politiku u toj oblasti, i veliki broj privatnika, kojima je prije toga pomagala da dobiju znatne bankarske kredite – ostavila na cjedilu. Bez drveta.

Možda to i nije bilo presudno za otpočinjanje projekta FODEMO, ali je činjenica da ono što su u prvom slučaju bila muzna grla, u drugom su bila „muzna“ stabla, jer je Vladin program za tu godinu bio predvidio najveći prirast šuma u Evropi, i to skoro duplo.

Primjer Tomasa Hodža pokazao je da su sa stranim donacijama i projektima stigli i strani prevaranti, kao da nam nije bilo dosta domaćih. Hodž je iz mljekare *Zora* izmuzao više miliona eura. Razumljivo je što je Škotlanđanin nekom prigodom izjavio: „Crna Gora je za mene raj“.

Toliki novac u Velikoj Britaniji nikada ne bi stekao a da ga neko ne pita odakle. Mnogi su bili ubijedjeni da odavde neće nigdje otići ni kada je završio misiju, već da će tu započeti privatni biznis. Pričalo se i da je kupio kuću u Podgorici. Možda bi tako i bilo da nijesu pokrenuta dva krivična postupka. U jednom se za zloupotrebe u kompaniji teretio sam, i u tome mu je sada pravosnažno presuđeno, a u drugom, za koji se još ne zna epilog, tereti se sa još četiri osobe iz Berana.

Ovaj „stručnjak” je u Crnu Goru u maju 2001. godine došao iz Rusije gdje je uspješno osnovao fabriku za proizvodnju sira u sklopu projekta holandske Vlade. Prije toga je „sa uspjehom priveo mnoge projekte u Ukrajini, Poljskoj i Kazahstanu, radeći za Svjetsku banku, Azijsku banku i druge agencije”. Za britansku Vladu je navodno radio na uspostavljanju farmerske savjetodavne službe u Rusiji. Tako je o sebi pisao u fabričkom biltenu, dok tragova na internetu o tome nema. Već tada se pričalo da je u Rusiji bio pod kontrolom mafije.

Sa sobom je iz Rusije doveo **Rožu Kalimulinu**, zaboravivši na porodicu u Škotskoj. Uigrani tim, Tom

Mljekara Zora nije postala profitabilna ni do danas. Novi vlasnik najavljuje pokretanje proizvodnje s lepezom novih artikala, ali ne i pokretanje linije dugotrajnog mlijeka, zbog čega je fabrika napravljena. Teško je povjerovati da je sudbinu jedine fabrike dugotrajnog mlijeka u državi odredio samo Tomas Hodž bez domaće logistike

i Roza, u Beranama su brzo rastjerali sve ostale strance. „Naporno” su radili za dnevice od 800 do 1000 eura.

„Zadatak međunarodnih konsultanata je da naprave i farmerima ostave profitabilnu fabriku. Ako to ne urade, onda nijesu dobro obavili posao”, izjavio je Hodž na početku mandata.

Zora nije postala profitabilna ni do danas. Novi vlasnik, *Šimšić Lazine*, najavljuje pokretanje proizvodnje s lepezom novih artikala, ali ne i pokretanje linije dugotrajnog mlijeka, zbog čega je fabrika napravljena. Smisao projekta MEDNEM se izgubio. Koga je više briga koliko je miliona eura u taj projekat uloženo. Teško je povjerovati da je tužnu sudbinu jedine fabrike dugotrajnog mlijeka u državi odredio samo Tomas Hodž, i da je to mogao učiniti bez domaće logistike.

Tufik SOFTIĆ

HAPŠENJE DESETORICE U SRBIJI

KRUŠEVAČKI OPANČAR, SRPSKI ROKFELER, PRITVORENIK: Miroslav Mišković

Pad ikone korupcije

U izvještaju američke ambasade u Beogradu iz 2007, koji je objelodanio Wikileaks, piše da je Miroslav Mišković učestvovao u „nečuvenoj političkoj korupciji za vrijeme Miloševićeve vlasti.” Poslije 5. oktobra 2000. povezao se sa novom vlašću. Najviše kompanija je kupio nakon ubistva Đinđića

Tačno mesec dana nakon što je Tužilaštvo Kantona Sarajevo naložilo istragu oko kompanije *Standard* čiji je većinski vlasnik privrednik iz Srbije **Miroslav Mišković**, u Beogradu je u sredu privedeno deset

osoba. U policiji će biti 48 sati dok se ne odredi dužina pritvora. Za predmet je nadležan tužilac za organizovani kriminal. Desetorica su uhapšena u trenutku kada noćna smena u policiji predaje dužnost jutarnjoj.

Privedeni su **Miroslav Mišković**, vlasnik *Delta holdinga*, njegov sin **Marko**, vlasnik firme *Mera investment fund*, **Milo Đurašković**, vlasnik *Nibens grupe*, *Šer korporacije* i *Preduzeća za puteve* (PZP) Niš. Oni se sumnjiče za mahinacije prilikom privatizacije putarskih preduzeća čiji su suvlasnici. Mahinacije su „teške” više od 30 miliona eura od 2005. do kraja 2010. Od toga je Marku Miškoviću pripalo oko 18, Đuraškoviću deset, a starijem Miškoviću ostatak miliona. Porodici ostaju dve trećine.

Privedena su i dvojica bivših direktora, predsednik Skupštine akcionara i akcionar PZP Niš, direktori *Šer korporacije* i *Delta brokera*, te procenitelj. Sumnjiče se da su nezakonito pribavili imovinsku korist za oca i sina Miškovića, te Đuraškovića.

Mišković stariji je saslušan prvi put 3. decembra, a sin Marko je u ponedeljak vraćen sa *Aerodroma Beograd* i oduzet mu je pasoš.

Miroslav Mišković se pominje u tri od 24 sporne privatizacije na koje je upozorila EU ali i Savet za borbu protiv korupcije Srbije.

Mišković (68) vlasnik je najmanje tri milijarde dolara, a prema magazinu *Vprost*, na spisku 100 najbogatijih ljudi u postkomunističkim zemljama, on je na 42. mestu. Mišković je i na *Forbes* spisku 1.000 najbogatijih na svetu.

On je 31. decembra 1989. izabran za potpredsednika vlade u Srbiji kojoj je predsednik bio **Slobodan Milošević**. Napustio je funkciju nakon šest meseci, ali je u međuvremenu osnovao kompaniju *Delta M* pa *Delta banku*. Sve je preraslo u *Delta holding*, zajedništvo igle i lokomotive.

U izveštaju američke ambasade u Beogradu iz 2007. godine, koji je obelodanio *Vikiliks*, piše da je Mišković učestvovao u „nečuvenoj političkoj korupciji za vreme Miloševićeve vlasti. Vladao je u bankarstvu, osiguranju, samoposlugama”.

SAD poseduju dokument da je bivši direktor Carine **Mihalj Kertes** omogućio Miškovićevoj *Delti* grejs period od 45 dana za plaćanje carine, što je ogromno značilo u vreme hiperinflacije. Dešavalo se da *Delta* ni ne plati carinu. Kertes je osuđen jer je snabdeo kamionom ubice četvorice opozicionih političara 1999, optužen je za prenos 120 miliona nemačkih maraka iz Srbije u kiparske

U novembru su BH *Dani* objavili da bi „istrage MUP-a Srbije, ukoliko se privedu kraju mogle izazvati velike potrebe u BiH. Miškovića je u Republiku Srpsku uveo **Milorad Dodik**, a u Federaciju BiH **Fahrudin Radončić**”

banke gde im se gubi trag i pod istragom je zbog šverca cigareta 1990-ih. Među glavnooptuženima u tom predmetu su **Marko Milošević**, **Mira Marković** i **Stanko Subotić**.

Posle 5. oktobra 2000. Mišković se povezao sa novom vlašću. Kidnapovan je 2001, ali je oslobođen sutradan uz otkup od oko sedam miliona nemačkih maraka. Miškovićevi otmičari su posle dve godine ubili premijera Srbije **Zorana Đinđića**.

Najviše kompanija je Mišković kupio nakon ubistva Đinđića.

Belgijska *Delhaize grupa* lane je kupila *Delta Maksi grupu* za 932,5 miliona eura, što je jedna od najvećih inostranih investicija u zemlji koja pretenduje da bude u EU. Članice *Delta holdinga* su 2011. imale 1,42 milijarde eura prihoda od prodaje (uključujući prihod *Delta Maksi* grupe do prodaje Belgijancima jula 2011). Planirani prihod od prodaje za 2012. je 850 miliona eura. Holding zapošljava 7.200 ljudi.

Mišković je odlikovan *Ordenom Svetog Save*, najvećim odličjem *Srpske pravoslavne crkve* koji se deli za „duhovne, obrazovne i humanitarne” zasluge. Milošević je govorio da je Mišković jedan „od najuspešnijih socijalističkih direktora”.

Mediji su ga slavili. Uglavnom se mesio naslov „Od opančara do srpskog Rokfeler”. Dok je bio u milosti pisalo se kako je „porodična kuća Miroslava u

selu skromna, sa brižljivo negovanim dvorištem, nadstrešnicom pod kojom je parkiran stariji automobil. U ekonomskoj školi pokazao je talenat atletičara, trčao je na 100 metara 10,8 sekundi, a na more je išao u Sutomore, pod šator”. Sin Marko je u marini *Porto Montenegro* usidrio jahtu vrednu 5,5 miliona dolara.

Nadmetali su se izveštači da pokazuju skromnost dobrotvora koji je „pomogao da se podigne crkva u selu”. Jedni su pisali da je trkačke rekor-

de na kruševačkom stadionu postizao „bos”, iako mu je otac bio obuçar, drugi da je „opancima presecao seoske livade”.

Srbija bi mogla dobiti status kandidata za EU 2009. izjavio je u oktobru 2008. komesar za proširenje EU **Oli Ren** u Briselu tokom susreta koji je organizovao Mišković, baron supermarketa u Srbiji. Srbija je dobila status kandidata 2012. Zakašnjenje u dobitku statusa je i zbog briselskih optužbi za korumpiranost države, a Mišković je bio ikona korupcije, kako ga je još

2007. optužio domaći Savet za borbu protiv korupcije.

Vašington mu zbog korupcije nije dozvoljavao ulazak u SAD, pa je „gazda Miško“ u maju 2007. preko izaslanika-novinar, ponudio političkom savetniku ambasade SAD u Beogradu da će uticati na tadašnjeg premijera Srbije **Vojislava Koštunicu** da ublaži nesmiljenu politiku prema Kosovu i brutalnu retoriku prema SAD ako ga skinu sa „crne liste“. Bez skidanje sa liste Mišković nije mogao da proširi poslovanje na američke banke i kompanije. Prema zabelešci atašea u ambasadi SAD, saznalo se da Mišković finansira sve stranke u Srbiji, osim Liberalno-demokratske partije i Srpskog pokreta obnove, uključivo Srpsku radikalnu stanku, a da je tadašnjem potpredsedniku vlade i jednom ministru poslodavac.

Osim u Srbiji, Miškovićeva imovina je i u BiH, Bugarskoj i Crnoj Gori. Mali deoničari bosanskog *Standarda* optužuju Miškovića i rukovodstvo firme za nestanak dvadesetak miliona konvertibilnih maraka (KM), odnosno desetak miliona evra.

U leto 2011. tokom predsedničkog mandata **Milorada Dodika** Mišković i predsednik se pominju u kvaziprivatizacionom projektu firme *Darta*; u takozvanom „Srpskom Oslobođenju“ kada je RS osakaćena za četiri miliona eura; u aferi sa banjalučkom robnom kućom *Boska*, u koju nije uloženi cent od obećanih 40 miliona eura, već je samo uzet plac i objekat u centru grada, koji vredi desetine miliona KM. Uz to je *Investiciono-razvojna banka RS* otkupila 15 miliona KM obveznica koje je emitovala robna kuća *Boska*.

U novembru su BH *Dani* objavili da bi „istrage MUP-a Srbije, ukoliko se privedu kraju, mogle izazvati velike potrebe u BiH. Miškovića je u Republiku Srpsku uveo Milorad Dodik, a u Federaciju BiH **Fahrudin Radončić**“.

Na poslovne dogovore u Beograd Radončić i Dodik su putovali privatnim avionom Miškovića, istim onim kojim je ove sedmice Miškovićev sin pokušao da pobjegne iz Srbije. Kada je u septembru u Srbiji krenula afera

JESEN 2008. I 2012.

Mišković je otvorio 2008. godine u Podgorici trgovinski centar *Delta City*, u čiju je izgradnju uložio 60 miliona eura. U šoping-mol u Ljubljani Mišković je bio spreman da uloži 242,5 miliona eura. U Crnu Goru je Mišković ukupno uložio 170 miliona eura.

Otvaranju *Delte* su osim i tada premijera **Mila Đukanovića** i crnogorskih zvaničnika prisustvovali premijeri Srbije i RS **Mirko Cvetković** i Dodik. Mišković je tada pohvalio crnogorsku vladu. Istovremeno je pred *Delta Cityem* protestovalo oko 500 radnika *Fabrike namještaja i stolarije Marko Radović*, na čijem je mestu izgrađen *Delta city* tražeći otpremnine i povezivanje radnog staža. Oni ove jeseni protestuju iz istog razloga. Miškovićeva kompanija je bila vlasnik supermarketa u Crnoj Gori, koji su lane prodati Belgijancima. I dalje radi osiguravajuća kuća *Delta Generali*. Crnogorsko tužilaštvo nema pokrenut postupak protiv vlasnika Delta holdinga **Miroslava Miškovića**, izjavila je vrhovna državna tužiteljka **Ranka Čarapić**.

„Nemamo podatke koji bi nam u ovom trenutku nametnuli potrebu da nešto u tom smislu provjeravamo“, kazala je Čarapić novinarima.

VRIJEME POHVALA OTVORENOSTI CRNOGORSKE VLADE ZA PRAVE INVESTITORE: Odabrano društvo uveličalo je otvaranje *Delte* u Podgorici

oko *Agrobanke* sa 19 što osumnjičenih što uhapšenih za razne malverzacije, mediji su zazvonili: Dodikova *Zekstra* je uzimale kredite od *Agrobanke*.

Jesen, na izborima u Dodikovoj opštini Laktaši opoziciona koalicija „Vozi, Miško“ izazivala je birače aluzijom na dva najmoćnija Miška u RS – Dodika i Miškovića. „Bela kola ulicama kruže/vozi, Miško, vozi malo brže/ Lete kola kad ih Miško tera/ ja sam bolji i od Šumahera/ Vozi Miško, prašina se diže/ ispred sebe sve živo prestiže“.

Mišković, Radončić i *Vanity International Corporation* iz Belizea su partnerski osnovali u Sarajevu *Prezident Nekretnine* 2007. Nakon izraženog interesovanja međunarodnih istražitelja, Radončić je 2009.

prodao svojih 25 odsto udela u *Prezident Nekretnine*. I već 20-ak dana službuje kao ministar sigurnosti BiH.

Policija nove vlasti u Srbiji, motivisana političkim apetitima, je za četiri i po meseca uhapsila petnaestak biznismena, među kojima i dvojicu ministara iz Demokratske stranke, savladane na majskim izborima, zbog korupcije, prevara i zloupotrebe položaja. „Vidim da Mišković ima želju da mene i SNS izbaci iz vlasti po svaku cenu, ali videćemo ko će da pobedi. On želi da se formira većina u kojoj bi bio deo bivšeg režima i neki naši današnji partneri“, rekao je Vučić 44 dana uoči hapšenja deseterice. Onda su Miškovićima pozvonili na vrata.

Tamara KALITERNA

**U PODGORICI
NA 64 KANALU**

POTRAŽITE NAS

ANTENE USMJERITE PREMA SJENICI

NAJPOPULARNIJI NA FACEBOOKU: Ranko Krivokapić kao istorijska ličnost

Kad bi lajkovi bili glasovi

Ni nakon četiri godine od kada je u naš život ušla najrasprostranjenija društvena mreža na svijetu, domaći političari se ne upuštaju u ovu avanturu u većem broju. Crnogorski političari kao da još nijesu shvatili da se ovim putem mogu lakše i jeftinije upoznati novi birači, članovi i budući kadrovi

U protekle četiri godine u svijetu je iz štampe izašao ogroman broj naslova koji pretresaju relaciju između socijalnih mreža i političkog aktivizma. Svakodnevno se upotpunjava bonton *fejsbukovanja* načinima upotrebe „oružja“ koje koriste političari na mreži.

Domaći političari se ne upuštaju u ovu avanturu u većem broju. Neki od onih koji skeniraju političku scenu kod nas kažu da je to odraz starosne strukture i dinosauruskog karaktera političke klase te njenih slabašnih napora da se prilagode novom dobu. Drugi su mišljenja da i pored visoke

cifre onih koji koriste pogodnosti interneta, učinak političkog aktivizma preko mreže ne može biti značajan. Iako statistika kaže da je gotovo svaki korisnik interneta ujedno i korisnik društvenih mreža, a njih čini više od pola stanovnika Crne Gore, političari kao da još nijesu shvatili da se ovako mogu lakše i jeftinije upoznati novi birači, članovi i budući kadrovi.

Domaći političari koji koriste prednosti *Facebooka* rade to na različite načine. Neki u potpunosti, neki pred izbore, a neki da se ubroje. Konferenciju na ovu temu pod nazivom *Političari i Facebook – Add friend?* početkom ove godine organizovala je NVO *Digitalizuj.me* i okupila paneliste iz pet partija koji su među najaktivnijim crnogorskim političarima na mreži. Tada su o svojim iskustvima govorili **Slaven Radunović** iz Nove, **Zarija Pejović** iz PZP-a, **Raško Konjević** iz SDP-a, **Snežana Jonica** iz SNP-a i **Aleksandar Bogdanović** iz DPS-a. Svi učesnici diskusije su objasnili da na mreži prisustvuju prvenstveno iz želje da se povežu sa porodicom i bliskim prijateljima, no da je gotovo nemoguće ostati u tako „uskom“ krugu prijatelja. S obzirom da svima na *Facebook timeline-u*, osim gradonačelniku Cetinja kao godina otvaranja naloga stoji 2008. ne čudi ovakav stav. Prednosti ove mreže za svoju političku karijeru su otkrili tek kasnije.

Za razliku od ovih „pionira“ *Facebooka* ostalih političara jedva da ima. Većina prisutnih je tu reda radi.

Sadašnji sastav Vlade sa izuzetkom novog ministra policije Raška Konjevića, stare – nove ministarke nauke **Sanje Vlahović** i novog ministra vanjskih poslova i evropskih integracija, do oktobarskih izbora veoma aktivnog na *Facebooku* **Igora Lukšića** ne može se naći na društvenim mrežama. Ako se zna da se Vlada osim na oficijelnoj veb prezentaciji može naći još samo na *Twitteru*, ne čudi ni neaktivnost njenih članova. Zbog brojnih izjava o nepoznavanju rada na računaru, svi su valjda digli ruke od sedmostrukog premijera iako je lažnih naloga sa njegovim imenom i slikom na *Facebooku* priličan broj. Možda nikog ne čudi što

Neki kažu da je slabo učešće na *Facebooku* odraz dinosauruskog karaktera političke klase te njihovih slabašnih napora da se prilagode novom dobu. Drugi su mišljenja da i pored visoke cifre onih koji koriste pogodnosti interneta, učinak političkog aktivizma preko mreže ne može biti značajan

premijer nije na mreži, ali bi makar šef Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije **Vujica Lazović** trebao biti prisutan. Bilo bi logično.

Teoretičari smatraju da bi društvene mreže političarima, naročito tokom izborne kampanje, mogle biti od velike pomoći. Ko umije, tu može predstaviti sebe bez ograničenja koje mu donosi prostor u štampanim medijima ili televizijskim stanicama. Javnost koja je navikla na barijeru koja okružuje političare u svakodnevnom životu ovdje bi se mogla osjetiti manje otuđenom. Naravno, ukoliko on pruža priliku za komunikaciju.

Praksa je drugačija. Osim političara koji su otvorili profil jer su čuli da je to zbog nečega dobro, najviše je onih koji na svojim profilima objave poneki link ili sliku vezanu za najnovija TV gostovanja i druge promotivne aktivnosti... Po pravilu, ovakve akcije učestaju oko izbora. Takođe po pravilu nemaju dugotrajni efekat. Čak i od 2010. godine veoma aktivni bivši premijer Igor

NAJAKTIVNIJI: Nebojša Medojević je direktno prenosio sjednicu SO Nikšić

Lukšić ostavio je 15.000 ljudi koji prate njegove aktivnosti bez *apdejta* od 12. oktobra. Dva dana pred izbore.

Ista stvar je i sa liderom *Demokratskog fronta* **Miodragom Lekićem**. Njegov nalog otvoren za potrebe posljednjih izbora u avgustu ove godine nema novih unosa od 12. oktobra. I za njega kao i za aktuelnog ministra spoljnih poslova još traje izborna tišina. Nešto ranije su se ugasile aktivnosti predsjednika SNP-a **Srdana Milića** koji je do januara redovno postavljao slike sa posjeta i sastanaka.

Većina domaćih aktera na društvenim mrežama pada na prvom nepisanom pravilu onlajn druženja - biti prisutan uvijek.

Kada se pogleda sadašnji sastav parlamenta, vladajuća koalicija osim već pomenutih imena, ima tek još nekog predstavnika. Među njima je i **Ranko Krivokapić** čiji profil otvoren 2011. nije

javan. Nijesmo mogli provjeriti kakve su mu aktivnosti i koliko predsjednik parlamenta ima prijatelja, ali teško da je ta brojka veća od one koju je okupila stranica sa prvim crnogorskim net *meom* - **Ranko Krivokapić kao istorijska ličnost**. Gotovo 4.000 ljudi je lajkovalo ovu *Facebook* stranu na kojoj se nalaze *fotošop* intervencije na sada već čuvenoj slici Krivokapića sa sunčanim naočarima i pištoljem sa prigušivačem.

Tu si i koalicioni **Andrija Popović, Suljo Mustafić**, čija se *Facebook* aktivnost ogleda u povremenom postavljanju fotografija i članaka.

Pozitivna Crna Gora nije mnogo aktivnija od vladajuće koalicije. Od njenih parlamentaraca na **Cukerbergovoj** mreži uspjeli smo pronaći samo **Dritana Abazovića**. Ovo čudi s obzirom na veliki broj ljudi koji je okupila stranica njihove partije. Upravo su stranica ove partije i ona *Demokratskog fronta* najpopularnije

Zanimljive primjere korišćenja ove mreže političari bi mogli naći među članovima DF kakvi su **Branka Bošnjak** i portparol Nove **Jovan Vučurović**. Oni su na svojim „zidovima“ napravili balans između privatnog i javnog života, a nađu vremena da prezentuju i svoja interesovanja

na Facebooku. Sa 2.938, odnosno 3.615 članova, daleko su ispred rivala iz vlasti. Dok se DPS bliži cifri od 1.000 pristalica, SDP ih ima svega 689.

Od političara koji čine sastav parlamenta, članovi *Demokratskog fronta* u najvećem su broju prihvatili prednosti facebooka. Dok se lider Nove **Andrija Mandić** slabo pojavljuje na profilu otvorenom prije četiri godine, **Nebojša Medojević** je čuven po svojim onlajn aktivnostima. On lično a ne preko PR-a što je, kažu stručnjaci, bitna stavka onlajn angažmana, održava svoj profil, iznosi stavove i komunicira sa internet prijateljima. Često mu se prebacuje zbog neodmjerene prilike iznošenja stavova. Medojević bi mogao ući u istoriju crnogorskog političkog aktivizma na internetu zbog direktnog prenosa sjednice SO Nikšić 29. novembra. Medojević je preko svog profila izvještavao iz minuta u minut o, kako ga je nazvao *Trileru u Nikšiću*. Izvještavanje sa ovakvih događaja u realnom vremenu, ako izuzmemo poneku reprezentativnu utakmicu, nije praksa ni domaćih medija, a kamoli političara na Facebooku.

Na Facebooku je od januara 2010. prisutan i **Goran Danilović**. Zanimljivi primjeri korišćenja ove mreže političari bi mogli naći među članovima ovog političkog saveza kakvi su **Branka Bošnjak** i portparol Nove **Jovan Vučurović**. Oni su na svojim „zidovima“ napravili balans između privatnog i javnog života, a nađu vremena da prezentuju i svoja interesovanja. Dok Bošnjak uz prigodan komentar, s vremena na vrijeme postavi radove umjetnika kakav je **Klod Mone** ili **Cvetko Lainović**, Vučurović postuje kratke osvrtne na domaću i stranu rok muziku, nerijetko iskopavajući zaboravljene bisere. Na ovaj način se podstiče dobra interakcija i dvosmjerna komunikacija sa prijateljima.

Iako je plasiranje političkih ideja putem društvenih mreža relativno nova stvar, u svijetu se već par godina razvijaju i filteri i aplikacije za one koji ne žele politiku na svojim profilima. Kod nas su mnogi siti politike uživo.

Dragan LUČIĆ

Komentari sa Monitorovog sajta

Komentar na tekst: *Novi detalji o švercu cigareta kroz Crnu Goru (III): Dubai na Balkanu, Balkan u Dubaiju*

- Ništa novo, svi imaju vajdicu - i kriminalne evropske vlade i vlade Balkana. To je zajednički poduhvat svih vlada Evrope. Liči na mafiju koja se stvorila izglasavanjem zakona o

prohibiciji u Americi. Samo što nije bio duvan, već alkohol. Slično je i sa drogom. Svi rade, a hapse se dileri sa dva grama, zatvaraju i robijaju. Gde se kriju oni koji donose na tone i droge i cigareta?

Miodrag Bajagić

Komentar na tekst: *Ni zločina ni zločinaca*

- Neće Crnoj Gori nikad svanuti bijeli dan i svijetla budućnost, ako se ovako nastavi!

R. Ivanović, Osijek

- Ne znam šta da kažem na ovakve izjave ljudi koji su doprinijeli tome da se stide i poštene Crnogorci. Svako u Crnoj Gori je znao za deportovanje muslimanskih izbjeglica iz Bosne i Hercegovine. Jedino oni koji su trebali da budu najbolje upućeni u to, nijesu znali.

Salko

Komentar na feljton o Ibrahimu Čikiću

- Ničija ne gori do vijeka. Jednoga dana i Milo Đukanović, Momir Bulatović, Svetozar Marović, Filip Vujanović... naći će se na optuženičkoj klupi za sve one zločine za koje su dali svoj blagoslov. Bilo je i moćnih vladara, ali su na kraju skončali jadno. Odijelo ne čini čovjeka. Crna Gora moraće se suočiti sa krvavom prošlošću bez obzira na to koliko se trudili da je prikažu kao građansku državu jednakih prava i slobode. Obraz Crne Gore pokušali su spasiti: Slavko Perović, Žarko Rakčević i mnogi drugi koji nisu bili nacionalistički nastrojani.

Španac

Komentar na tekst: *Vodi mandat, saučesnicima suđenje*

- Sve je ovo tačno, ali biće uzaludno dok opozicija prestane da misli na sebe i svoje porodice. Svaka vama čast, vi iz *Monitora*, da je takvih više da bi mi bili, ali narod kakav god da je ovi opozicionari pojma nemaju, a oće vlast da maknu. Užasnut sam.

Del Boj

Manastirska 3, 85340 HERCEG-NOVI
Tel/fax: 031 344 244
E-mail: radio.delfin@t-com.me
www.radiodelfin.me

Tel. 032 302 688 fax. 302 569

PRETPLATA * PRETPLATA * PRETPLATA

Uplatu izvršiti u korist računa:
Crnogorska komercijalna banka
A.D. Podgorica
Swift Code: CKBCMEPG
Acc.No. 400876851700 EUR
IBAN: ME25510000000000283959

Intermediary bank:
COMMERZBANK AG FRANKFURT/MAIN GERMANY
SWIFT CODE: COBADEFF

za "Monitor" D.O.O. Podgorica, 02373190
Kopiju uplate obavezno poslati na fax:
+382 81 231-944 i 231-955, ili na adresu:
81000 Podgorica, ul. Vuka Karadžića br.11

Svi odavno stanujemo na internetu. Bolesti tražimo da bi lakše opravdali nemoć da promijenimo stanje trpno i predemo u akciju. Umjesto što mislimo da živimo svi *listom*, samo životarimo. Dišemo po ispisanom agendi za sutra i prekosutra. Nemamo sadašnjost, jer „ovdje i sada“ nijesmo prisutni. Kačimo se na tuđe linkove, jer je to linija manjeg otpora. Tako je mnogo lakše... komentarisati, a ne kušati.

Pukao mi je film. Ne iz čistog mira i razmaženosti, već iz pravog pravcatog nemira. Prepunila sam inbox i zablickala kao novogodišnja prskalice. Odlučila sam se za radikalno brisanje: sa svih profila, naloga, portala. Stavila redukciju na aktivnosti i ugasila se načisto. To znači da sam ugasila telefone, internet, kućno zvono i pustila kućka da landara po dvorištu. Režao je kao lud. Uživala sam kao mala curica. Opet sama u miru i sa knjigama. Uh, ovo sigurno zvuči retro. Nije baš tako. Sigurna sam da i tebe okružuju knjige za koje nikako da nađeš vremena. Hiljadu izgovora, a nijedan nije validan tog pravdanja. Ne govorim da sve treba bezuslovno čitati. Drvim ti o tvom tajmingu u glavi. Nemaš brate mili kodeks ponašanja prema umu i tijelu kojeg posjeduješ. Svi putujemo prema kraju, a ne početku svog vijeka od trajanja. I stalno se žurimo. Kao da će svijet stati ako mi stanemo... A zbilja je nešto sasvim drugačije. Surovo, da surovije ne može biti.

Tumbajući po uspomenu i librima, na žutoj iskinutoj karti naišla sam na podvučen tekst o liječenju depresije: „Ako se tokom jesenjih i zimskih mjeseci osjećaš depresivno, pomoz sebi na sljedeći način. Uzmi veći broj stonih i zidnih lampi sa sijalicama ukupne jačine 1000 W (kao apsolutni minimum).“ Jao, opet ne smijem govoriti glasno.

MLJEKO KAO ANTIBIOTIK

Knjiga kaže da mlijeko sipaš u dublji lonac, lonac pristaviš na rešo, opališ na trojku, pa spustiš sve skupa na patos. Nemoj se toliko zgranjavati. Ovako se svijet liječio stotinama godina unazad

POMAŽE:

- antibiotski
- za umirenje sna
- kod upale jajnika
- kod upale mokraćnih puteva
- cistitisi
- vraća starim recepturama

Zvuči malo luckasto, ali je istina. Ovim učenjem treba da shvatiš da pomenute lampe postaviš oko sebe. Užgaj i dozvoli da te jaka svjetlost okupa sa svih strana. Ne gledaj u svjetlost, već zatvorenih očiju, u miru, pod lampadinama provedi najmanje uru vremena. Skoncentriši se i oslušuj svoje bilo. Potrudi se da svjetlost upiješ kroz kožu. Ovo je predložak za vrijeme između buđenja i kafe. Zovu ga kombinovano liječenje svjetlošću sa neurofiziološkim programiranjem. I tada shvatih da ovo moje stanje od isključivanja od svijeta oko sebe pripada depri. (Depresiju, među nama govoreći, ne prihvatam kao oboljenje već kao odustajanje od života...)

Sada kad znamo šta jeste a šta nije, lakše se nađe pravi uzročnik ove neobične potrebe za samoćom.

Počela sam prepisivati recepture iz izgrizene knjige. Pisala i smijala se glasno. Konačno sam odlučila da jednu drevnu tehniku liječenja mlijekom podijelim sa tobom. Nema te žene koja nema frku sa bakterijama, jajnicima i cistitisima.

Parenje nad mlijekom:

Potreban ti je litar mlijeka. Knjiga kaže da mlijeko sipaš u dublji lonac, lonac pristaviš na rešo, opališ na trojku, pa spustiš sve skupa na patos. Nemoj se toliko zgranjavati. Ovako se svijet liječio stotinama godina unazad. Sve smo zaboravili da bilježimo i da vjerujemo. (Bez apoteke bi krepali za tri dana gripe.) Elem, izvorni stolicu i sjedi k'o gospođa

iznad lonca sa mlijekom, spremna na tradicionalno parenje. Pazi na temperaturu da se ne opečeš. Oko struka uvijek čaršav (zbog higijene, i da para ostane na jednom mjestu). Pari se nad loncem dok svo mlijeko u njemu ne uvri. Nakon toga se utopli i ne mrdaj iz kuće. Sutradan ponovi proceduru. Libra, prepisana i potpisana (ne smijem ti reći kada i od koga) tvrdi da ćeš veoma brzo osjetiti poboljšanje. Kaže: „Mlijeko je moćan antibiotik!“.

Zamisli sve one koji ne mogu pri-mijeniti oficijelnu farmaceutske terapiju. Nisu svi „zdravi“ da mogu kombinovati lijekove. Medikamenti malo liječe, a malo „truju“, zavisno od koncentracije, sastava i ostalih parametara, od kojih me već glava zaboljela. Šta taj svijet da radi? Da se gadi starinske medicine, narodnih lijekova, homeopatije...

Draga, pij mlijeko kako si navikla, a ovaj recept pribilježi u folder - prijateljski savjeti. Vjeruj da se depresija stiče velikom vjerom u prijateljstva, pa zato smanji doživljaj. Ono lampanje je cool, ali je parenje s mlijekom vrh svih vrhova! Vidiš, i tebe sam uspjela nasmijati!

Marija ČOLPA

ČEKAJUĆI 21. DECEMBAR 2012.

U susret apokalipsi

Predviđanja apokalipse povezana su sa činjenicom da se 5125 godina star kalendar drevnih Maja završava 21.12. 2012. Ukoliko je vjerovati ovom proročanstvu, ovog 21. decembra svijet koji poznajemo prestaće da postoji

Vlasnici hotela u okolini Rtnja, planine piramidalnog oblika na istoku Srbije, kažu da su zatrpani rezervacijama onih koji vjeruju u proročanstvo o kraju svijeta u nadi da će ih njegove tobože misteriozne moći spasiti od apokalipse. Oni vjeruju da unutar sebe Rtnj krije građevinu piramidalnog oblika, koju su iza sebe ostavili vanzemaljci prije više hiljada godina. Ovome je kumovao i **Artur Klark**, britanski pisac naučne fantastike, navodno identifikujući vrh Rtnja kao mjesto koje posjeduje

„posebnu energiju“. „Tokom jednog dana 500 ljudi je pokušalo da rezervišu sobe. Ljudi žele da dovedu čitave familije“, rekao je **Obrad Blečić**, upravnik hotela u podnožju Rtnja.

Predviđanja apokalipse povezana su sa činjenicom da se 5125 godina star kalendar drevnih Maja završava 21.12.2012. Ukoliko je vjerovati ovom proročanstvu, ovog 21. decembra svijet koji poznajemo prestaće da postoji.

Čak 15 odsto svjetskog stanovništva vjeruje da će se smak svijeta dogoditi

tokom njihovog života, a 10 odsto je ubijedeno da kalendar Maja jasno pokazuje da kraj dolazi upravo ove godine, pokazalo je istraživanje.

„Jedan od sedam stanovnika smatra da će nas uskoro zadesiti smak svijeta, bilo da je riječ o prirodnoj katastrofi, političkom dešavanju ili božjem djelu. Moguće je da je takvo stanje izazvala medijska interpretacija majanskog proročanstva“, izjavila je **Keren Gotfrid** iz kompanije *Ipsos Global Public Affairs* koja je sprovela istraživanje. U nadolazeći kraj svijeta najviše vjeruju Amerikanci i Turci (22 odsto), a najmanje Francuzi (šest odsto). Strah je najveći među osobama nižeg obrazovanja i manjih prihoda, kao i kod mladih od 35 godina.

Nagađanja o formi apokalipse se kreću od sudara nebeskih tijela, udara asteroida i kometa preko „divljanja“ Zemljinih magnetnih polova do nevjerovatnih solarnih oluja koje će pokoriti zemlju. Prema jednom od scenarija najavljene apokalipse, Zemlja će se sudariti sa mitskom planetom Nibiru, iako iz američke Nacionalne agencije za aeronautiku i svemir (NASA) već godinama osporavaju postojanje tog tijela za koje mnogi tvrde da se krije iza Sunca.

Ljudi širom svijeta se za fatalni datum spremaju u skladu sa svojim fantazijama i finansijskim mogućnostima. Izgleda da je posebno veliki strah u Rusiji. Ukoliko je suditi po prepisci na društvenim mrežama, ljudi, čak čitave kancelarije, uzimaju 21. decembra slobodne dane

KALENDAR KRAJA SVIJETA

Majanski Dugi kalendar koji počinje 3.114. godine prije naše ere dijeli vrijeme na periode od oko 394 godine poznate kao b'aktune. Majanski kalendar podijeljen je na b'aktune – cikluse od 20 katuna, odnosno 144.000 dana. Katun ima 7.200 dana, dakle skoro 20 godina. Za Maje je broj 13 bio od izuzetnog značaja i, kako su oni napisali, 13. b'aktun se završava 21. decembra 2012, prema Gregorijanskom kalendaru. Taj posljednji dan za Maje bi značio završeni krug stvaranja. Ovo takođe znači početak 14. b'aktuna. U kalendaru Maja nema nikakvih predskazanja o smaku svijeta.

Kalendar predstavlja kamenu ploču sa urezanim datumima, najvjerovatnije vezanim za kretanje Mjeseca. Stručnjak za Maje **Sven Gronemejer** iz Univerziteta *La Trobe* u Australiji poredi strahovanje od smaka svijeta sa strahom koji je postojao kod ljudi da će 1. januara 2000. doći do sloma kompjuterskih sistema. „Iz nekih razloga ljudi ignorišu dokaze da se u majanskim zapisima pominju i datumi poslije 2012. godine“, rekao je Gronemejer i dodao da su apokaliptične ideje bliske ljudima i da ljudi uvijek misle da će se dogoditi ono najgore.

„Zapadnjačka mesijanska misao je izokrenula kosmoviziju drevnih civilizacija kakva je bila majanska“, neprestano ponavljaju iz meksičkog *Nacionalnog instituta za antropologiju i istoriju*. Tamošnji stručnjaci kažu da su Maje vidjele vrijeme kao niz pravilnih ciklusa, ali da ničeg apokaliptičnog nije bilo na kraju bilo kog ciklusa. Meksički naučnici, arheolog **Hose Romero** i istoričar **Erik Velaskes** se slažu da je ideja „kraja svijeta“ obilježena prirodnim katastrofama, judejsko-hrišćanski koncept.

NEDELJNA ŠEMA /ntvMontena/

Pregled programa

08:30; 11:30; 15:00; 18:00; 20:00
 08:35 Svježi u dan/Zdrava Tv
 08:50 Montena SHOP/rad.danima
 09:00 Mali oglasi/Hit dana
 09:15 Rad.danima: Crtani filmovi
 10:00 Dok. Program
 11:00; 13:00; 18:05; 20:05/TV SHOP
 11:20 Marketing 1
 11:30 Pregled programa
 11:35 Životinjske lakrdije/insekti
 12:00 Crtani film-Mumijevi/rad.danima
 13:20 serija: Otkaćena plavuša/rad.danima /r.
 14:00 Ponedjeljkom: u 10:00 PUTOPISI/Dok. Serijal
 u 14:00 NEDELJNI PG RAPORT/r.
 u 21:40 Tekstura
 Utorkom: u 10:00 Teen Eye/r.
 U 20:20 Raport Iz Bijelog Polja
 u 21:30 Naš život/Dok. Serijal
 u 22:00 MBB MAGAZIN
 Srijedom: u 10:00 Naš život/Dok. Serijal/r.
 u 21:40 Istorijske paralele
 u 23:00 PROLOG
 Četvrtkom: u 21:35 Zelena patrola
 u 22:30 Montena Business Broadcasting
 Petkom: u 10:00 IT Networking /r.
 U 19:00 IT Networking
 u 21:30 Auto Shop/petnaestodnevno
 u 22:30 Montena Business Broadcasting /r.
 Subotom: u 10:00 Pet Show/kućni ljubimci
 u 12:30 Lili Pez-Dječija emisija
 u 14:10 M Kanal/muzička emisija/
 u 16:00 PROLOG /r.
 u 17:00 Tekstura/r.
 u 19:00 RAPORT IZ BARA
 u 19:55 Auto Shop/petnaestodnevno /r.
 u 21:30 Putopisi/Dok. Serijal
 Nedjeljom: u 10:00 Pet Show/kućni ljubimci /r.
 u 12:30 Lili Pez-Dječija emisija /r.
 u 15:10 Raport iz Bara /r.
 u 15:30 Planet Croatia /r. u
 16:00 Teen Eye
 u 17:00 KORIDORI /r.
 u 19:00 Zelena patrola /r.
 u 20:15 Planet Croatia
 u 21:00 M Kanal/petnaestodnevno
 13:40 Nedjeljom: F I L M /r.
 14:50 Marketing 2
 15:05 Dokumentarni program/rad.danima
 15:50 Mali oglasi
 16:00 Dok. Program/r./rad.danima
 16:50 MONTENA SHOP/radnim danima
 16:45 serija: Otkaćena plavuša/rad.danima
 18:15 Mali oglasi/Hit dana
 18:25 Životinjske lakrdije/insekti/r.
 18:53 Marketing 3
 19:10 NEDELJNI PG RAPORT/nedjeljom
 19:30 Crtani film-Mumijevi
 20:00 PG RAPORT/rad.danima
 20:50 Marketing 4
 21:00 I N F O - informativni program/osim nedjeljom
 00:00 PONOĆNI INFO/osim nedjeljom
 01:00 Repriza dnevne produkcije i serijskog programa.

SITNO ODBROJAVANJE: Kamen sa majanskim kalendarom u muzeju u Meksiko Siti

ili traže platu unaprijed. Na jednoj od moskovskih kuća stoji obavještenje: „U vezi sa narednim krajem svijeta, molimo platiti kiriju do 21.12. 2012.“ U prodaji su i paketi *Čekamo smak svijeta* koji sadrže apoteku sa zavojima, svijeće, šibice, vodu i votku.

Rusi, međutim, tvrde kako su ih Amerikanci nadmašili u pripremama za *Sudnji dan*. Oni masovno kupuju oružje i municiju, pripremajući se za tzv. *Zombi-apokalipsu*.

Premijerka Australije **Džulija Gilard**, s mukom suzdržavajući osmijeh je snimila video poruku sunarodnicima povodom predstojeće apokalipse, poručujući da će ih braniti do kraja od bilo koje opasnosti. Ovu očiglednu šalu mnogi su prihvatili za ozbiljno.

Polski list *Super Ekspres* je na svojoj internet strani objavio anketu o predstojećem smaku svijeta. Većina anketiranih ne samo da čeka, već i priželjkuje smak svijeta, konstatovao je glavni urednik lista **Radek Malinovski**.

U Ukrajini se onlajn mogu kupiti karte za raj ili pakao sa popustom.

Talas paranoje zahvatio je Kinu još prošle godine kada je prikazan holivudski

blokbuster 2012. Kinezima se posebno svidjela ideja u filmu da su upravo oni ti koji grade modernu *Nojevu barku*, jedini spas za čovječanstvo. Na tamošnjoj društvenoj mreži nalik *Tviteru*, proširila se vijest da će apokalipsu pratiti tri dana neprekidnog mraka. Tako kineski mediji bilježe sve veći porast prodaje svijeća, a u nekim djelovima Kine one su postale prava rijetkost. Šangajska policija zabilježila je i slučaj grupe umjetnika koji su ubjeđivali brojne penzionere da im prepisu nasljedstvo i uštedevinu kao posljednji čin milosrđa.

Širom Meksika, postojbine „pisaca“ prokletstva, organizovane su mnoge majanske proslave, a očekuje se da će prihodi od turizma na kraju godine biti dvostruko veći od onih u 2011. godini. Čak i direktni potomci Maja pokušali su da se ograde od mnogobrojnih informacija. **Pedro Selestino Jak Noh**, majanski mudrac, održao je ovog mjeseca na Kubi ceremoniju kojom je označen početak proslave kraja majanskog kalendara. Tom prilikom on je izjavio: „21. decembar je dan za opraštanje i zahvalnost, a 22. je dan za dobrodošlicu novom ciklusu, novoj zori“.

Milan BOŠKOVIĆ

Odlazak kod ljekara

Pored neviđene informativne blokade i fašističkih izvještaja državnih medija Srbije i Crne Gore, bilo je hrabrih pojedinaca koji su željeli pisati istinu. *Monitor*, *Liberal*, *Ljiljan*, *Glas Sandžaka*, humanitarne organizacije koje se bave zaštitom ljudskih prava sa velikim zadovoljstvom dočekale su reakciju mog roditelja. Kako domaća, tako i međunarodna javnost, bili su upoznati sa mojim slučajem. Do ovog trenutka, zbog svog neznanja i straha, koji je tada vladao među bošnjačkim narodom u cijelom Sandžaku, bapko je u dogovoru sa ostalim članovima porodice donio odluku da se ne oglašava povodom mog hapšenja. Takva odluka išla je na ruku mojim dušmanima, tako da su nesmetano mogli da nada mnom provode sva zlodjela koja sam morao do sada podnositi i izdržavati. Već sljedećeg četvrtka u *Monitoru* je izašao članak mog bapka, koji je promijenio situaciju svih nas dvadesetjednog uhapšenika. Naravno, zatvor je zatvor i sama pomisao da si lišen slobode izuzetno teško pada svakom čovjeku. Ali, uslovi pod kojim se robuje su različiti i tu postoje velike razlike. Kad čovjek posjeduje neku krivicu kod sebe, pa i kad dopadne robije, svjestan svoje krivice lakše podnosi robiju. Ali, kada je čovjek svjestan da pri sebi nema nikakve krivice i da je ispravniji, pošteniji i čestitiji od svih onih koji su ga proglasili navodno krivim, to strahovito teško pada i pogađa dušu(...)

Poslije ovih posljednjih događaja, hvala Gospodaru, ja sam se oslobodio glavnih briga i noćne more. Sada sam

U narednih nekoliko brojeva objavićemo odlomke iz knjige Ibrahima Čikića *Gdje sunce ne grije*, u kojoj je opisao torturu koju je preživio tokom hapšenja i u zatvoru nakon što je 1994. godine osuđen sa grupom članova SDA za Crnu Goru po optužnici da su navodno namjeravali da nasilno otcijepe Sandžak od Srbije i Crne Gore

samo razmišljao o sebi. U pitanju je samo moja sudbina, zbog moje nekooperativnosti sa DB, samo ja ispaštam. Hvala Gospodaru svemira veličanstvenog, pa sam ostao čovjek. Svaka druga opcija u konkretnom slučaju bila bi ravna vječnom ništavilu. I tada, početkom mjeseca jula, donio sam jasnu odluku: mogu me ostaviti bez vida i učiniti potpuno slijepim, mogu mi dati 20 godina robije, mogu me prebijati i mučiti raznim metodama i od mene napraviti stopostotnog invalida, kako slijepa tako i nepokretna, ali sam bio siguran da više nikada neće biti u situaciji da me naprave ludim i svojim saradnikom. Mogu mi ubiti sina, ženu, mene, prebijati kosti, izluđivati, praviti ono što im naum padne, ali nemaju šanse, kada dosad u tom nisu uspjeli, što im je, izgleda, bio glavni i jedini cilj prilikom mog hapšenja (...)

Negdje polovinom jula kao reakcija bapkovog teksta u *Monitoru*, koji su prenijeli i drugi mediji, a pod pritiskom međunarodnih i domaćih humanitarnih organizacija i diplomatskog kora u Beogradu i velikog pritiska Međunarodnog Crvenog krsta, sud donosi odluku da mi omoguće pregled očiju u Podgorici. Pravi i ispravan potez u datom trenutku, kauzalitetom povlači niz ispravnih događaja, a da mi toga nismo ni svjesni. Stvari se same od sebe ređaju.

Rano tog jutra po mene dođoše Milko i Duško te mi saopštiše da imam zakazan pregled kod dr Jovovića. Sačekaše dok se ja obukoh i pripremih za put i dok su me vodili u zatvorsko dvorište, prema plavoj zastavi 101, počeo praviti dogovor i tražiti od mene obećanje da neću bježati, a oni bi mi zauzvrat skinuli lisice. Dobro su znali da nisam u stanju potrcati ni nekoliko metara, ali su na taj način željeli pokazati svoj položaj koji su u tom trenutku imali nadamnom. Odgovorih im da hoću da bježim i ako mi ne stave lisice na ruke, neću sa njima ići niti ću pristati na pregled. Objasnih im da je to zbog toga što su do sada prilikom moja dva odlaska kod doktora u bjelopoljsku bolnicu obavezno koristili lisice kako bi me što više potcijenili, a i mojoj sestri koja radi u istoj bolnici i koja bi me gledala u takvom stanju nanosili ogromnu bol i patnju. Tek kada su mi stavili lisice na ruke sjeo sam u zadnji dio auta i polahko pođosmo na put. Riješio sam da ovu priliku iskoristim maksimalno i da dopunim baterije za dalji boravak u

zatvoru. Sve vrijeme sam maksimalno koristio da koliko-toliko osjetim civilizaciju. Put za Podgoricu obavezno je zahtijevao prolazak pored moje kuće. Rodnu kuću, topli roditeljski dom nisam vidio već skoro pet mjeseci. U istom gradu, a tako daleko. Vid da prepoznam ognjište u tom trenutku mi i nije bio potreban. Osjetih blaženstvo mahale Kule i toplinu doma. Zamolih da stanu pred moju kuću kako bih bar nakratko osjetio blizinu roditeljskog i svog doma. Doista zaustaviše vozilo ispred moje kuće. Iako nisam mogao vidjeti kuću, avliju, osjetih u duši mir i spokoj, pomiješan sa toplotom. Jadna majka je u tom trenutku bila u avliji i kada je ugledala plavu policijsku zastavu dotrčala do nje. Pritrčala do auta, otvori vrata, nježno me zagrlila i poljubi. Osjetih suze na njenim obrazima, tiho je plakala. Šaputala je nježnim glasom i tepala mi. Nikada je nisam jače zagrlio. Čovjek nauči cijeniti vrijednost roditelja pošto ih izgubi. Nažalost, tako je i sa zdravljem, slobodom... Nikada se dijete ne može odužiti roditeljima. Ovakvi susreti i rastanci majkama posebno teško padaju. Kako je to uzvišeno ime, majka?! Bože moj, oprostite grijeh i pokrij sramotu mojim roditeljima. Njihova ružna dijela promijeni u dobra i obraduj ih džennetom.

Nikada neću zaboraviti ovaj susret, zato sam zahvalan Milku i Dušku. Susret je trajalo svega par minuta i mi nastavismo dalje put. Odnos ove dvojice tokom cijelog puta bio je korektan. Čak smo zastali na Miocki i svratili u kafanu da popijemo piće, s tim što su od mene tražili da u kafanu uđem bez lisica. Ispunio sam im zahtjev i dozvolio da mi skinu lisice. Poslije više mjeseci popio sam dvije kahve zaredom. Čak su mi velikodušno ponudili, ako hoću da popijem i nešto jače i žešće, što sam ja naravno odbio i zahvalio im se na časti. Zaista su bili maksimalno korektni...

Dok su me vodili ispod ruku prema Očnom odjeljenju čuo bih od strane onih pored kojih smo prolazili negodovanje i psovanje komandira, kako ih nije sramota da ovakvog čovjeka drže u zatvoru. Oni nisu imali pojma ko sam ja, vjerovatno su se sažalili na izgled koji sam imao tih dana i mjeseci. Konačno uđosmo i kod doktora. Samo što me još dok sam sa vrata ulazio u njegovu ordinaciju vidio

nije reagovao da se ovaj čovjek pusti na slobodu“?!

A onda se blagim tonom obrati meni, ponudi mi da sjednem. Naredi da me odvežu i da napuste njegovu ordinaciju i sačekaju nalaz u čekao-nici ispred vrata. Njegov gest unese svježinu, nadu u bolje.

U kratkim crtama upoznao doktora sa svim što sam do sada preživio i sa čime sam se morao susresti posljednjih mjeseci. Nije mogao vjerovati sopstvenim ušima, a bogme ni očima, šta je sve na meni vidio. Pošto je ispred sebe imao kompletnu ljekarsku dokumentaciju od strane četiri najjača profesora Beogradskog univerziteta i nalaze iz Berlina, od čuvenog dr Zenlera, i bio dobro upoznat sa mojom historijom bolesti, ote mu se iz usta bolah uzdah. „Dobro, čovječe, pa kako možeš stajati na nogama, kako si uopšte u stanju pričati sa mnom? Ni u medicinskoj literaturi nisam naišao na takav slučaj“.

Dosta dugo je posmatrao mene i moje oči, ali tek kada je izmjerio očni pritisak na desnom i lijevom, reče: „Pa ovoliki pritisak u svojoj skoro četrdesetogodišnjoj službi nikada nijesam izmjerio. Po svim medicinskim spoznajama lijevo oko je do sada trebalo da ti se od jačine pritiska bukvalno raspadne, a desno oko mora se pod hitno operisati“.

Doktor mi dalje objasni da će mi dati određene kapi kojim ću liječiti upalu i da će on tražiti da me hitno prebace na ležanje u nekoj očnoj klinici. Nažalost, ni takav nalaz najčjuvenijeg crnogorskog očnog doktora ni sud ni zatvorske vlasti nisu prihvatili i ja sam još skoro punih sedam mjeseci proveo u zatvoru.

(Nastaviće se)

Priredio:
Veseljko KOPRIVICA

(znao je o kome se radi jer je ranije bio obaviješten kako bi nam zakazao termin), bukvalno zaurala iz tamnog kutka ordinacije:

„Odvezite čovjeka, budale jedne! Kako vas nije sramota da mu stavite lisice na ruke? Ima li ista ljudskog u vama? Vidite li u kako jadnom stanju se nalazi taj čovjek? Kakva je ovo država kad ovakve bolesnike drže po zatvorima? Dabogda u Jadran propala ako je ovaj čovjek može srušiti! Onda ne treba ni da postoji. Sramota! Sramota jedna! Bruka za mene i sve doktore u Crnoj Gori! Kako da niko do sada

Da li vas je oduvijek zanimalo posao DJ-a i kada ste počeli da se interesujete za muziku?

Muzika me je oduvijek zanimala, a produkcijom sam počeo da se bavim 2008. godine. Iako sam išao u muzičku školu, tek tada sam počeo da radim i učim kroz ostalu muziku koju sam slušao, kao i uz pomoć raznih blogova i foruma, gdje se može dosta naučiti. Zanimao me je DJ-ing kao medij koji je bio ujedno zanimljiv i kroz koji sam mogao publici da predložim moje gledanje na muzičku scenu; uz to još uvijek ne mogu reći da mi je DJ-ing posao, jer sam prevashodno producent.

Ko je najviše uticao na to da postanete DJ?

U suštini - niko. Moderna tehnologija je omogućila svima, koje interesuje bilo šta vezano za muziku, da imaju sve na dohvat ruke, što se tiče DJ-inga i što se tiče produkcije. Jednostavno sam otkrio da mogućnosti postaju ogromne i riješio sam da se oprobam. Tada sam probao razne digitalne i analogne medije. Desilo se, svidjelo mi se i nastavio sam da radim.

Kada bi imali mogućnost da nastupite bilo gdje u svijetu, koje bi to mjesto bilo?

To bi vjerovatno bila poduža lista. Međutim, mislim da nije bitno gdje se nastupa, samo da su dobri ljudi oko mene, to je sasvim dovoljno.

Nedavno ste nastupili u okviru Electronic Beats EB, internacionalnog muzičkog programa u organizaciji Deutsche Telekom?

Electronic Beats je izuzetno profesionalna organizacija. Nešto što se ne srijeće često na ovim prostorima. Njihov tim je izuzetno organizovan, sve funkcionise besprekorno u sekundi. Ali oni upravo dolaze iz Njemačke, zemlje koja izuzetno cijeni bilo kakvu stvaralačku scenu, muzičku ili likovnu, nije bitno. Činjenica je da veliki broj turista dolazi u njemačke metropole samo zbog umjetnosti i kulturnih dešavanja. A što se tiče mog nastupa - iako nisam bio upoznat sa koncepcijom festivala u pozorištu,

FILIP JANKOVIĆ

Filip Janković rođen je u Podgorici. Trenutno živi i stvara u Beogradu. Pod pseudonimom *Fil Lavin* objavljuje za producentske kuće iz Velike Britanije, Holandije, Danske...

iako su ljudi sjedjeli tokom nastupa, mislim da sam se dobro snašao. Zadovoljan sam.

Kojim svojim nastupom ste najviše zadovoljni?

Ne bih mogao da izdvojim neki nastup kojim sam izuzetno zadovoljan, jer ih nisam ni imao previše. Svaki nastup je specifičan sam po sebi, sve zavisi od atmosfere i publike. Nastup kojim ću biti najviše zadovoljan će se tek dogoditi.

Koji ste album prvi kupili?

Mislim da je prvi album koji sam kupio *Guns n' Roses*, na kaseti, 1997. godine. Tada sam mislio da je to punk muzika.

Šta vas najviše nervira na domaćoj

kulturnoj sceni?

Ne mogu da kažem da me nešto nervira. Što se tiče muzičke scene, mislim da definitivno može biti bogatija i raznovrsnija.

Koji su Vam profesionalni planovi?

Trenutno imam dva singla koja će izaći početkom sljedeće godine, jedan koji radim sa prijateljem iz Brightona je za novu etiketu iz Londona, drugi radim sa prijateljima iz Beograda za etiketu *SoulPrint Recordings*, a trenutno spremam singl za *Delsin Records* iz Amsterdama.

Miroslav MINIC